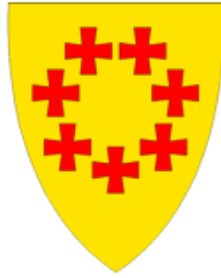

Overhalla kommune

- positiv, frisk og framsynt -

Økonomiplan

2012 - 2015

Kommunestyrets vedtak i sak 95/11 den 19.12.2011

Innhold

INNLEDNING	3
1 ØKONOMISK STATUSBESKRIVELSE	3
1.1 Driftsinntekter	3
1.2 Driftsutgifter	4
1.3 Brutto driftsresultat	6
1.4 Eksterne finanstransaksjoner.	7
1.5 Netto driftsresultat	8
1.6 Interne finansieringstransaksjoner	10
2 KOSTRA/SAMMENLIGNING MELLOM KOMMUNER	11
2.1 Innledning	11
2.2 Befolkningssammensetning og behov	12
2.2.1 Alderssammensetning	13
2.2.2 Bosettingsmønster	14
2.3 Prioriteringer	15
2.3.1 Grunnskole	15
2.3.2 Barnehage	20
2.3.3 Pleie og omsorg	22
2.3.4 Barnevern	25
2.3.5 Folkehelse	27
2.3.6 Sosialtjenester	28
3 KONSEKVENSJUSTERT BUDSJETTOVERSIKT	30
3.1 Generelt	30
3.2 Framskrivning løpende drift (2012 - 2015)	30
4 HANDLINGSPROGRAM 2012 – 2015	39
4.1 Kommunen som lokalsamfunn	41
4.2 Tjenestetilbudet	68
4.3 Godt arbeidsmiljø (hovedmål 7)	73
4.4 Økonomi	73
5 TILTAK/ENDRINGER I PERIODEN 2012– 2015	74
5.1 Nye tiltak/investeringer	74
5.2 Endringer i driften	78
5.3 Konsekvenser av nye tiltak/saldering	79
5.3 Behandling og vedtak	81

INNLEDNING

Rådmannen legger med dette fram forslag til revidert økonomiplan for perioden 2012 - 2015 for Overhalla kommune.

Kommuneloven § 44 legger føringer for kommunale økonomiplaner.

I kommunene er det ulik praksis når det gjelder *behandlingstidspunkt* for økonomiplanen. De senere årene har en i Overhalla valgt å legge økonomiplanrevideringen frem til behandling på vårparten. Økonomiplanen legger dermed premisser for den kommende budsjettbehandlingen.

Revidert økonomiplanen 2012 - 2015 tar utgangspunkt i forslag til årsbudsjett 2012 og en framskrivning av tallene. Framstillingen har en mindre detaljert inndeling enn årsbudsjettet. Det er lagt vekt på å få fram den økonomiske utviklingen i grove trekk, med angivelse av planlagte rammer for hovedområdene, nøkkeltall m.v.

1 ØKONOMISK STATUSBESKRIVELSE

1.1 Driftsinntekter

Kommunens hovedinntektskilder er som følger.

(tall i kr 1000)	B-2011		R-2010		R-2009		R-2008		R-2007	
Skatt inntekt og formue	27 %	59 461	28 %	63 319	27 %	61 178	29 %	55 055	29 %	53810
Rammetilskudd	48 %	107 644	35 %	77 839	33 %	73 421	31 %	59 604	31 %	56449
Brukerbetaling, husleier, avgifter, salg etc.	14 %	30 977	13 %	30 012	12 %	27 783	15 %	29 526	16 %	28646
Div. overføringer fra stat, fylke, kommuner	10 %	21 604	27 %	59 662	23 %	50 583	25 %	47 556	23 %	42330
Eiendomsskatt	2 %	3 526	1 %	1 424	1 %	1 426	1 %	1 431	1 %	1430
Brutto driftsinntekter		223 212		232 256		214 391		193 172		182 665

Statlige overføringer og skatt på inntekt og formue er kommunens viktigste inntekter, og utgjør for Overhalla 75 % av brutto inntekter. Videre kan en se at betaling av kommunale tjenester utgjør 14 %. Dette viser at kommunen selv ikke har noen vesentlig påvirkning på inntektsnivået, og er avhengig av at staten øker sine overføringer i takt med kommunens økte utgifter. De fleste av kommunens betalingssetser er også regulert av lover og regler. Kommunen har derfor små muligheter for å øke inntektene for salg av kommunale tjenester.

Skatteinntektene på inntekt og formue har for Overhalla ligget under landsgjennomsnittet. Staten dekker 60 % av tapet en har under landsgjennomsnittet via inntektsutjevning.

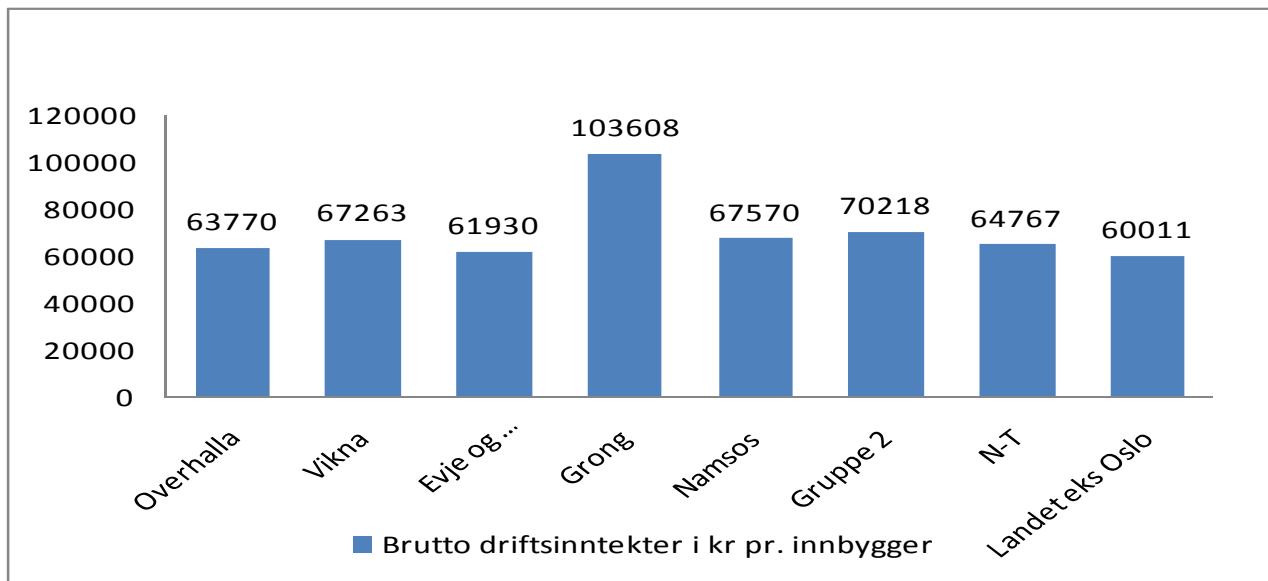
Folketallet og alderssammensetningen har en direkte påvirkning på rammetilskuddets beregninger. Rammetilskuddet fra staten ble fra 2009 fastsettes ut fra folketallet pr. 1. juli i året før budsjettåret (i stedet for pr 1. januar i budsjettåret). Dette var nytt i forhold til inntektssystemet, og har ført til at rammetilskuddet blir mer forutsigbart når en skal budsjettere. Overhalla tar utgangspunkt i KS (Stolp) sine beregninger av rammetilskuddet og skatteinntekter ved budsjettering. Overhalla har i de senere år hatt en positiv vekst i

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

folketallet. Siden 2004 har vi økt med 198 personer og er 3.674 innbyggere pr 1. juli 2011. Dette er det høyeste innbyggertallet siden kommunen først på 90-tallet hadde en befolkningstopp på ca 3.800 (før innbyggertallet sank til 3.476 i 2004).

For at økningen skal kunne slå positivt ut i forhold til rammetilskuddet må en ha større prosentvis økning enn landsgjennomsnittet. Alderssammensetningen har også stor betydning.

Sammenligner en seg med andre utvalgte små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter (gruppe 1), kan en se at brutto driftsinntekter pr innbygger i Overhalla er lav. Nøkkeltallet gir en pekepinn på hva kommunen har disponibelt til tjenesteproduksjon, betaling av renter og avdrag, samt avsetninger til senere års disponering.

Tall fra SSB 2010

Av tabellen kan en se at Grong peker seg ut med en vesentlig høyere inntekt pr innbygger. De er ikke i samme sammenlikningsgruppe som Overhalla, og er ut fra statens beregninger en kommune med en demografisk og geografisk sammensetning som er dyrere å drive enn Overhalla, og derfor høyere rammeoverføringer. Kommuner under 3200 innbyggere får videre et småkommunetilskudd på 5 mill kr. Namsos er heller ikke i gruppe 1, men en kan se at de har mer til disposisjon pr innbygger enn Overhalla.

1.2 Driftsutgifter

Kommunens driftsutgifter er som følger:

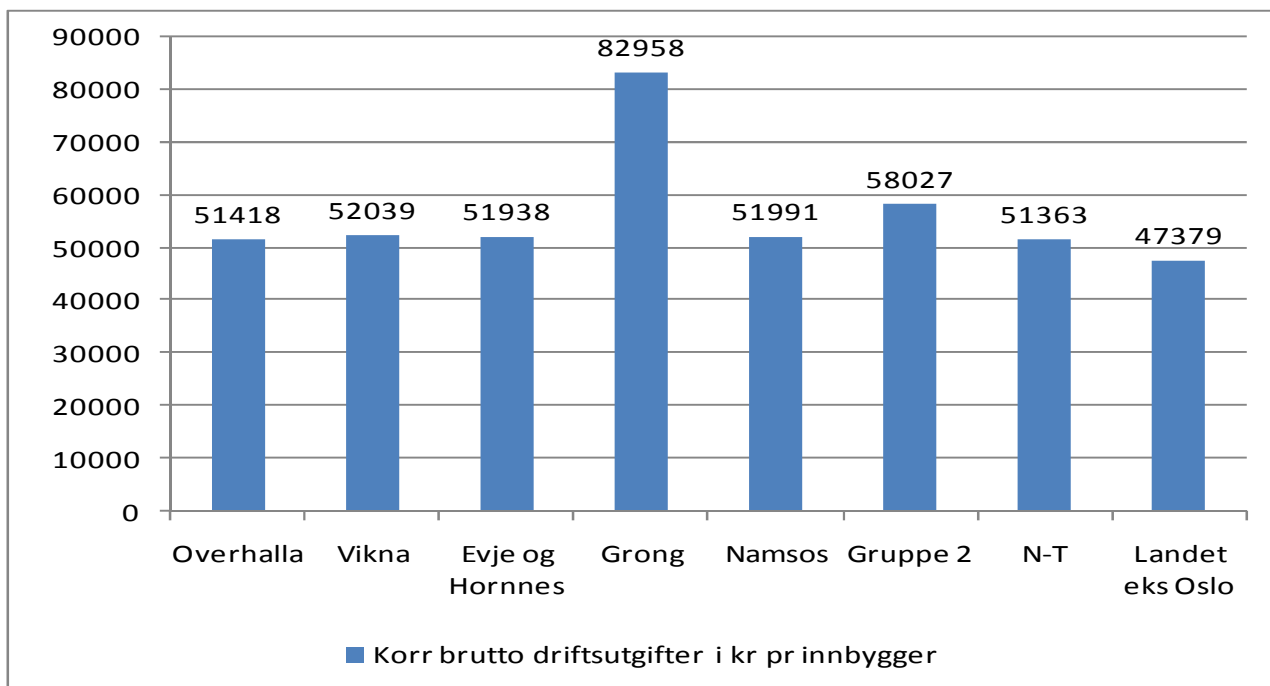
(tall i kr 1000)	B-2011	R-2010	R-2009	R-2008	R-2007
Lønn og sosiale utgifter	66 % 143 452	68 % 148 151	66 % 137 167	65 % 129 341	65 % 119 171
Kjøp av varer og tjenester	15 % 32 324	17 % 37 966	17 % 34 433	16 % 32 388	16 % 29 551
Kjøp av tjenester som	13 % 27 413	10 % 22 743	10 % 20 392	9 % 17 087	9 % 17 272
Overføringer	5 % 9 971	7 % 14 179	6 % 12 517	7 % 14 158	7 % 13 228
Avskrivning	4 % 8 727	4 % 8 483	4 % 8 130	4 % 7 845	4 % 7 429
Fordelte utgifter	-2 % -4 660	-3 % -6 498	-3 % -5 423	-1 % -2 839	-2 % -2 995
Brutto driftsutgifter	217 227	225 024	207 216	197 980	183 656
Syke/ fødselspenger	-1 823	-7 740	-6 625	-6 123	-5 600
Netto lønn og sosiale	141 629	140 411	130 542	123 218	113 571

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Kommunens største utgiftspost er lønn og sosiale utgifter og utgjorde 68 % i 2010. Andelen til lønn og sosiale utgifter har økt noe de 3 siste årene som har en sammenheng med økningen i antall årsverk og den generelle lønnsutviklingen. Når det gjelder vurdering av lønn og sosiale utgifter bør en ta hensyn til syke- og fødselspenger fra Nav for å få et riktig bilde av kostnaden. Når en budsjetterer blir det vanligvis ikke lagt inn noe stort beløp på sykepenger refusjon og innleie av vikar. En får sådan lavere kostnad på lønnsutgiften ved budsjettering enn hva endelig regnskap viser. Det samme gjelder selvfinansierende prosjekter (ikke resultat påvirkning) hvor en har også har unnlatt å registrere det i opprinnelig budsjett.

Kommunens samlede driftsutgifter har de siste to årene vært lavere enn inntektene. Dette er en forutsetning for å kunne dekke renter og avdrag. I 2007 og 2008 var situasjonen det motsatte med høyere utgifter enn inntekter. Overhalla har ellers kommet noe bedre ut av beregningsmodellen for statlige overføringer de to siste år etter at regjeringen endret inntektssystemet, blant annet gjennom innføringen av eget tilskudd til Namdalskommunene.

En sammenligning av brutto driftsutgifter pr innbygger for 2010 med sammenlignbare kommuner (se figur under) viser at Overhalla har hatt disponibelt 51 418,- kr pr innbygger, og er en av de laveste i sammenligningsgruppen. Nøkkeltallet viser hva den enkelte kommune bruker til gjennomsnittelig tjenesteproduksjon.

Korrigert brutto driftsutgifter er korrigert for interne fordelte kostnader. Tall fra SSB 2010.

Sammenlignet med nabokommunene som Namsos og Grong, har Overhalla lavere kostnader, og spesielt i forhold til sistnevnte. Som vi har vært inne på tidligere er disse kommunene i andre sammenligning gruppe, og har demografiske og geografiske sammensetninger som gir andre tildelingskriterier ved beregning av skatt og rammetilskudd.

Med utgangspunkt i nøkkeltallet kan en tillate seg å konkludere med at Overhalla med utgangspunkt i disponible inntekter har en kostnadseffektiv tjenesteproduksjon i forhold til

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

de en sammenlikner seg med. En vil komme tilbake til mer detaljerte sammenligninger i kapittel 2.

Avskrivningskostnadene blir i kommunal sammenheng nullstilt i driftsregnskapet, da en i stedet utgiftsfører avdrag på langsiktig lån i regnskapet som skal synliggjøre kapitalkostnaden. Avskrivningskostnaden er inkludert i *brutto driftsutgifter*.

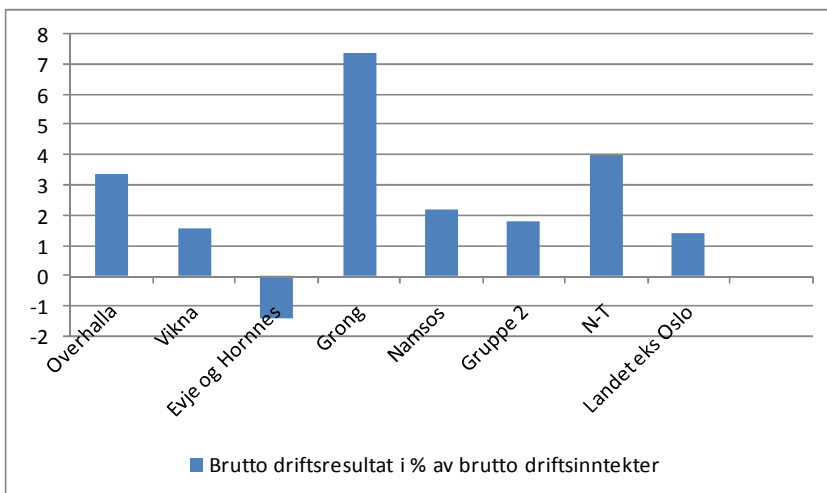
1.3 Brutto driftsresultat

Som en var inne på ovenfor snudde *brutto driftsresultat* fra et underskudd i perioden 2007 og 2008 til et overskudd i 2009 og 2010 på ca 7 millioner kr. Ser en videre på opprinnelig budsjett for 2011 kan en se at en får en tilbakegang.

Korrigerer en *brutto driftsresultat* for avskrivning, viser den hva en har disponibelt til dekning av renter og avdrag (eksterne finanstransaksjoner). Skulle det fortsatt være midler til gode, vil det være mulig å sette av til senere års disposisjon (fond).

(i kr 1000)	Budsjett 11	Regnsk 10	Regsk 09	Regnsk 08	Regnsk 07
Driftsinntekter	223 212	232 256	214 391	193 167	182 669
Driftsutgifter	217 227	225 024	207 215	197 980	183 656
Brutto driftsresultat	5 985	7 232	7 176	-4 813	-987
Motpost avskrivning	8 727	8 483	8 130	7 845	7 429
Korrigert br. Driftsresultat	14 712	15 715	15 306	3 032	6 442
Eksterne finanstransaksjoner	14 055	12 368	11 259	10 635	10 444

Kommunens rente- og avdragsbelastning har i takt med investeringene hatt en økning i de siste åra. Det legges ellers opp til ytterligere investeringer i planperioden. Bruttodriftsresultat må derfor i kommende år styrkes for å dekke de eksterne finanskostnadene.

Brutto driftsresultat pr innbygger er kr 2.197 i 2010, noe som er en tilbakegang i forhold til 2009. I sammenligningen med andre kommuner som vist ovenfor er det kun Grong og gjennomsnittet i Nord – Trøndelag som er høyere.

Et nøkkeltall som ofte blir benyttet ved vurdering av resultatgrad, er brutto driftsresultat i forhold til

driftsinntektene. For Overhalla har dette utgjort rundt 3 % de siste 2 årene. En sammenligning med andre kommuner viser at Overhalla ligger forholdsvis høyt. Det er kun Grong og gjennomsnittet i Nord-Trøndelag som er høyere.

Med utgangspunkt i sammenligningen ovenfor som viser at Overhalla har lav inntekt pr innbygger, som videre gir en lav resurstilgang til tjenesteproduksjonen har presset

kommunen til å utføre tjenesteproduksjonen på en kostnadseffektivt måte innenfor de prioriteringene som kommunestyret har foretatt.

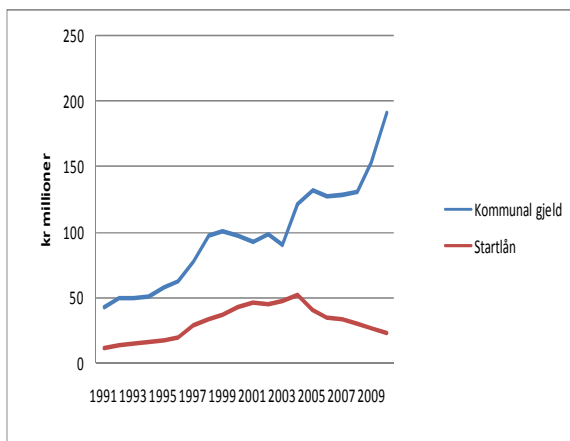
Sammenligning over flere år viser at det ikke bare er Overhalla som har vært inne i en negativ periode. Med utgangspunkt i dette kan en konkludere med at endringen i statlige overføringer ikke er økt i takt med den generelle pris- og lønnsveksten og endrede krav fra til kommunale tjenestene fra Staten.

1.4 Eksterne finanstransaksjoner.

Begrepet eksterne finanstransaksjoner blir i kommunal regnskapsteori brukt om transaksjoner som er knyttet til bruk av lån og avdrag på lån, utlån og mottatt avdrag på utlån, samt kjøp av aksjer og andeler og salg av slike.

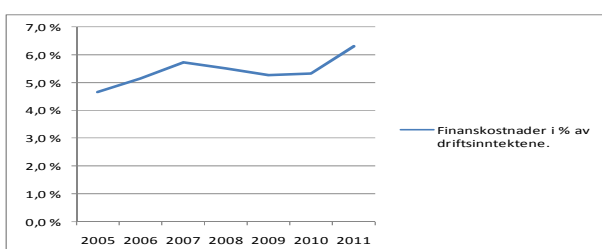
I kommuneregnskapet blir avdrag på lån til kommunale investeringer utgiftsført for å synliggjøre kapitalkostnadene. Når det gjelder lån til videre utlån (Startlån) blir avdragene og utlån bokført i investeringsregnskapet. Renteinntekter og utgifter til Startlån blir bokført i driftsregnskapet.

Kommuneloven har bestemmelser om hvor mye minste tillatte avdragsbelastning skal være, men kommunen kan velge å betale mer hvis det er ønskelig. Beregningen blir foretatt ved en vektning av levetiden av anleggsmidlene. Minste tillatte avdragsbelastning påvirkes av årlig avskrivning, bokført verdi av anleggsmidler (eks. tomter) og langsiktig gjeld til kommunale investeringer. Kommunestyret i Overhalla har i senere år vedtatt et budsjett som har tatt utgangspunkt i minste tillatte avdragsbelastning.

Ved årsskifte 2010/2011 hadde kommunen en samlet gjeld på 213 millioner kr, hvorav 23 millioner var knyttet til Startlån. Av den kommunale gjelden på 190 millioner kr utgjorde ca 33 millioner kr lån knyttet til vann og avløpssektoren. Selvkostområdene hvor det er foretatt investeringer som har krevd lånefinansiering, blir belastet med finanskostnader. Dette innebærer at den ordinære kommunale driften ikke blir belastet med finanskostnader som f.eks er knyttet til vann og avløpssektoren.

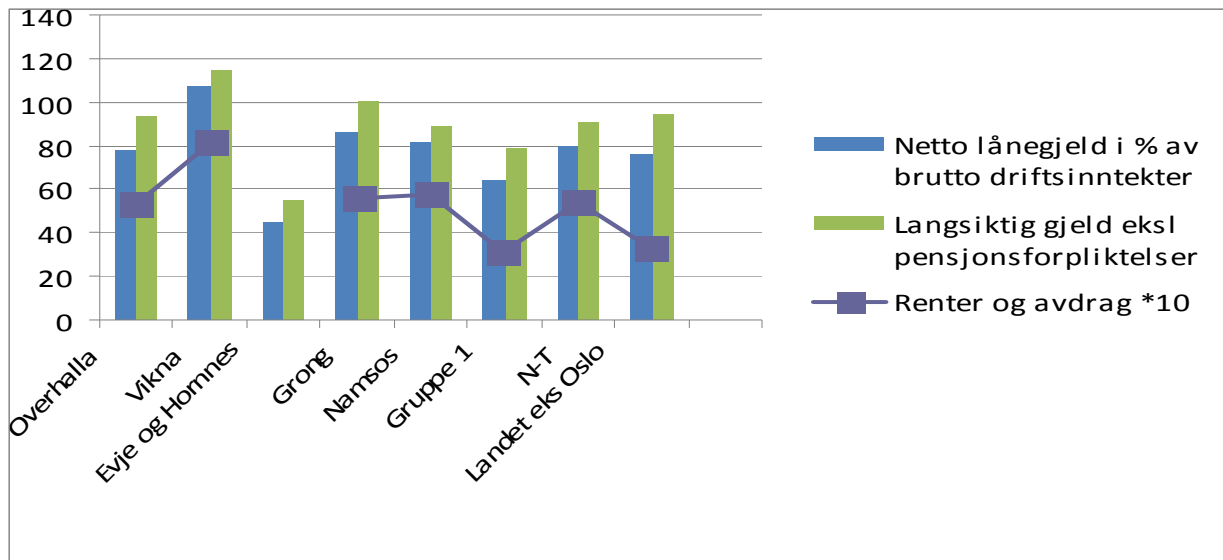
I hht til finansreglement for Overhalla kommune, vedtatt høsten 2010, skal minimum 40 % av innlån være bundet til fast rente. Pr 31.12.2010 hadde Overhalla 84 % av sin låneportefølje i faste lån. Effektiv fastrente varierte noe fra bank til bank, men hos Kommunalbanken hvor kommunen har det vesentligste av lånene er den 2,5 % ved årsskiftet.

Ser en på finanskostnaden i forhold til driftsinntekten kan en se at kommunen forholdsmessig de siste par årene har brukt en større andel av inntektene til renter og avdrag, etter en nedgang i 2008 og 2009.

Når en sammenligner seg med andre

kommuner kan en bruke gjeldsnivå i % av driftsinntektene. Nøkkeltallet forteller hvor stor andel av den langsiktige gjelden driftsinntektene utgjør, eller hvor stor andel av driftsinntekten som brukes til renter og avdrag.

Den blå søylen viser netto lånegjeld i % av driftsinntektene. Netto lånegjeld er langsiktig gjeld fratrukket utlån og ubrukte lånemidler. Dette nøkkeltallet vil trolig være mer sammenlignbart enn ordinær langsiktig gjeld da Startlån inngår.

Overhalla har hatt en økning i langsiktig gjeld i løpet av siste årene. Sammenlignet med andre sammenlignbare kommuner kan en se at en ligger på landsgjennomsnittet, men over sammenligningsgruppen. Investeringsbehovet er fortsatt stort og en må anta at gjelden kommer til å stige ytterligere i årene som kommer.

1.5 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat fremkommer etter at en har trukket fra driftsutgifter og eksterne finansieringskostnader fra driftsinntektene. Netto driftsresultat viser hvor mye kommune kan avsette eller må bruke av fondsmidler for at regnskap og budsjettet skal fremstå i balanse. Dette gir en pekepinn på om kommune bruker mer eller mindre enn årets driftsinntekt.

Skal en vurdere netto driftsresultat bør en korrigere for selvkostområdene som vann, avløp, renovasjon og andre som ikke skal påvirke kommunens driftsresultat. Balanseringen av selvkostområdene blir foretatt ved at en enten bruker av eller avsetter til bundne fond (selvkostfond). I tillegg bør en ta hensyn til momskompensasjon av investeringer som pr. d.d. blir inntektsført i driftsregnskapet.

Når det gjelder inntektsføringen i driftsregnskapet av momskompensasjon fra investeringer, er det vedtatt en overgangsordning hvor en gradvis skal tilbakeføre momskompensasjonen til investeringene. Denne overgangsordningen startet med 20% i 2010 og økes gradvis med 20% pr år til 2014, da all momskompensasjon fra investeringer opphører å påvirke driftsresultatet.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

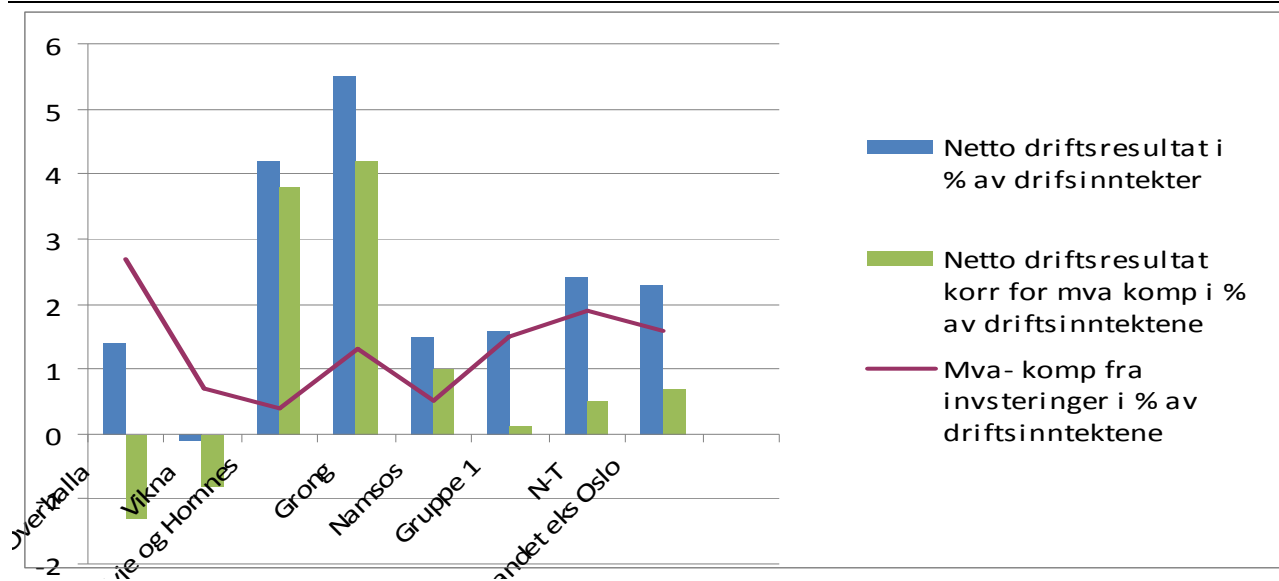
Korrigert netto driftsresultat viser at en i løpet av 5 siste år har hatt et år med overskudd. Ser en på regnskapet for 2010 og budsjettet for 2011 er det momskompensasjon av investeringer som har balansert regnskapet og budsjettet slik at en har unngått underskudd. Det innebærer at en har hatt et driftsnivå som er høyere enn inntektene når momskompensasjonen faller bort.

(i kr 1000)	Budsjett 11	Regnsk 10	Regsk 09	Regnsk 08	Regnsk 07
Driftsinntekter	223 212	232 256	214 391	193 167	182 669
Driftsutgifter	217 227	225 024	207 215	197 980	183 656
Brutto driftsresultat	5 985	7 232	7 176	-4 813	-987
Eksterne finanstransaksjoner	14 055	12 368	11 259	10 635	10 444
Motpost avskrivning	8 727	8 483	8 130	7 845	7 429
Netto driftsresultat	657	3 347	4 047	-7 603	-4 002
Bruk/ avsetning bundne fond	188	-361	-145	2 172	-109
Underskudd VAR	0	899	770		
Mva kompensasjon investering	-4 762	-6 177	-3 948	-1 406	-594
Korr netto driftsresu	-3 917	-2 292	724	-6 837	-4 705
Overføring investeringsregnsk.	-1 905	-1 235	-864	0	-832
Tidligere års over/ underskudd		493	-1 224	0	4 204
Bruk/ avsetning disp. fond	1 061	-1 416	-4 134	4 207	739
Bruk av likviditetsreserven	0	0	2 813		
Mva komp investerin/ VAR	4 761	5 278	3 178	1 406	594
Regnskaps. mer/ mindre forbruk	0	828	493	-1 224	0

Generelle anbefalinger fra Fylkesmannen er at en kommune bør ha et netto driftsresultat på 3-4 %, og minimum 2 % av driftsinntektene for å oppnå den nødvendige handlefriheten til å møte uforutsette utgifter i fremtiden. For Overhalla er det 1,5 % i 2010 og 0,3 % for 2011. En får derfor ikke avsetninger som er så stor som ønskelig for å møte fremtidige svingninger i kommende år.

Skal en sammenligne seg med andre kommuner når det gjelder netto driftsresultat, kan en bruke nøkkeltall som netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter (Blå søyle). For 2010 kan en se at Overhalla ligger under sammenligningsgruppen 1, NT og landsgjennomsnittet. Som vi har vært inne på tidligere består ofte netto driftsresultat av en betydelig andel av momskompensasjon fra investeringsregnskapet (investeringer finansiert med bruk av lånemidler). For å fremskaffe et mer reelt resultatbegrep, har en trukket ut momskompensasjonen (grønn søyle). En ser da at overskuddene kan knyttes til momskompensasjonen.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Tall fra SSB 2010.

Kommuner som har hatt store investeringer har også hatt betydelig mer handlingsrom, men må sies å være lite fremtidsrettet hvis investeringene er lånefinansiert. Men selv ved en slik korrigering kan en se at Overhalla hadde et betydelig dårligere resultat enn øvrige i sammenligningen. Dette henger som tidligere nevnt også sammen med at Overhalla har et lavere inntektsnivå enn de vi her sammenligner med.

1.6 Interne finansieringstransaksjoner

Interne finansieringstransaksjoner omfattes av avsetninger til fond (egenkapital) og regnskapsmessig over og underskudd, bruk av tidligere års avsetninger og regnskapsmessig underskudd. I driftsregnskapet kan en kun bruke/ avsette til disposisjonsfond og bundne driftsfond. Investeringsfondene er forbeholdt investeringsregnskapet og kan derfor ikke brukes til driftsformål.

(tall i kr 1000)	Budsjett 11	Regnsk 10	Regnsk 09	Regnsk 08	Regnsk 07
Netto driftsresultat	656	3347	4 047	-7 603	-4 002
Bruk/ avsetning bundne fond	188	-361	-145	2 172	-109
Overføring investeringsregnsk.	-1905	-1235	-864	0	-832
Bruk av tidligere års overskudd	0	493	-1 224	0	4 204
Bruk/ avsetning disp. fond	1061	-1416	-4 134	4 207	739
Bruk av likviditetsreserven	0	0	2813		
Regnskaps. mer/ mindre forbruk	0	828	493	-1 224	0
- herav mva komp fra investering	-4 762	-6 177	-3 948	-1 406	-594

Tall fra SSB 2010.

Overhalla kommune hadde i 2007 og 2008 negative netto driftsresultat (underskudd) med til sammen 11,6 millioner kr. Underskuddet ble dekket med bruk av tidligere års avsetninger (fond). Dette ga en betydelig reduksjon i fondsbeholdningen. I ettertid har man derfor hatt fokus på å styrke fondsbeholdningen.

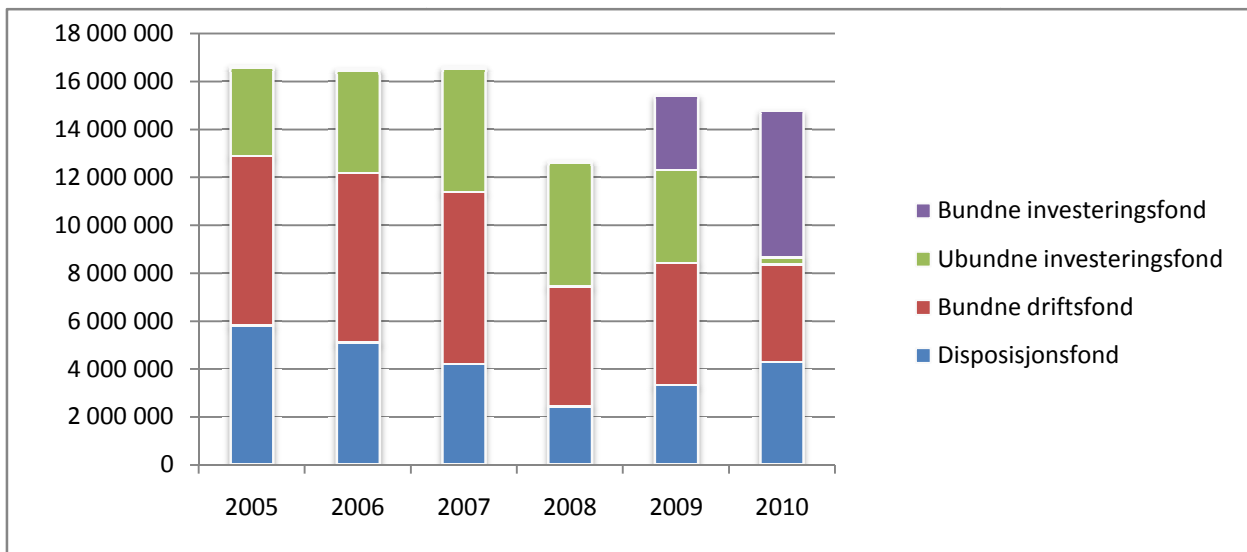
Som en ser av tabellen ovenfor, har en hatt et positivt netto driftsresultat (overskudd) to siste år. I tillegg er det budsjettert med et lite overskudd i 2011.

Som en har vært inne på tidligere, er og har en vært avhengig av inntekten fra momskompensasjon fra investeringer for at driftsresultatet skal gå med overskudd. I tillegg

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune - positiv, frisk og framsynt -

er denne inntekten så stor at en har hatt muligheter for å styrke fondsbeholdningen. Rådmannen mener det er uheldig at en må bruk av denne inntektstypen for å finansiere driften. Dette må derfor kun brukes som en midlertidig løsning. Momskompensasjonen blir finansiert med bruk av eksterne lån, og kommer sådan som en utgift i de kommende år som renter og avdrag.

Disposisjonsfondet er i senere år blitt redusert en god del, men utviklingen snudde i 2009 og en har fått til en styrking de to siste år. I årsbudsjettet for 2011 har en klart å balansere budsjettet uten å måtte bruke av fondsbeholdningen for å få balanse i budsjettet (budsjettet fondsbudsjett gjelder i hovedsak tjenester som finansieres med tidligere avsatte midler, blant annet flyktningetjenesten).

Investeringsfondene har også blitt redusert betydelig siste årene, med unntak av bundne investeringsfond. Avsetningene knyttes til ekstraordinære avdrag fra lånetakere av Startlån. I tillegg er det vedtatt at inntektene av tomtsalg skal brukes til nedbetalinga av gjeld. Dette innebærer at det vesentligste av bundne investeringsfond vil bli disponert i påfølgende år.

Bundne driftsfond er redusert noe i løpet av siste år. Disse fondene er i det vesentligste knyttet til overskudd på selvkostområdene, og skal kun brukes til å dekke underskudd på områdene. I teorien skal en tilpasse gebyrene på selvkostområdene slik at en bruker opp avsetningen i løpet av en fireårs periode.

Overhalla kommune har, når en sammenlikner seg med andre sammenlignbare kommuner, lave inntekter. Som en følge av dette er nivået på produksjonskostnadene for tjenestene lave. Tjenesteproduksjonen må samlet betraktes som kostnadseffektiv. Langsiktig gjelden har økt i løpet av de siste årene. En større andel av inntektene har derfor blitt brukt til renter og avdrag og vil trolig bli økende i årene som kommer.

2 KOSTRA/SAMMENLIGNING MELLOM KOMMUNER

2.1 Innledning

KOSTRA (KOMmune-STat-RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Informasjonen om kommunale tjenester og

bruk av ressurser på ulike tjenesteområder blir registrert og sammenstilt for å gi relevant informasjon til beslutningstakere både nasjonalt og lokalt. Informasjonen skal gi bedre grunnlag for analyse, planlegging og styring, og herunder gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål oppnås. I nøkkeltallene sammenstilles data som rapporteres direkte fra kommunene til SSB og tall hentet fra nasjonale registre utenfor SSB. Mer om temaet finnes på www.ssb.no/kostra

KOSTRA gir ikke entydige svar – men er et grunnlag for videre analyse. KOSTRA gir heller ikke entydige svar på kvalitet på tjenestene. For første gang presenteres imidlertid kvalitetsindikatorer for KOSTRA-tall fra 2006. Disse kan gi indikasjoner på kvalitet på tjenestene.

SSB har gruppert landets kommuner etter kriterier som folkemengde og økonomiske rammebetingelser. Overhalla kommune er nå plassert i gruppe 1: *Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter.*

Andre kommuner vi har valgt å sammenlikne oss med, er Vikna (4 201 innbyggere), Leksvik (3 519 innbyggere) og Bjugn (4589 innbyggere). Det kan ellers ligge en feilkilde i at kommunen ligger i forskjellige soner for arbeidsgiveravgift enn Overhalla, men forskjellen betraktes som mindre vesentlige. I tillegg har vi tatt med Evje og Hornes, som i følge Fylkesmannen i Nord-Trøndelag er en kommune med mange likhetstrekk med Overhalla. Evje og Hornes og Bjugn tilhører samme kommunegruppe som Overhalla. En skal imidlertid ha med seg at Evje og Hornes er en kommune som har betydelig årlig utbytte fra eierskap i energiselskap.

I tillegg har vi tatt med Grong og Namsos, uten at disse er direkte sammenlignbare.

2.2 Befolkningssammensetning og behov

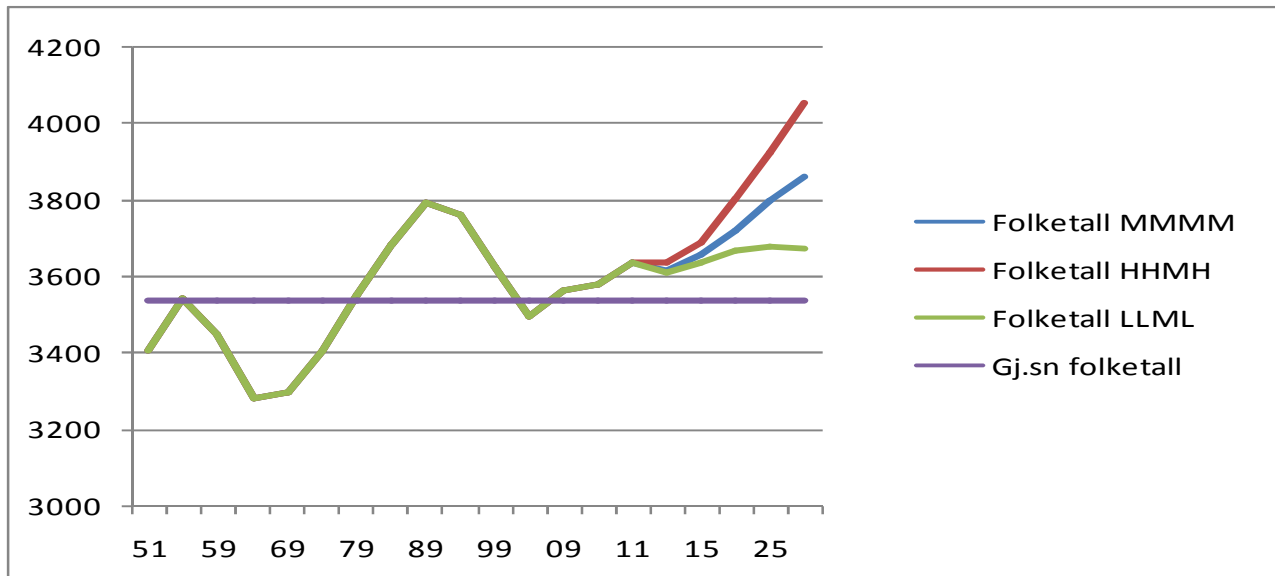
Befolkningssammensetning har betydning for hvilke tjenester kommunen må produsere. Har en kommune for eksempel høy andel barn i barnehagealder, må kommunen bruke mere ressurser til dette enn en kommune med en lavere andel barn og samme prioritering. Befolkningssammensetningen påvirker også kommunens rammetilskudd.

Siden toppåret i 1992 (3 804 innbyggere) har befolkningen i Overhalla kommune sunket årlig, men trenden ble i 04/05 endret slik at en fikk en økning.

SSB lager flere typer prognoser for befolkningsutviklingen i landet og hver kommune. I "byråets" befolkningsframskrivninger 2010 – 2060 har de nasjonalt forutsatt at både samlet folketallmengde og antall innvandrere vil øke sterkt frem til 2060. De viktigste årsakene er at det forventes at innvandringsoverskuddet fortsatt vil være stort, fruktbarheten vil være relativt høy at levealderen vil fortsette å øke. Utfordringen vil være å finne den som passer best for utviklingen i Overhalla.

En har i diagrammet under lagt inn 3 modeller. MMMM-modellen som angir mellomnivå på fruktbarhet, levealder, innenlandsflytting og nettoinnvandring og er den som viser middelvegen i utviklingen. Prognosen viser at en vil få en liten tilbakegang frem til 2013 og at en etter den tid vil få en økning frem mot 2030 på over 3800. Bruker en modell HMMH prognosen vil folketallet øke til 4053 i 2030. Det knytter seg stor usikkerhet til en slik prognose. I økonomiplan for 2011-2014 viste samme prognosen en nedgang i folketallet frem mot 2030 og anslo at folketallet skulle være 3479 som er under gjennomsnittet.

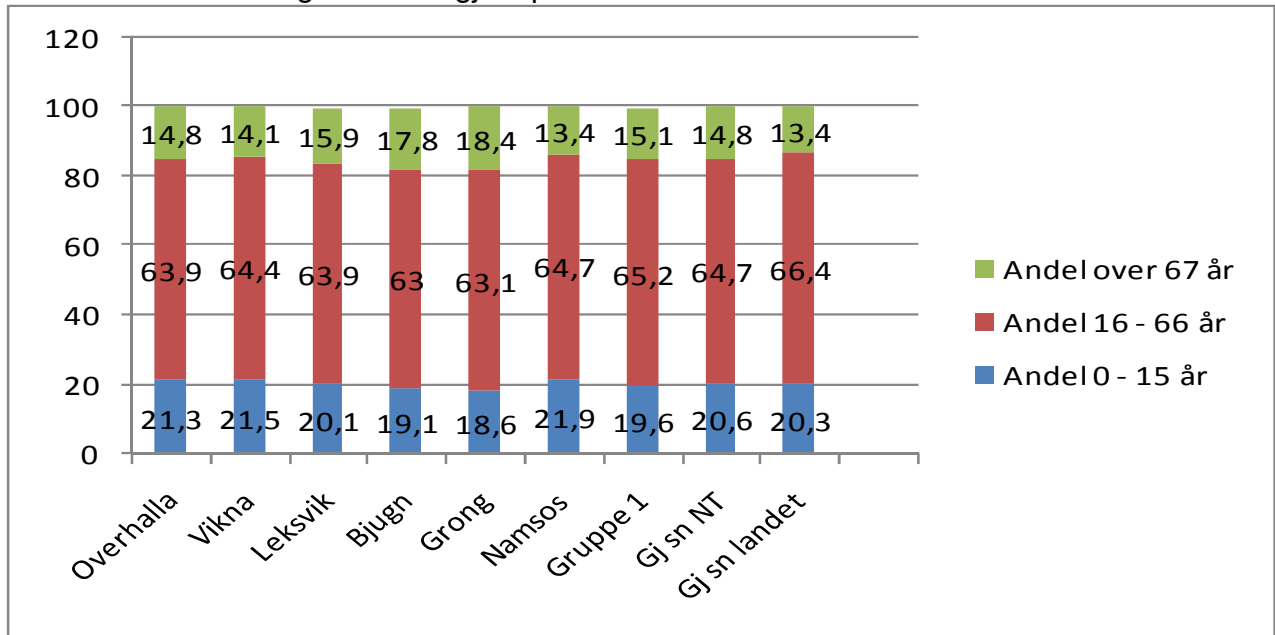
Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

1/1 1964 ble 15 personer overført fra 1743 Høylandet til 1744 Overhalla. Kilde SSB 2010

2.2.1 Alderssammensetning

Aldersfordelingen blant Overhallas innbyggere viser at en har en ung alderssammensetning som ofte gjenspeiler en kommune i vekst.

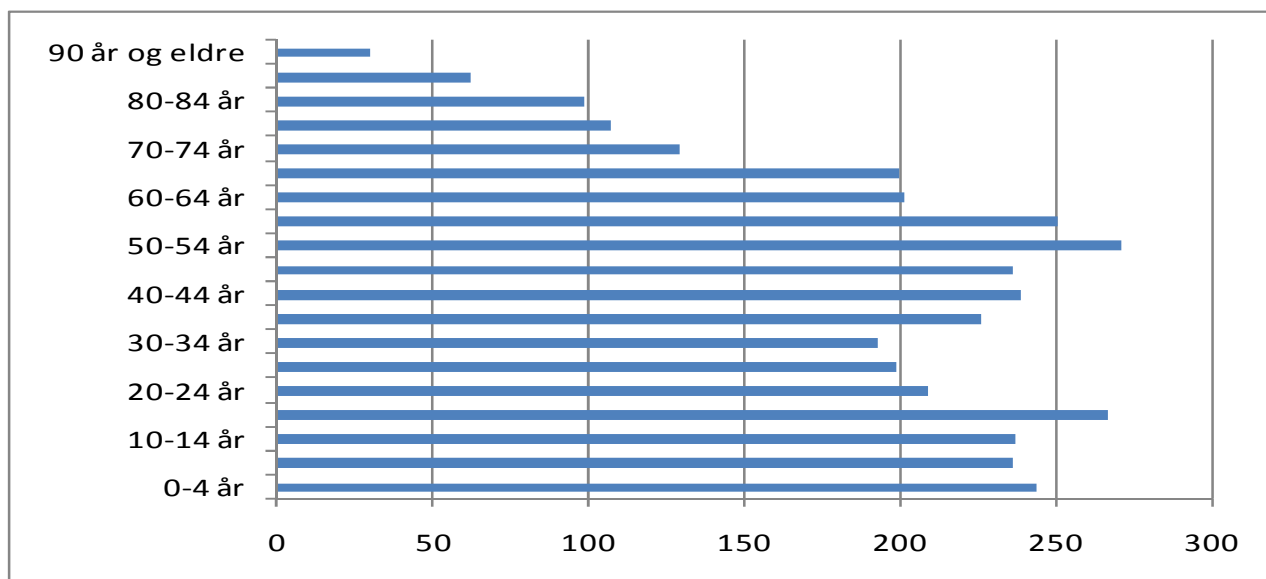

Tall fra ssb. 31/12-2010

Kommunens vesentligste kostnader knyttet til tjenesteproduksjon er i hovedsak knyttet til gruppen 0-15 år og over 67 år. Overhalla har en ung befolkning og er en av de i sammenligningsgruppen som har den største andelen i aldersgruppen 0-15 år. Det er kun Vikna og Namsos som har en større andel 0-15 åringer.

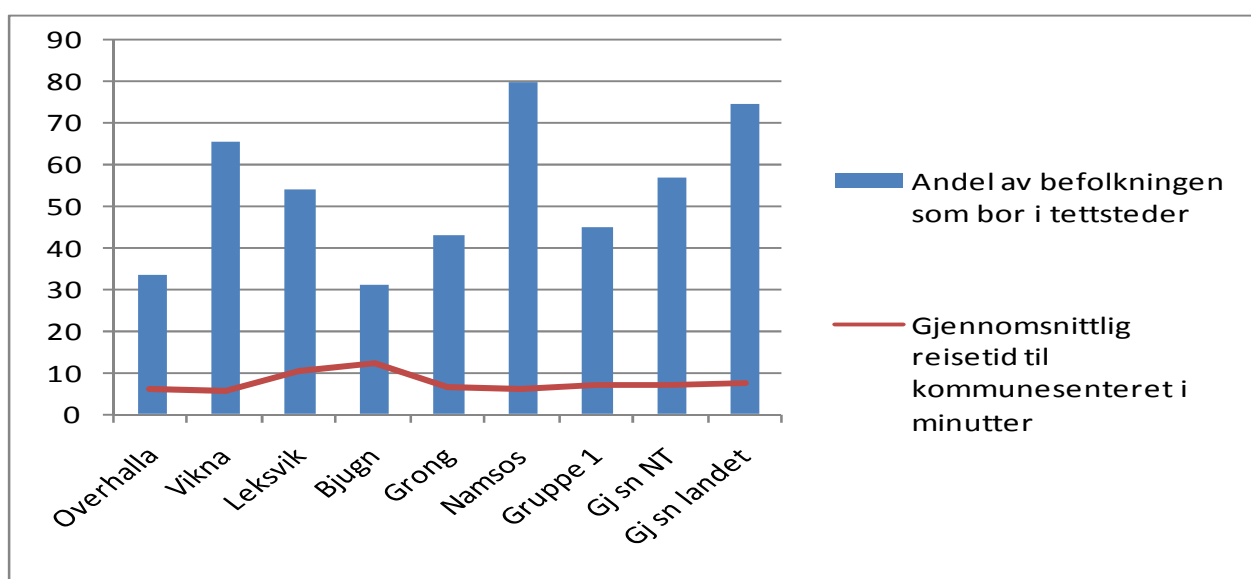
Ser en befolkningen i Overhalla på mer detaljert nivå, er hovedtyngden av befolkningen mellom 35 - 60 år og 0 og 19 år. En vil få en topp når det gjelder eldre i løpet av 20 – 30 år.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Tall fra ssb 2010.

2.2.2 Bosettingsmønster

Kilde SSB 2010 tall

Overhalla har en spredt befolkning, og sammenlikningen viser at en ligger lavt i befolkning som bor i tettsteder. Spredd bosetning kan vider bidra til høyere kostnader for tjenesteproduksjon som for eksempel skoleskyss og lengre reisetid i forhold til hjemmetjenestene. Bevisst politikk i forhold til fortetning kan på sikt bidra til lavere kostnader med fremtidig tjenesteproduksjonen.

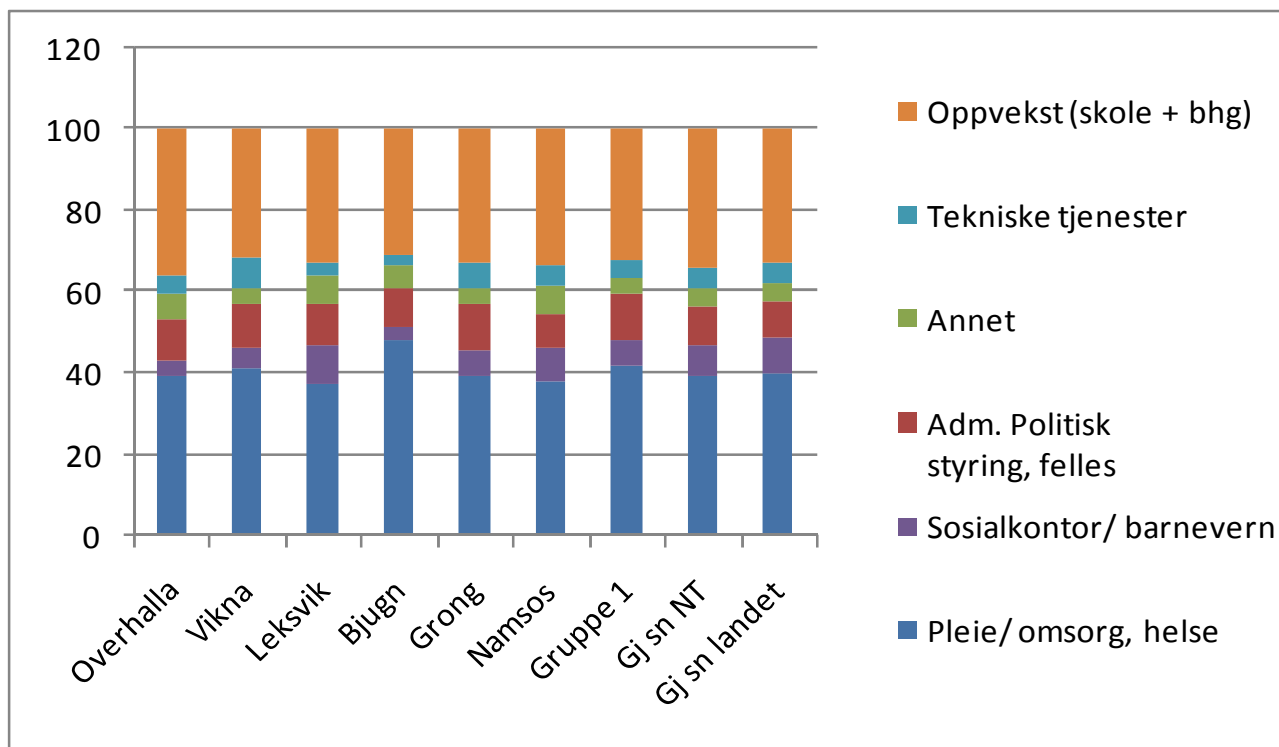
Selv om en har spredd bosetning er gjennomsnittlig reisetid til kommunesenteret forholdsvis lav. Tallene viser at Overhalla har en gjennomsnittlig reisetid til

kommunesenteret på 6,2 minutter. Dette forteller oss at selv om en har spredt bosetting, bor den vesentligste andelen av innbyggerne ikke langt fra kommunesenteret.

2.3 Prioriteringer

Prioriteringer angir hvordan kommunene fordeler sine frie inntekter (definert som skatt på inntekt og formue, og rammetilskudd fra Staten). De frie inntektene kan disponeres uten andre bindinger enn gjeldende lover og forskrifter. Bruk av de frie inntektene fremkommer gjennom regnskapsbegrepet "netto driftsutgifter". Storparten av de frie inntektene går til de store og kostnadskrevene tjenestene. Prioriteringer bør ikke utelukkende bli brukt til vurdering av kommunens effektivitet.

Netto driftsutgifter fordelt på tjenesteområder, viser kommunens prioriteringer mellom tjenesteområdene. For Overhalla, som i likhet med de andre kommuner i sammenligningen, blir den største andelen av midlene brukt til pleie/ omsorg, helse. Videre kan en se at det brukes lite på sosiale og barneverntjenester i forhold til de en sammenligner seg med. Det er kun Bjugn som bruker mindre. Andelen til skole og barnehager er noe større enn dem en sammenligner seg med. Overhalla bruker 36 % av inntektene til tjenester innenfor oppvekst. I forhold til befolkningssammensetningen, ligger Overhalla i likhet med Vikna og Namsos på 21 % av befolkningen i alderen 0-15 år. Når det gjelder de over 67 år er Overhallas andel av befolkningen på 14,8 %, som er det samme som gjennomsnittet i Nord – Trøndelag. Andelen til pleie og omsorg er også den samme som gjennomsnittet i Nord Trøndelag

Kilde SSB Netto driftsutgifter fordelt pr tjenesteområde. 2010

I søylen for tekniske tjenester har en tatt inn fysisk planlegging, kulturminne, natur og næring. Samferdsel, bolig og brann.

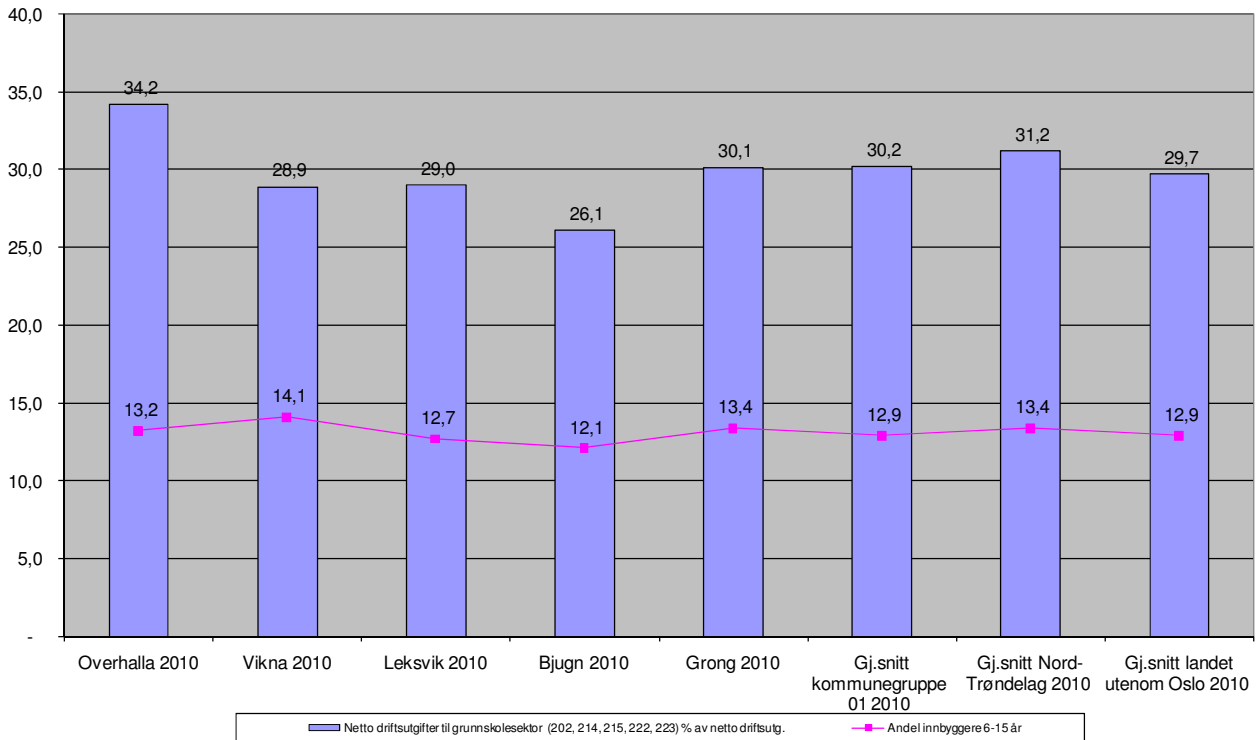
2.3.1 Grunnskole

13 % av befolkningen i Overhalla tilhører gruppen 6-15 år. I sammenligningen varierer dette mellom 12,1 % til 14,3 %. Kostnadmessig viser diagrammet under at Overhalla har

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

prioritert å bruke en større andel av netto driftsutgifter til skole enn de øvrige i sammenligningen. Med en andel på 34,2 %, som er en økning på 1 % poeng fra 2009 og 1,5 % poeng fra 2008 viser at prioriteringen innenfor grunnskole har vært økende. De øvrige i gruppen har i løpet av siste år gått ned.

D Grunnskole Diagram A: Prioritering

Kilde SSB 2010

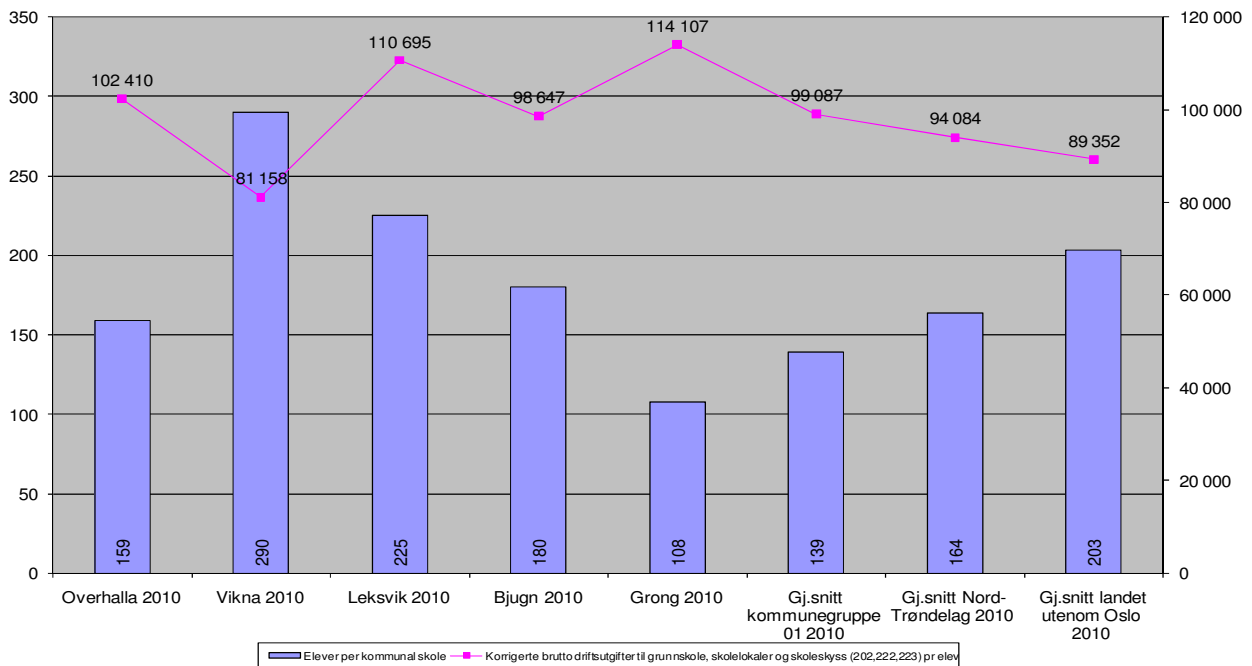
Grunnskole omfatter områdene grunnskoleundervisning, skolefritidsordning, lokaler og skyss.

Gjennomsnittlig antall elever pr skole er på samme nivå som gjennomsnittet i Nord-Trøndelag. Vikna er den som skiller seg ut med den største skolen. De bruker kr 81.000,- pr elev, mot Overhalla på kr 102.000,- pr elev. Gjennomsnittet i kommunegruppe 1 viser en kostnad pr elev på kr 99.000,-. Hadde Overhallas til sammenligning hatt skolekostnader vært på samme nivå som kommunegruppe 1, hadde en samlet brukt 1,4 mill kr mindre på grunnskole.

Tabellen under viser at det er en sammenheng i at en får mindre kostnader pr elev når skolestørrelsen øker. Overhalla har gjennomsnittelig 159 barn pr skole.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

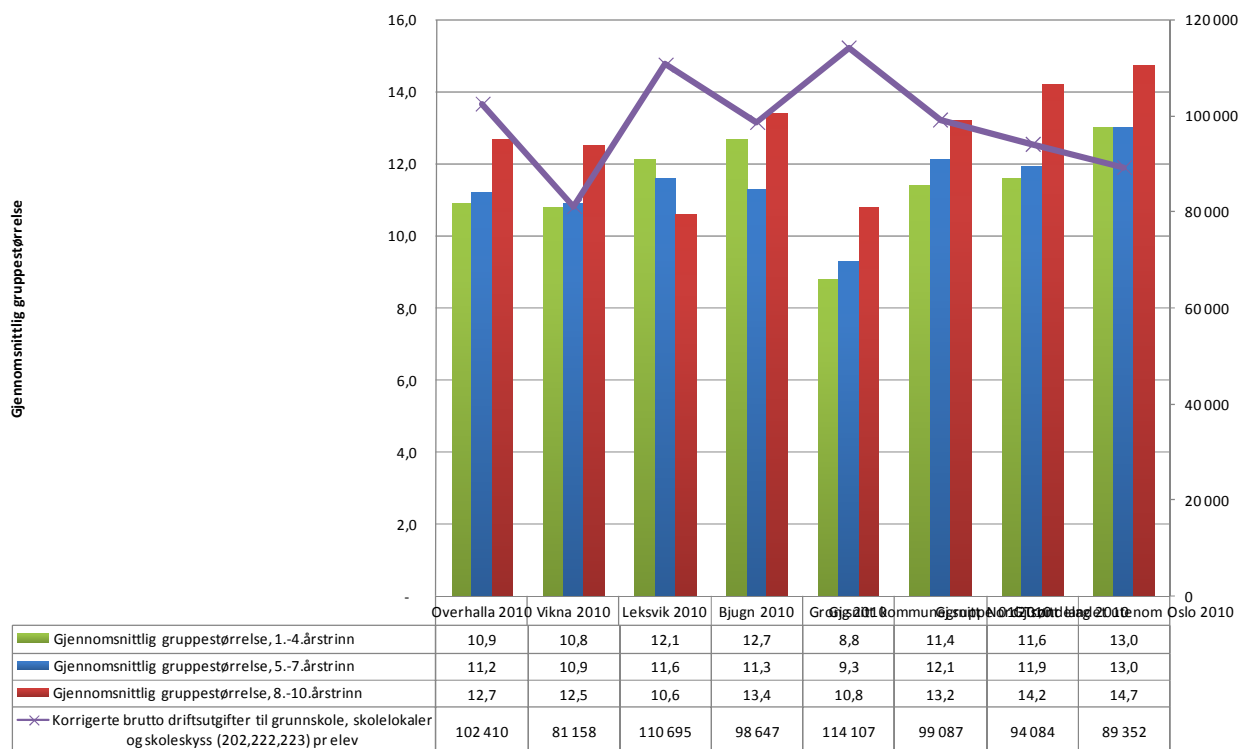
D Grunnskole Diagram D: Skolestørrelse og enhetskost

kilde SSB 2010

Gruppestørrelsene på grunnskolen påvirker også kostnaden pr elev. I sammenligningen kan en se at gjennomsnittet i kommunegruppe 1 har en bedre utnyttelse av gruppestørrelsen og som følge av dette en lavere enhetskostnad. Men sammenlikner en seg med Vikna som har den laveste enhetskostnaden har Overhalla en bedre utnyttelse av gruppene. Her vil det trolig være andre faktorer som påvirker kostnaden. En årsak kan som vi var inne på ovenfor flere elever pr skole hvor Vikna skiller seg vesentlig ut.

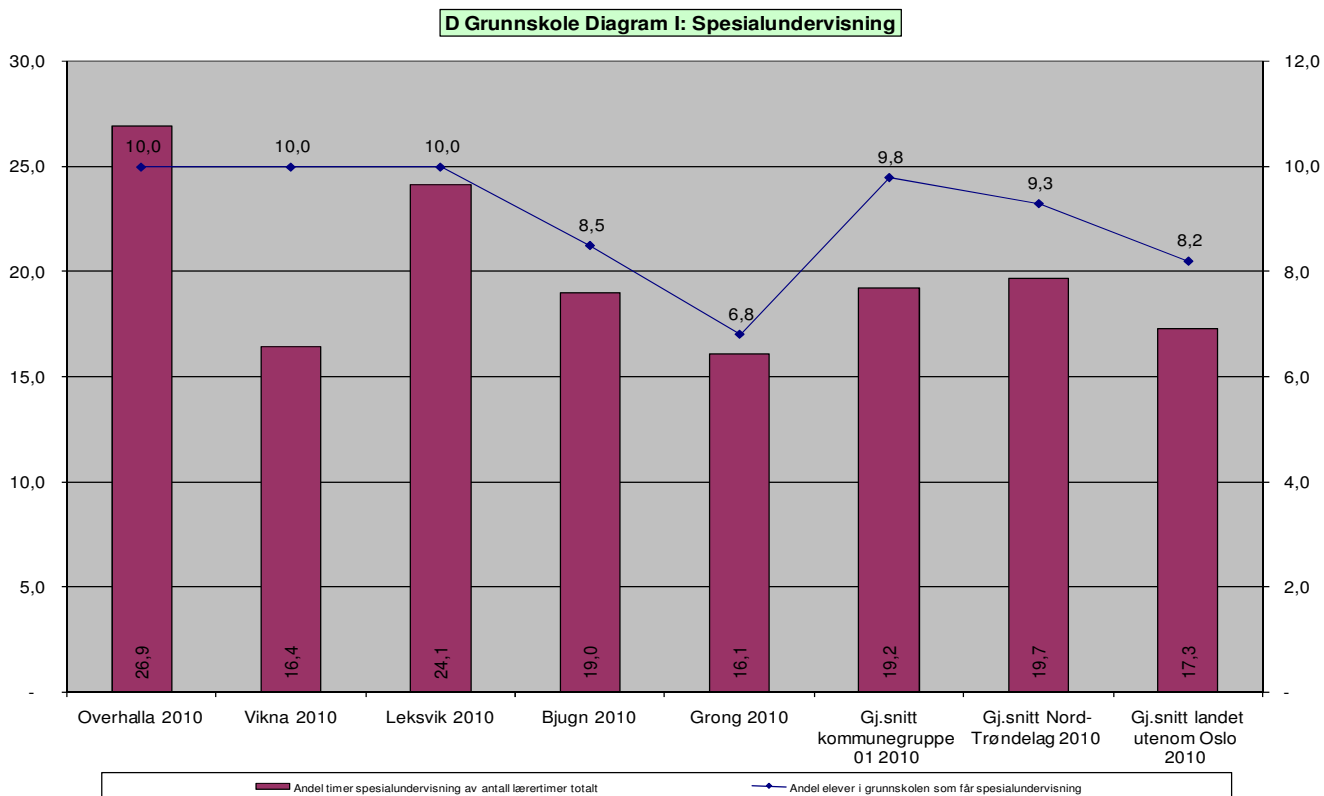
D Grunnskole Diagram E: Gruppestørrelser

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Kilde SSB 2010

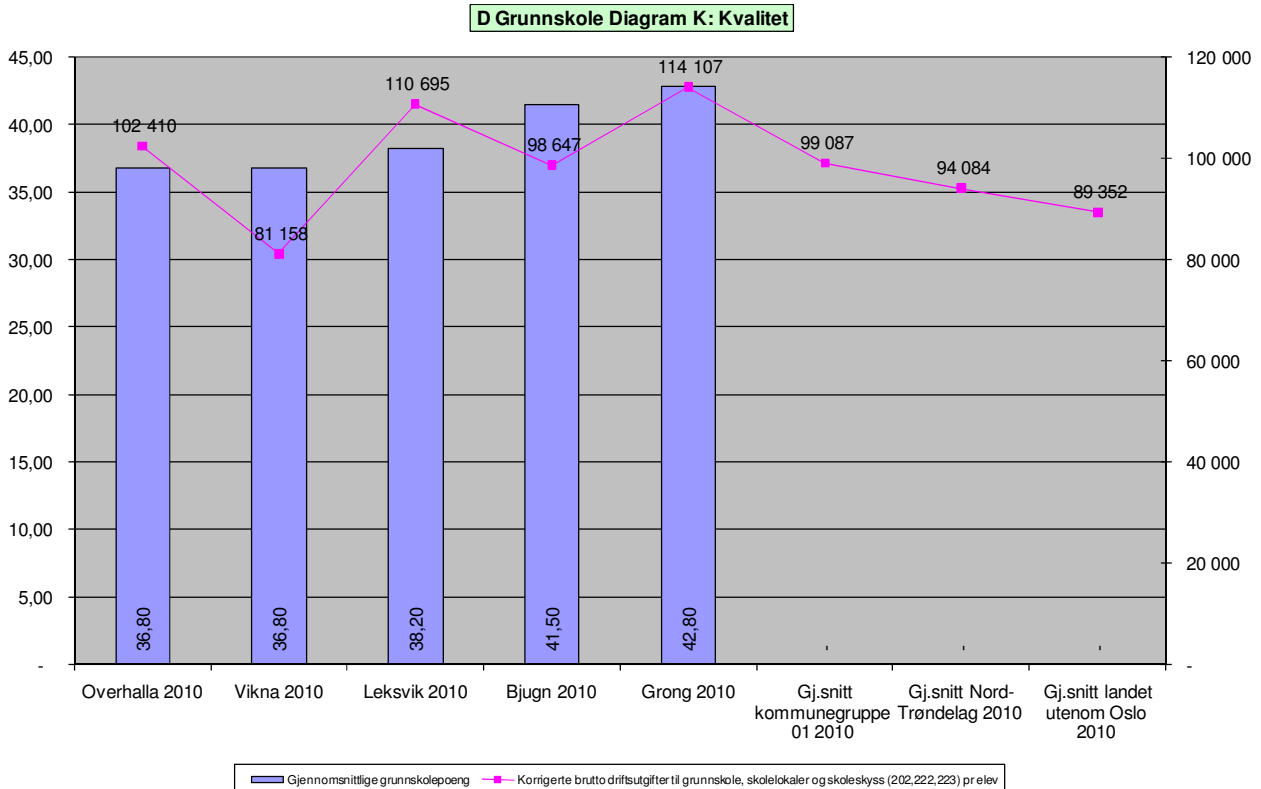
Andel av elever som mottar spesialundervisning har økt fra 5,5 % i 2008 til 10 % i 2010. Dette er en stor økning, men i sammenligningen kan en se at det er flere av kommunene i er på samme nivå. Ser en dette i sammenheng med hvor mange av lærertimer som brukes til spesialundervisning, viser det at Overhalla er den som ligger høyest, og er en faktor som påvirker enhetskostnaden pr elev.

Det er innført en ordning med nasjonale prøver for 5. og 8. trinn i lesing og regning. Prøvene skal måle elevenes ferdigheter i lesing på norsk og engelsk og regning. Resultatet av prøvene gjør det mulig å sammenligne kommunene i elevenes ferdigheter.

Tabellen nedenfor viser gjennomsnittelig grunnskolepoeng sammenstilt med brutto driftsutgifter. Analysen viser at resursinnsats og resultat ikke trenger å ha noen direkte sammenheng. For Overhallas del ble det for 2008 brukt kr 83.000,- pr elev og en oppnådde 38 i gjennomsnittelig grunnskolepoeng. For 2009 ble det brukt kr 91.000,- pr elev og gjennomsnittelig grunnskolepoeng har gått ned til 35,81. For 2010 ble kostnaden pr elev økt til kr 102.000,- og grunnskolepoengene økte til 36,8 som er det samme resultatet som Vikna oppnådde med en elevkostnad på kr 81.000,-.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Kilde SSB 2010

I en artikkel utarbeidet av SSB, friggitt 17. november 2011 viser at jentene som gikk ut av grunnskolen i 2011 oppnådde høyere karakterer enn guttene i alle fag bortsett fra kroppsøving. I gjennomsnitt fikk jentene 42,0 grunnskolepoeng, mens guttene fikk 37,9. For alle elevene som gikk ut i 2011 var snittet 39,9 grunnskolepoeng. Undersøkelsen viser videre at karakternivået til elevene varierer med sosial bakgrunn, her uttrykt ved utdanningsnivået til foreldrene. Gjennomsnittlige grunnskolepoeng varierer med nesten 12 poeng mellom elever som har foreldre med lavest utdanning og elever som har foreldre med den høyeste utdanningen.

Sammenhengen mellom karakternivået og sosial bakgrunn, er sterkest i fagene matematikk, naturfag og samfunnsfag. Karakteren i matematikk standpunkt varierer med mer enn en og en halv karakter mellom elever som har foreldre med lavest utdanning, og elever som har foreldre med høyest utdanning. Sammenhengen mellom karakterer og sosial bakgrunn er mindre tydelig i fagene kunst og håndverk, kroppsøving og mat og helse.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Elevtallsutvikling

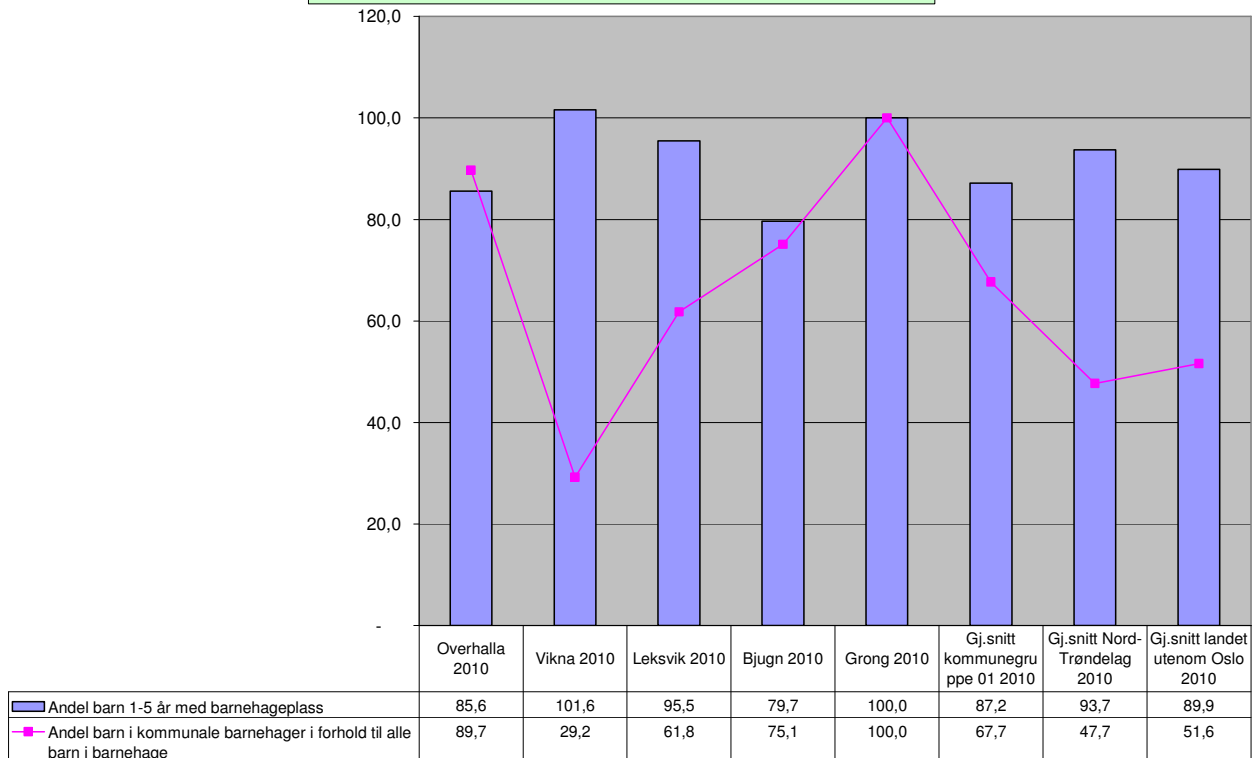
	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15
Kommune	474	469	450	451	451
Endring	-12	-5	-19	1	0
Hunn	152	151	143	141	132
Endring		-1	-8	-2	-9
OBUS-b	136	138	150	150	158
Endring		2	12	0	8
OBUS-u	151	146	135	139	137
Endring		-5	-11	4	-2
Øysletta	35	34	32	31	29
Endring		-1	-2	-1	-2

Ut fra fremskrevet elevtall kan en se at en vi totalt vil få en tilbakegang. Det er kun barneskolen ved Obus som i prognosen ser ut til å få en økning. Prognosen er en framskrivning av kjente antall barn. Hvis fødselstallene og netto innflytting til kommunen fortsatt holder seg høyt framover, vil det på sikt føre til en økning i elevtallene. De nærmeste årene vil trolig prognosen ovenfor stemme bra.

Nedgangen i prognosen fordeler seg over mange årskull, og det er derfor vanskelig å beregne særlig nedgang i behovet for ansatte.

2.3.2 Barnehage

C Barnehage Diagram B Dekningsgrader - totalt og kommunal andel

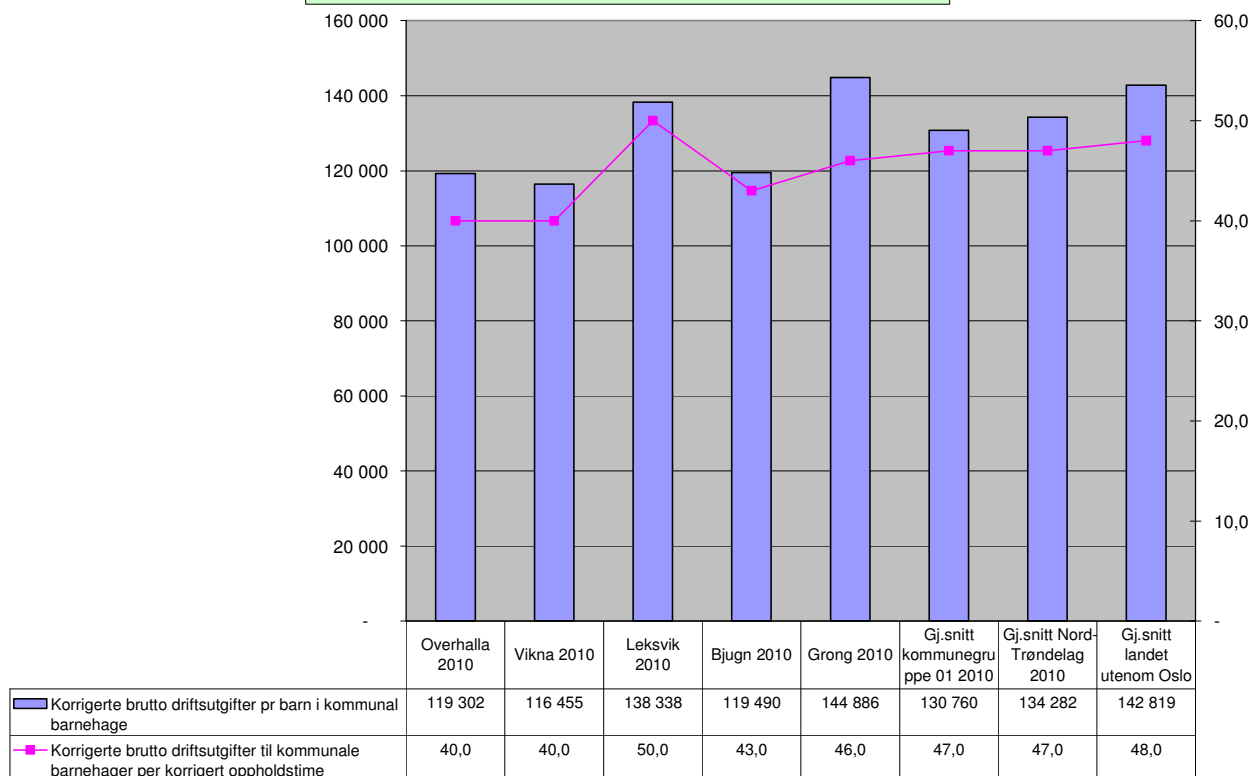

85,6 % av alle barn i alderen 1-5 år har barnehageplass i Overhalla kommune, og av disse er det 89,7 % som er i kommunale barnehager.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Tabellen forteller ikke noe om det er barn i aldersgruppen som har barnehageplass i annen kommune. Dette er tilfelle for Overhallas del. Sammenlignet med Vikna, kan en se at Overhalla har et større tilbud av kommunale barnehageplasser, mens Vikna har mange private barnehager.

C Barnehager Diagram D: Enhetskostnader kommunale barnehager

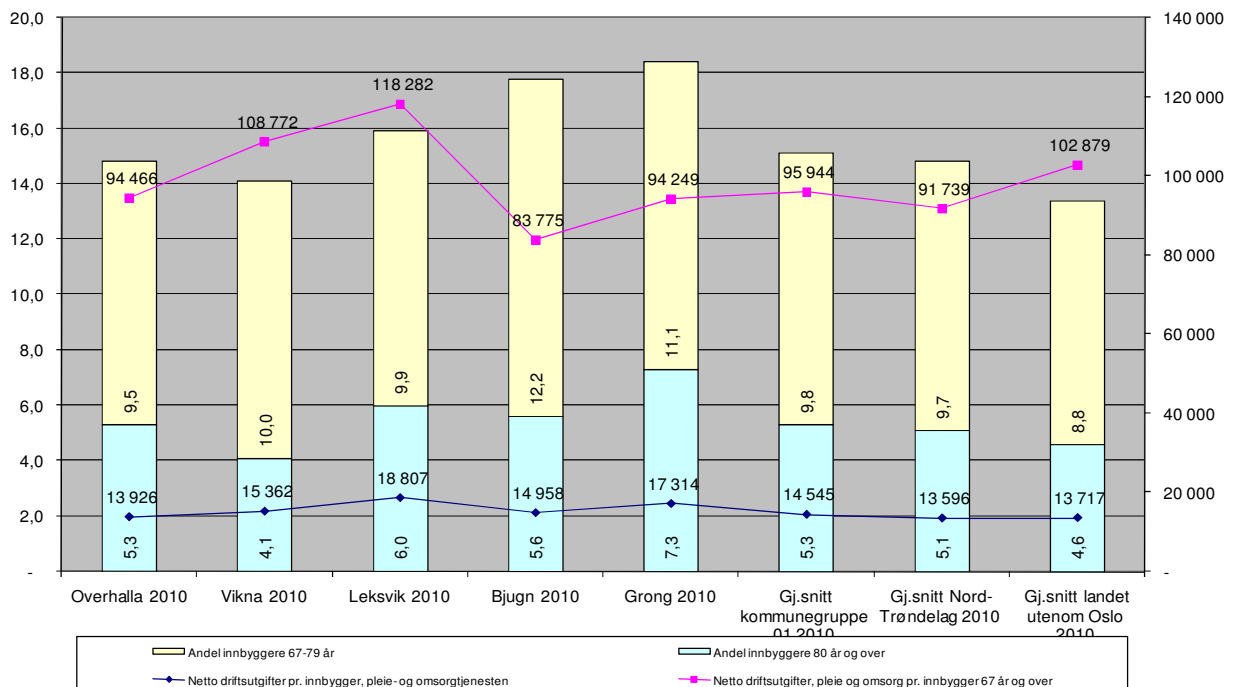

Driftsutgiftene pr barnehagebarn i Overhalla er lave i sammenligningen. Det er kun Vikna som er lavere.

2.3.3 Pleie og omsorg

KOSTRA definerer den største brukergruppen i pleie og omsorg som innbyggere over 67 år. Som tidligere nevnt er denne gruppen noenlunde lik snittet i Nord-Trøndelag og utgjør for Overhalla 14,8 %. Positiv vekst gir en større andel av yngre innbyggere enn hva som kjennetegner fraflyttingskommunene. Som vi har vært inne på tidligere, vil Overhalla få en topp i denne gruppen om 20 – 30 år. Ser en på netto driftsutgifter, er Overhallas kostnader lave i gruppen 67-79 år. Under kommunegruppe 1, men noe over gjennomsnittet i Nord Trøndelag. I gruppen over 80 år, er Overhalla på gjennomsnittet i sammenligningen.

F Pleie og omsorg Diagram B: Behov og prioritering pr innbygger

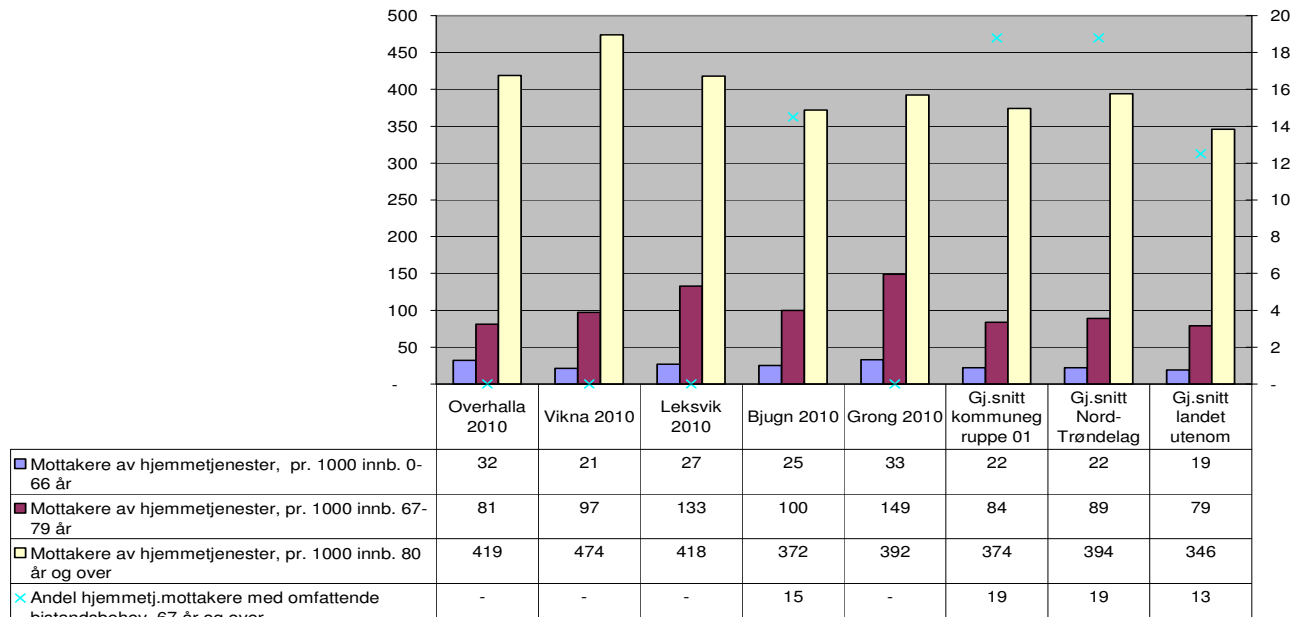

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Hjemmetjenesten

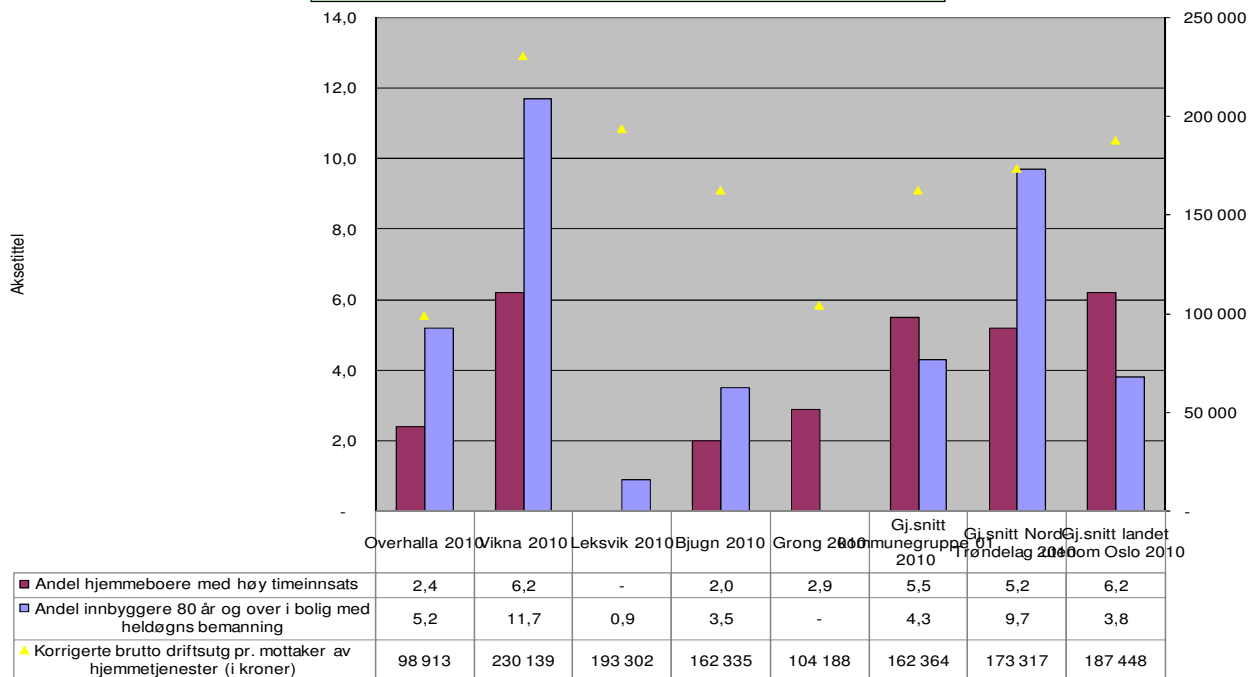
42 % av de over 80 år mottar hjemmehjelp i Overhalla. Dette er høyere enn de øvrige i sammenligningsgruppen med unntak av Vikna og Leksvik. I gruppen 67 – 79 år er det få i Overhalla som mottar hjemmetjenester i forhold til de øvrige i sammenligningen.

Diagram F2: Dekningsgrad - Volum - Hjemmetjeneste

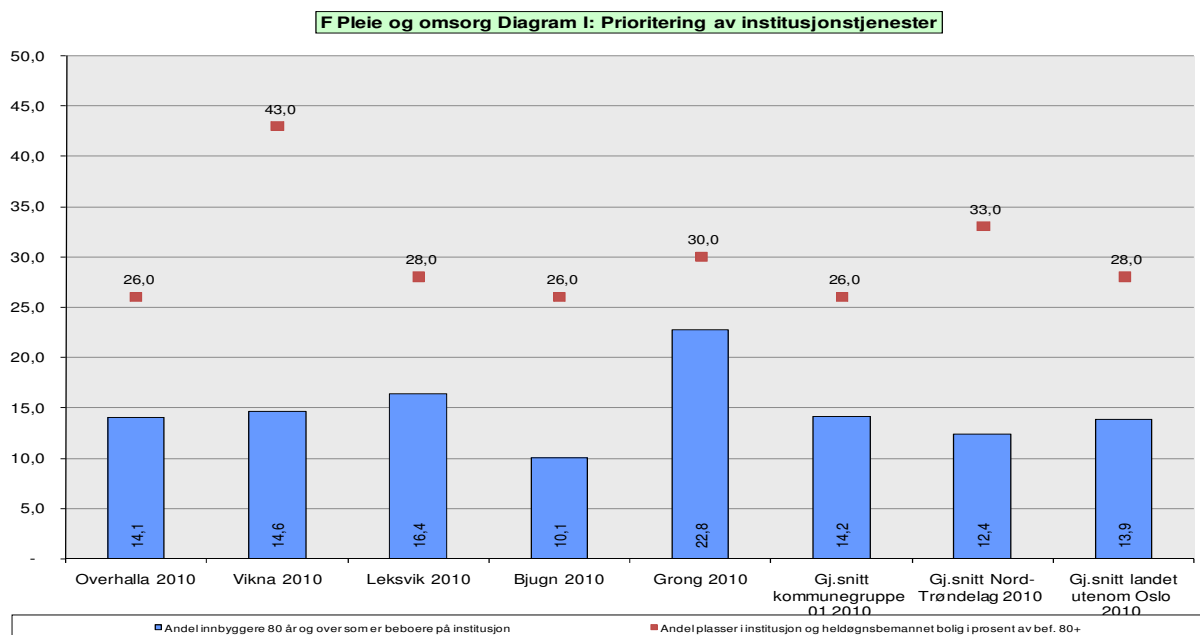
Kostnaden pr mottaker av hjemmetjenester viser at Overhalla er den i sammenligningen som er lavest.

F Pleie og omsorg Diagram H: Kostnadsdrivere i hjemmetjenesten

Institusjonstjenester

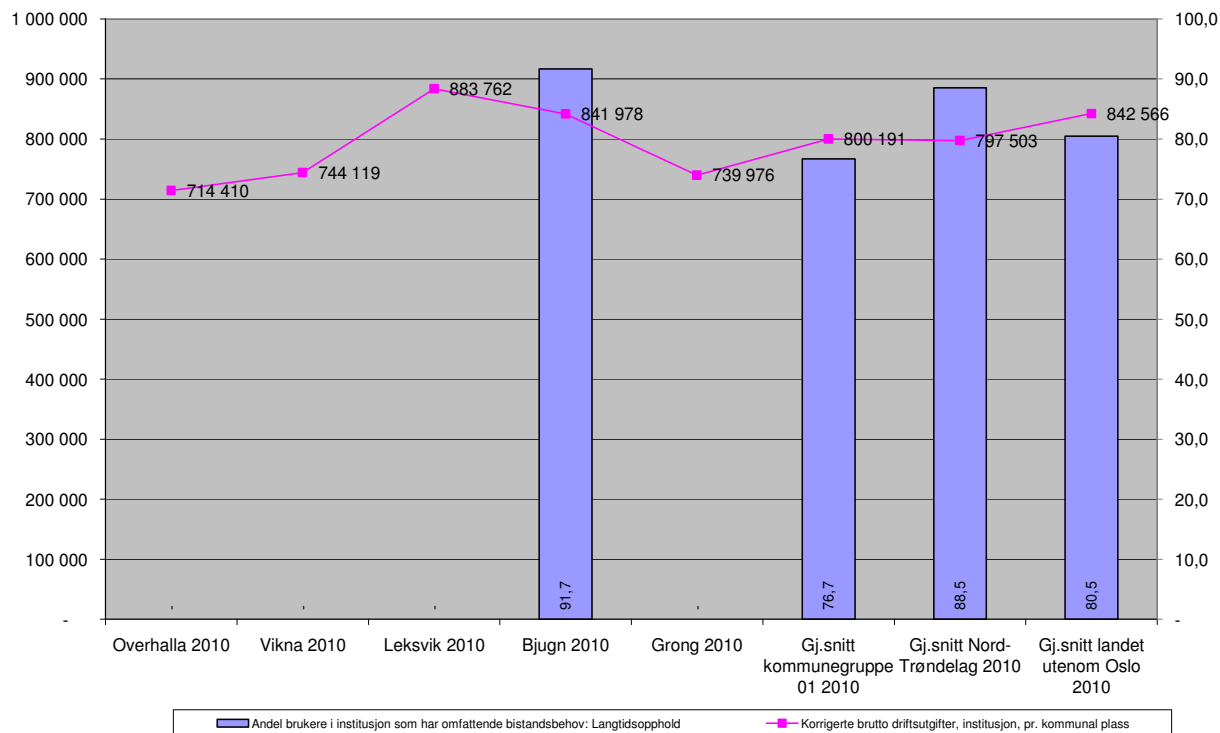
Andelen av de over 80 år som har institusjonstjenester er 14 % i 2010. Dette er en nedgang på 3 % poeng fra året før. I Overhalla har det vært en bevist handling å gi eldre gode hjemmetjenester slik at de kan bo hjemme lenger. Totalt har Overhalla kapasitet til å ta i mot 26 % av de over 80 år i institusjon og bolig med heldøgnsbemanning.

Korrigert brutto driftsutgifter pr kommunal plass i institusjon (tabellen under), viser at Overhalla er den kommunen i sammenligningen som var lavest.

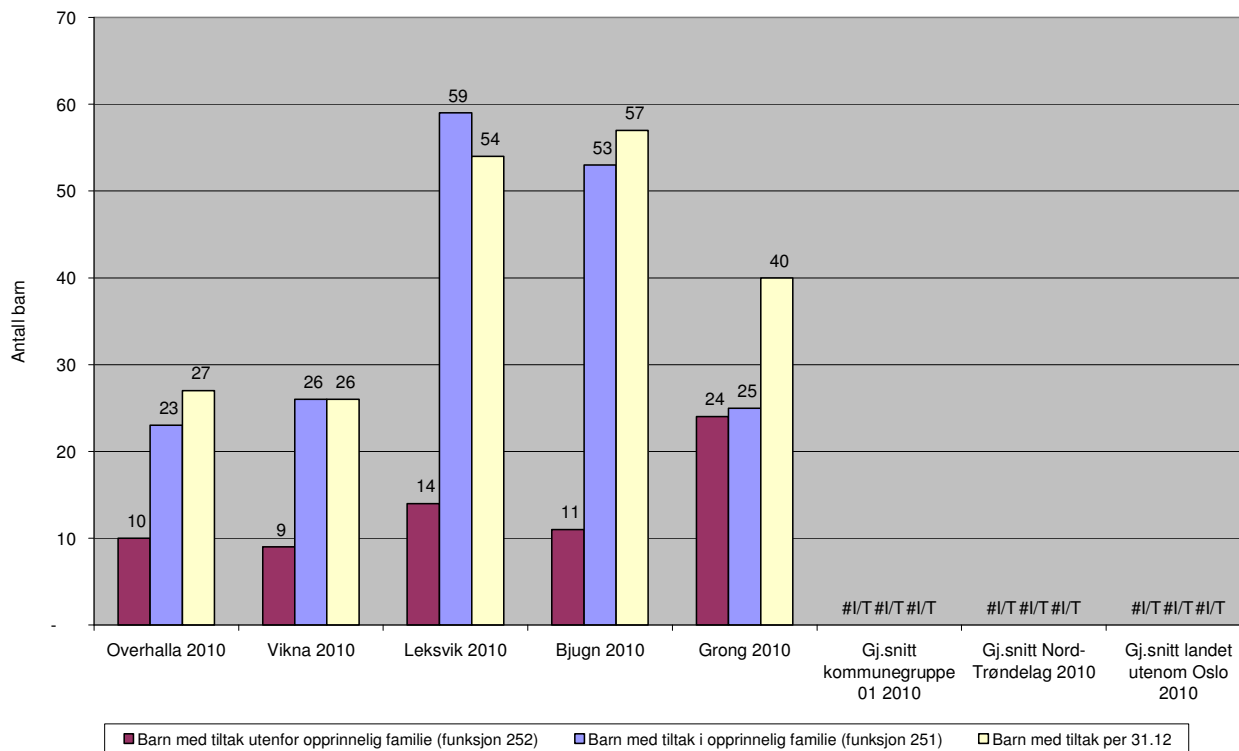
Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

F Pleie og omsorg Diagram J: Kostnadsdrivere i institusjonstjenesten

2.3.4 Barnevern

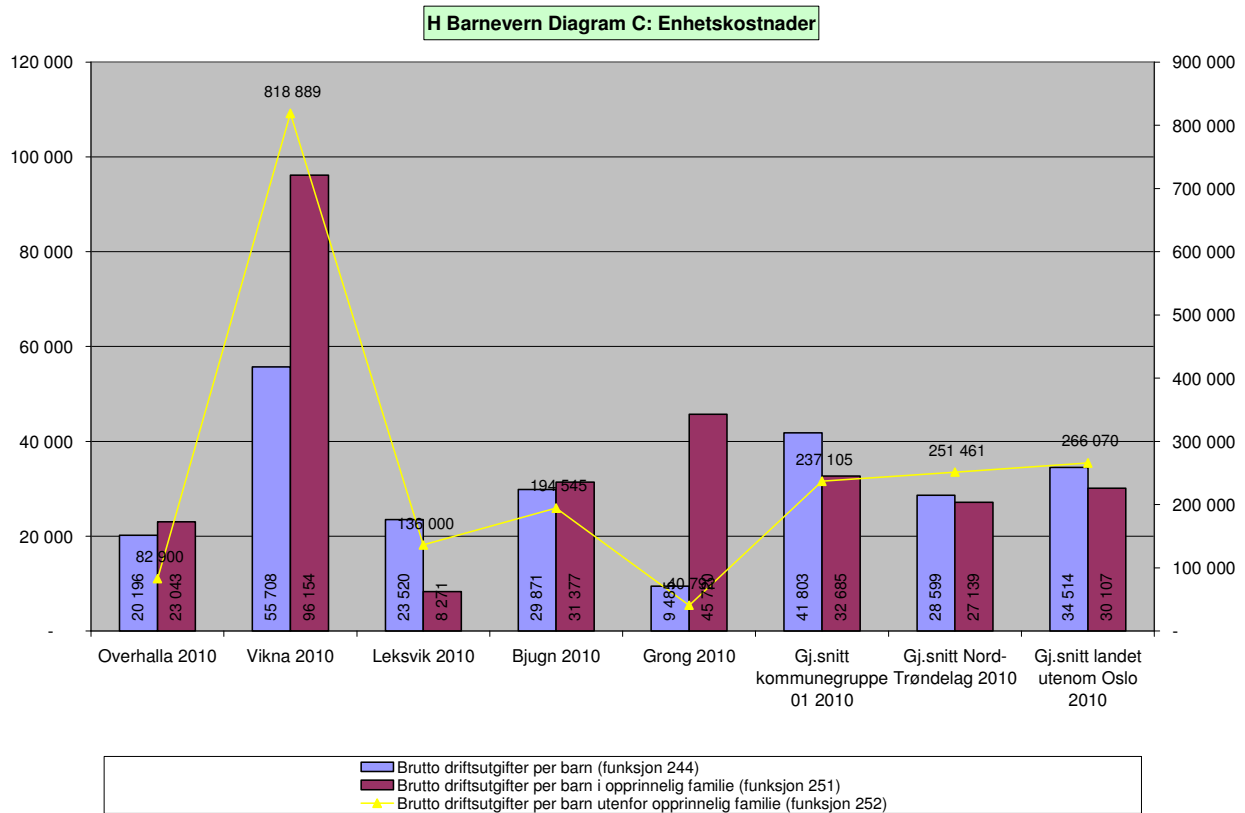
H Barnevern Diagram D: Antall barn - Fra kostra nivå 3

33 barn i Overhalla har i 2010 hatt barnevernstiltak knyttet til seg. Ved årets slutt var det totalt 27 stk knyttet til ordningen. I forhold til de en har valgt å sammenlikne seg med, kan

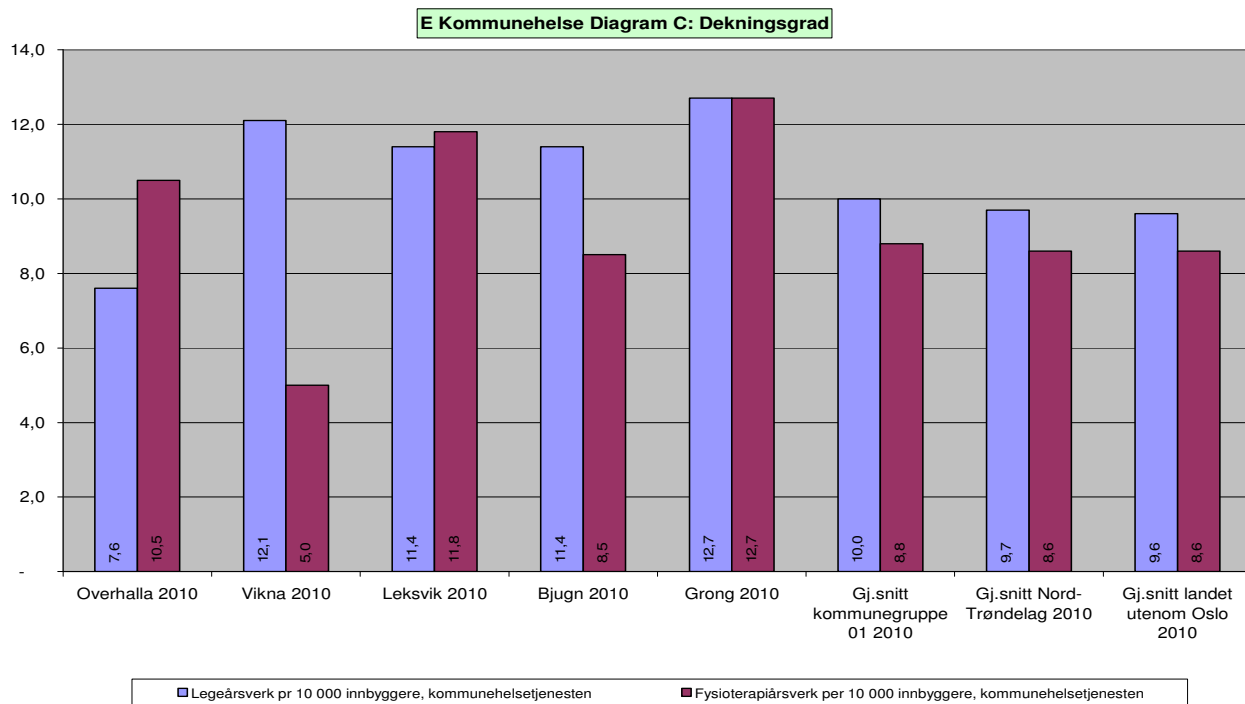
Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

en se at tallene er forholdsvis lave. Om dette handler om kapasitet eller andre forhold kan en ikke lese ut av denne statistikken.

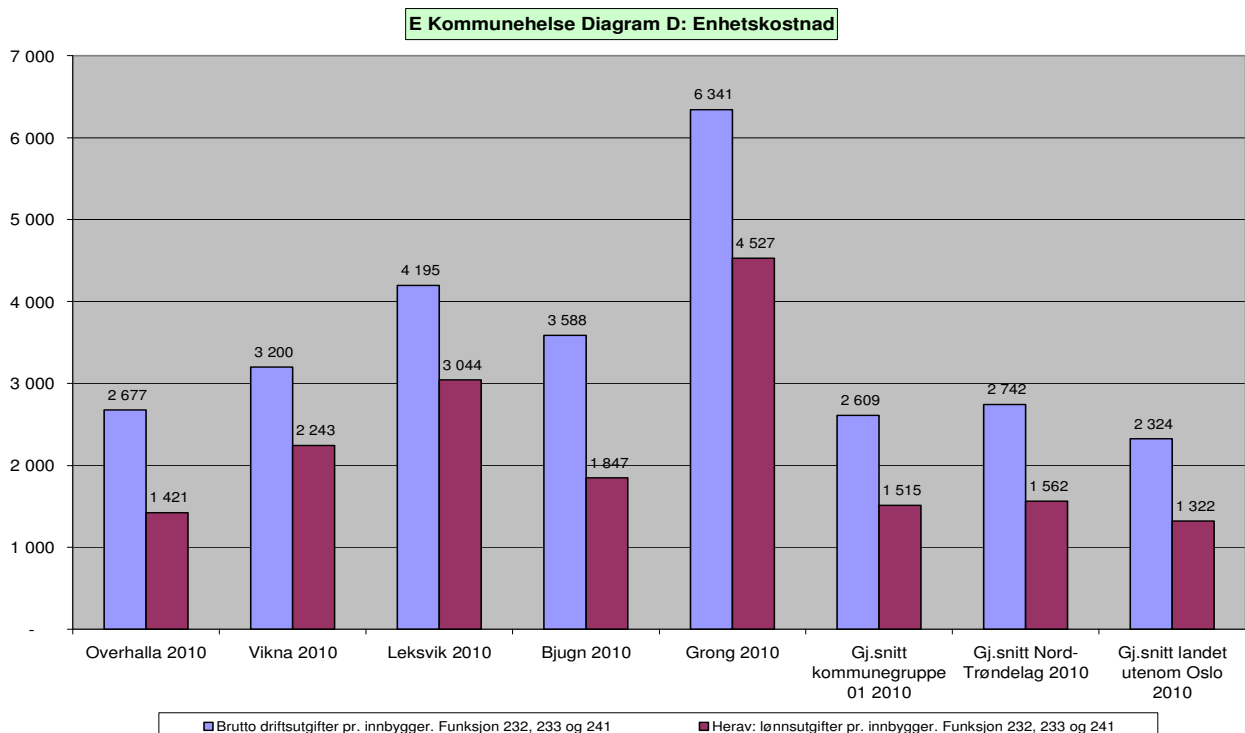
Funksjon 244 viser den daglige driften av barnevernstjenesten, hvor utredning av saker, administrasjon osv blir foretatt. Overhalla har forholdsvis lave kostnader pr barn til formålet. Her er det kun Grong som var lavere, noe som trolig har en sammenheng med at de har betydelig flere barn i ordningen. Når det gjelder tiltakskostnadene i og utenfor familien er disse også lave i forhold til de øvrige i sammenlikningen.

2.3.5 Folkehelse

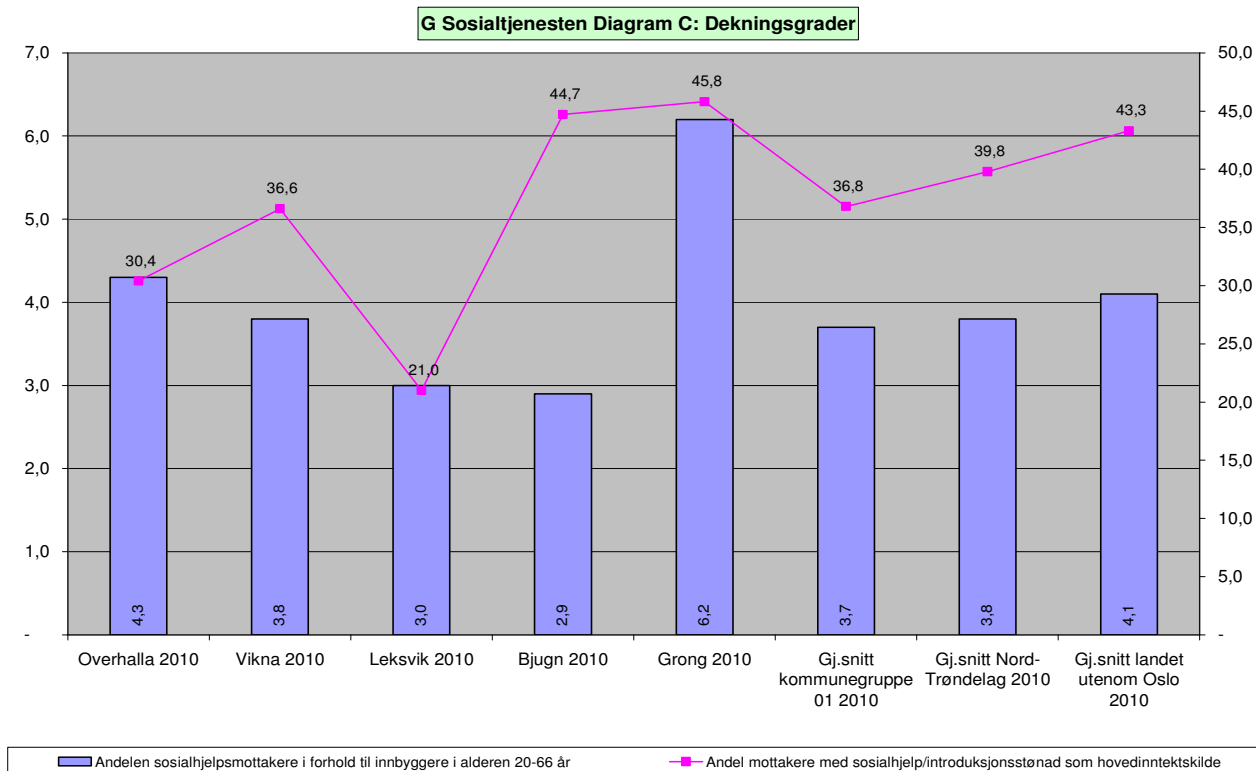

Tabellen ovenfor viser at Overhalla har en lav legedekning i forhold til de en sammenlikner seg med. Men en relativt sett høyere dekning av fysioterapeuter.

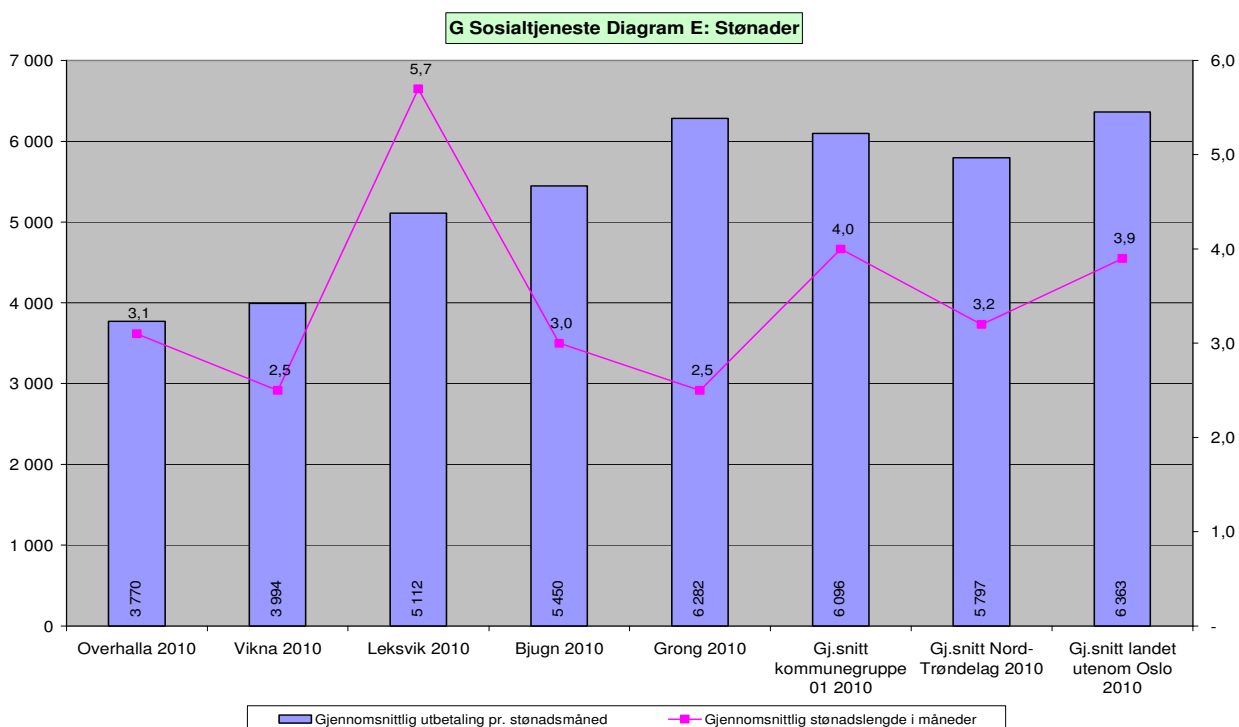
Ser en videre på samlede kostnader for legetjenesten, helsestasjon og fysioterapi (tabell under), ligger Overhalla lavt, men på sammen nivå som kommunegruppe 1. Når det gjelder lønnsutgiften er det kun landsgjennomsnittet som er lavere. For Overhalla påvirkes dette tallet av at en har privatpraktiserende leger som ikke utløser direkte lønnskostnader.

2.3.6 Sosialtjenester

Av aldersgruppen 20-66 år er 4,3 % mottakere av sosialhjelp i Overhalla. Av disse har 30,4 % dette som hovedinntektskilde. Det er kun Grong som har en større andel av innbyggerne på sosialhjelp. Og der er kun i Leksvik at andelen som har dette som hovedinntekt er lavere. Årsaken til forskjellene kan være at enkelte er flinkere til å få brukerne over på andre ordninger som jobb og andre trygdeordninger.

Størrelsen på utbetalingene viser at det er Overhalla som gjennomsnittelig har de laveste utbetalingen pr mottaker. Mottakerne mottar gjennomsnittelig stønaden i 3,1 mnd, som er omtrent det samme som gjennomsnittet i Nord Trøndelag og lavere en snittet i kommunegruppe 1.

3 KONSEKVENSJUSTERT BUDSJETTOVERSIKT

3.1 Generelt

Den konsekvensjusterte budsjettoversikten skal angi utviklingen i den økonomiske handlefriheten (konsekvensene) dersom en viderefører "dagens aktivitet" og konsekvenser av allerede fattede politiske vedtak. Kommunelovens krav er som tidligere nevnt at det lages en realistisk oppstilling over "*sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden*". Hva som er *sannsynlige* inntekter og *forventede* utgifter må nødvendigvis baseres på bruk av skjønn, og munner ut i det vi kaller "konsekvensjustert budsjettoversikt". *Prioriterte oppgaver* handler derimot om politiske prioriteringer og bevilgninger til ulike formål, innenfor de forventede økonomiske rammene i perioden. Dette behandles i del 6 "Tiltak/endringer i perioden 2011-2014".

En sentral problemstilling i forbindelse med fremskrivning av utgiftssiden, er imidlertid å skille mellom hvilke tiltak/utgiftsøkninger som etter stor sannsynlighet må gjennomføres uansett, og hvilke tiltak/utgiftsøkninger som en i realiteten kan si ja eller nei til (politisk prioritering). Det kan også foreligge planer om tiltak som må gjennomføres uansett, men hvor *omfanget* (kostnadene) av tiltakene vil være gjenstand for politisk prioritering. Igjen må en bruke beste skjønn.

Hovedproblemet med å lage en oppstilling over sannsynlige inntekter og forventede utgifter, er som kjent at kommunens rammebetingelser er såpass lite stabile som en i en årrekke har erfart. Fra år til år er det til dels store endringer i bl.a.:

- Merutgifter pga lønnsoppgjør (og lønn utgjør over 65 % av kommunens driftsutgifter utgifter)
- Innbyggernes behov for tjenester (helse/sosial, undervisning osv.)
- Statlige tilskuddsordninger til ulike formål (bl.a. eldreomsorg, samhandlingsreform, skolebygg osv.)
- Statlige lover og forskrifter som påvirker kommunens utgifter og inntekter
- Omfordeling av oppgaver mellom forvaltningsnivåene
- Innbyggertall og alderssammensetning
- Skatteinntekter og rammetilskudd
- Det generelle rentenivået
- Prisnivå ulike varer og tjenester (bl.a. forsikringer, pensjonspremier, elkraft, osv.).

Dette er i stor grad forhold som vi har små muligheter til å påvirke, men som langt på vei bestemmer både hvilke økonomiske rammer vi må forholde oss til og hvilke tjenester vi må levere.

Ut i fra de sentrale problemstillingene ovenfor, er det klart at jo lenger ut i planperioden en kommer, desto mer usikre vil de fremskrevne økonomiske rammene være.

3.2 Framskrivning løpende drift (2012 - 2015)

Generelle forutsetninger og retningslinjer:

Tallene i konsekvensjustert/endelig budsjettoversikt i økonomiplanperioden (2012-2015) angis i reelle priser/tall. Forutsetter at lønn og prisvekst dekkes av økte overføringer fra staten.

Rente- og avdragsutgifter er beregnet for foreslåtte, eksisterende/vedtatt lånegjeld t.o.m. 2011. En har videre korrigert for investeringene i planperioden. Van Avløp Renovasjon (VAR) investeringene er ikke tatt inn, da de ikke skal påvirke kommunens driftsregnskap. Dette er såkalte selvkostområder hvor abonnentene dekker kostnaden med tjenesten. Over og underskudd salderes mot egne selvkostfond.

Folketallet som er lagt til grunn er pr. 01.07.11. Folketallsutviklingen videre (befolkningsmengde og ikke minst *sammensetningen av befolkningen*) vil generelt sett ha stor betydning for rammetilskuddet fra Staten.

I konsekvensjustert budsjettoversikt er det lagt inn endringer som en antar vil komme, bl.a. engangsutgifter som går ut, helårsvirkninger av iverksatte tiltak, konsekvenser av lovpålagte og andre forhold. De viktigste forutsetninger/korrigeringer som er lagt inn før rammene framkommer er:

Statstilskudd mv.:
Rammetilskudd og skatt.

Statsbudsjettet ble presentert den 6. oktober d.å, hvor regjeringen legger opp til en reell vekst i kommunal sektor med samlede inntekter på kr 5 mrd. som tilsvare 1,4 %. Av veksten er kr 3,75 mrd frie inntekter og utgjør en realvekst i frie inntekter på 1,3 % og regnes fra anslått inntektsnivå 2011. Regjeringen mener at *budsjettoplegg for 2012 legger til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå i kommunesektoren. Enkelte tiltak innen barnehage, barnevern, skole, helse og omsorg blir særskilt styrket. Kommunesektoren må forvalte ressursene på best mulig måte, slik at innbyggerne kan tilbys tjenester av høy kvalitet. Arbeidet med omstilling og effektivisering av den kommunale virksomheten må fortsatt prioriteres. Kommuner og fylkeskommuner må ha god økonomistyring og tilpasse sitt aktivitetsnivå til inntektsrammene.*

Det er store forskjeller mellom kommunenes økonomiske situasjon, og den enkelte kommune må tilpasse aktivitetsnivået til sine rammer. Dette til tross for at alle skal løse samme oppgaver innenfor samme gjeldene regelverk. For at kommuner med ulike behov skal kunne tilpasse dette på en bedre måte, har Regjeringen styrket rammefinansieringen ved å gjøre om øremerkede tilskudd til frie inntekter. De mener rammefinansieringen vil bidra til mer effektiv ressursutnyttelse ved at kommunen skaper mest mulig tjenester for hver kr. For 2012 er overføringer til samhandlingsreformen tatt inn som en fri inntekt i rammetilskuddet.

I tillegg til innføring av samhandlingsreformen, har regjeringen en målsetting om at kommunene innen 2015 skal kunne tilby dagaktivitetstilbud for demente, med en ny tilskuddsordning for å stimulere til dette.

Landsstyret i Kommunenes Sentralforbund (KS) mener i sin uttalelse at statsbudsjettet 2012 vil gi en stram kommuneøkonomi. Utgifter til lovpålagte tjenester og pensjonskostnader vokser mer enn inntektene. Kommuner må få økt frihet til lokal tilpasninger og til innovasjon for å finne effektive løsninger, hvis tilbudet til innbyggerne skal kunne ivaretas skikkelig.

Landstyret i KS er i tillegg bekymret for gjeldsutviklingen, og peker på kommunesektoren netto rentebærende gjeld nå kan anslås til 130 mrd kr samtidig som det er behov for store nye investeringer. Det forventes en renteøkning i 2011 og 2012 på 1,5 % -poeng som samlet gir kommunene totalt en merkostnad på 2 mrd og vil gå på bekostning av velferdstilbudet i kommunene. I tillegg til gjelden har "pensjonsgjelda" kommet opp i 23 mrd. I tillegg er etterslepet i vedlikehold av bygg og veier betydelig, og det vil ikke være mulig å hente inn med de eksisterende økonomiske rammene en har i dag.

Endringer i den ordinære driften

Uforutsette hendelser:

I de senere år har en i driftsbudsjettet manglet en post for uforutsette hendelser. Erfaringsvis oppstår det hvert år uforutsette hendelser som det ikke er tatt høyde for i forbindelse med utarbeidelse av årsbudsjett. Kommunens fondsbeholdning er lav, og en har derfor begrensede muligheter til å saldere endringer med den. Videre er det lagt fram et budsjett med stramme budsjetttrammer. Dette innebærer at det vil være krevende å dekke større uforutsette hendelser innenfor gitte rammer. I budsjettet for 2012 og videre i planperioden foreslår rådmannen at det avsatt en slik reservepost på kr 1.000.000, dvs. noe høyere enn det som lå inne i opprinnelig budsjett 2011 (kr 600.000).

Barnehager:

Barnehagetilskuddet ble i 2011 innlemmet i rammetilskuddet som en fri inntekt. Det kompenseres ikke for endring av antall barn i løpet av året som tidligere. Dagens finansieringsordning blir beregnet ut fra hvor mange barn en har i gruppen 1-2 år uten kontantstøtte, antall barn 3-5 år og utdanningsnivået i kommune. Telletidspunktet er 1. juli i året før budsjettåret.

Når kommunens innbyggere har barnehageplass i privat barnehage i en annen kommune, plikter kommunen å gi tilskudd for de barna som har plass. Det er i vårt budsjett for 2012 forutsatt at en vil få en kostnad på kr 600.000.

En beregning viser at det vil bli mindre behov for barnehageplasser fra høsten 2012. Som et resultat av dette har en forutsatt en reduksjon med en avdeling ved Barlia barnehage fra høsten 2012. Dette gir en besparelse på kr 470.000,-. Helårs effekten er beregnet til kr 1,2 mill. Nedgangen i antall barnehagebarn får videre innvirkning på rammetilskuddet. Vi har forutsatt en nedgang i rammetilskuddet på kr 1 mill i 2013. Når det gjelder videre i perioden har vi lagt tilskuddet på 2012 nivå på grunn av usikkerhet med størrelsen på tilskuddet.

Grunnskole

Kommunestyret vedtok i forbindelse med behandling av årsbudsjett 2011 en ny tildelingsmodell for bemanningen ved grunnskolene. Beregninger for høsten 2012 viser at en vil få et mindre resursbehov en for vår halvåret. Samlet for hele kommunen utgjør dette 4,08 årsverk. Dette gir en samlet innsparing på kr 970.000,-. Helårseffekten av dette i 2013, vil bli ytterligere kr 1.358.000,-.

I kommuneproposisjonen er det forutsatt en innføring av 1,5 time valgfag pr uke i ungdomsskolen. Innføres for 8. trinn i 2012, og det tas sikte på innføring i 9. og 10. trinn i henholdsvis 2013 og 2014.

Det er i budsjettet for 2012 forutsatt kortere åpningstider og sommerstenging i juli ved SFO (se egen sak). Årlig effekt av dette er beregnet til ca kr 130.000,-.

Oppvekst

I vedtatt økonomiplan 2011-2014 ble det fra 2014 forutsatt en reduksjon på kr 2 mill. innenfor oppvekstsektoren. Dette for å bedre kommuneøkonomien, og tilpasse driftsrammene i forhold til økte kapitalkostnader. Det foreligger pr d.d. ikke noe konkret forslag til hvordan innsparingen skal gjennomføres. Det vil her være flere muligheter som skolestruktur, organisering av barnehager og ressurstildeling i grunnskolen. En må her bruke den tiden fram til 2014 for å utrede de beste alternativene.

Helse og familie

Økt behov innenfor tjenesten for avlastning har ført til at en har styrket bemanningen med en 35 % stilling som nattevakt. Videre forventer en økte behov i forhold til ressurskrevende brukere fra 2014. Dette vil utløse en ekstrakostnad på ca kr 1 mill. I det er det forutsatt at en vil få tilskudd i henhold til dagens tilskuddsordning for ressurskrevende tjenester.

Akuttavdeling ved Overhalla sykeheim

Det ble i 2011 startet et prøveprosjekt med en akuttavdeling ved sykeheimen. Videreføring av ordningen krever en bemanningsøkning med 1 årsverk for å bemanne helgene. Dette i tillegg til 0,6 årsverk som ble tilsatt i 2011. Total kostnad for avdelingen er på ca kr 750.000,-. Avdelingen er den vesentligste organisatoriske endringen Overhalla kommune har gjennomført i forhold til samhandlingsreformen. Avdelingen skal kunne bidra til redusert innleggelsesbehov og mottak av utskrivningsklare passinter fra sykehusene.

Eiendomsskatt

Kommunestyret vedtok innføring av eiendomsskatt på ordinær bolig og fritidsbolig på 2 % fra 2011. Eiendomskatten skulle økes årlig med ca 1 ‰ pr år til en nådde 4 ‰. Beregninger for 2012 viser at en vil få en inntekt på kr 3,7 millioner. Eiendomskatten for verker og bruk / -forretningseiendommer videreføres med 7 ‰.

VAR (Vann, avløp og renovasjon)

Selvkosttjenestene er forutsatt og ikke påvirke driftsresultatet. Unntak av avløpsområdet som har et akkumulert underskudd på kr 1,5 millioner som følge av at en ikke har hatt fondsbeholdning til å dekke overforbruket på området. Her er det lagt opp til et overskudd på kr 758.000,- i 2012 og videre i påfølgende pr med et overskudd på kr 700.000,-.

Lønnsoppgjør:

Kommende års lønnsoppgjør som er et hovedoppgjør knytter det seg noe usikkerhet omkring. I forslaget til Rådmannen er det i tråd med regjeringens anslag i statsbudsjettet forutsatt en lønnsvekst på 3.6 % fra 1. mai. Overhenget fra året før er dekket gjennom rammen til enhetene.

Beløpets størrelse er videreført i planperioden i tråd med at en forutsetter at lønnsvekst kompenseres via statlige overføringer.

Pensjon

Overhalla kommune er tilsluttet to pensjonskasser. Kommunenes landspensjonskasse og Statens pensjonskasse for lærerne. I forhold til opprinnelig budsjett 2011 vil pensjonskostnadene øke med kr 971.000,- og utgjør en økning på ca 6 %. Det spås fra

sentrale hold at pensjonskostnadene vil øke enda mer i kommende år. Pensjon påvirkes av flere faktorer, men det er store lønnsoppgjør som utgjør den vesentligste årsaken til kostnadsøkningen. Hadde kommende års lønnsoppgjør blitt 0%, hadde pensjon kun økt med det halve av prognosene. I tillegg blir pensjonskostnadene høye når renta er lav. Dette fordi mye av pensjonsmidlene er bundet til renteavkastende produkter. Det er for planperioden forutsatt et en eventuell økning i pensjonsutgiftene blir dekket med økte overføringer.

Melkekvoter

Det er i henhold til ksak 96/08 lagt inn et årlig tilskudd til kjøp av melkekvoter på kr 100.000,- i perioden 2008-2011. Dette er tatt ut i planperioden.

Tilskudd frivillighetssentraler

I k-sak 100/08 ble det vedtatt at det skulle tildeles et årlig tilskudd på kr 400.000 til nærmiljøanlegg ved Skage BOAS for 2010 og 2011. Videre drift/tilskuddsnivå vurderes etter evaluering av ordningen. Det er i økonomiplanen fra 2012 forutsatt et tilskudd likt det som overføres Overhalla frivillighetssentral på kr 150.000,-

Samferdsel

Det er inngått ny kontrakt om vedlikehold av kommunale veger. Dette innebar økt årlig kostnad på kr 350.000 for å videreføre nivået på vegvedlikeholdet. I tillegg har en i 2011 sett at en har for lave rammer innenfor samferselsområdet. Rådmannen har derfor foreslått å øke rammen for vedlikehold og brøyting av kommunal vei med kr 1.450.000,-.

Investeringer (påvirker renter og avdrag)

I konsekvensjustert økonomiplan har vi lagt inn vedtatte investeringer i hht kommunestyrets vedtak fattet 20. juni d.å., med noen unntak. Det er forutsatt at en får halvårlig virkning på renteutgifter i det året en bygger, og full effekt i påfølgende år. Avdrag kommer med helårs virkning i påfølgende år. Det er forutsatt 4 % rente. Renter og avdrag fremkommer som egen linje på regnskapsskjema 1A.

Vanne og avløpsinvesteringer er holdt utenfor kapitalkostnader, da en har forutsatt at de blir dekt av betaling av tjenestene (selvkost).

Det er i planperioden lagt opp til en samlet investering på kr 110 millioner. Av dette er kr 11,6 millioner investeringer som skal være selvfinansierende som vann, avløp og utleieboliger. Dette vil sådan ikke påvirke kommunens driftsresultat. Investeringene gjelder i hovedsak OBUS byggetrinn 2 (80 mill kr fordelt på årene 2013 og 2014, med iverksetting planprosess i 2012). En gjør oppmerksom på at tidligere beregnede beløp på 80 mill kr ikke er justert for prisvekst.

Kommunestyret vedtok i økonomiplanen 2011-2014 at det i 2012 også skal bygges ny gymsal på Hunn skole på kr 12,1 mill. Rådmannen har ikke funnet økonomisk dekning for dette i planperioden, og foreslår at den utsettes inntil videre. Rådmannen mener hallen bør vurderes samlet med øvrig bygningsmasse ved Hunn skole. Av investeringene som er tatt inn er det forutsatt at kr 96 millioner skal finansieres med eksterne lån og 16 millioner med bruk av momskompensasjon.

Egenkapitaltilskuddet

Egenkapitaltilskuddet til Klp har tidligere blitt finansiert med bruk av investeringsfond. Dette på grunn av at det ikke er anledning til å dekke tilskuddet med bruk av lån. Fondet er så godt som brukt opp, og en må sådan bruke av driftsmidler.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

HOVEDOVERSIKT INVESTERINGSBUDSJETT (alle tall i 1000 kr, inkl mva)	Økonomiplanperioden				
	B 2011	2012	2013	2014	2015
Fagområde administrasjon					
Egenkapitalinnskudd KLP	505	550	550	550	550
Fagområde oppvekst					
Fagsystem oppvekst					
OBUS - trinn II			40 000	40 000	
Prosjektering OBUS - trinn II		500			
Fagområde teknisk					
Kommunal veg		1000		1 000	
Flyfoto		250			
KomTek (dataprogram) (selvkost)		150			
Boligfelt Skageåsen		5000			
Boligfelt Svarlia		1500			
Kommunale leiligheter					
Elve-/rasforebygging	600	400	400	400	400
Industriområde Skogmo		2000			
HMS avvik		400			
Stedsutvikling				750	
Trafikksikkerhetstiltak			500		
Arealplan Skage sentrum		200			
Kjøp av kommunale utleieboliger (selvkost)		3000			
Vegadresser		100	100		
Tankbil				600	
Teknisk avgiftsområde, vann					
Glønnen brua	1300				
Gang og sykkelveg Svarlia	4100				
Overhalla sykeheim - demensavdeling	4000				
SD - anlegg og EOS	2600				
Universiell utforming	400				
Enøk kommunal bygningsmasse	160				
Stedsutvikling Skage sentrum	400				
Stedsutvikling Ranemsletta	700				
Teknisk avgiftsområde, avløp					
Tiltak på anlegg og ledningsnett (selvkost)	375	500	500	500	500
Teknisk avgiftsområde, avløp					
Tiltak på anlegg og ledningsnett (selvkost)	1950		600	600	600
Skydalen - Obus ledningsnett (selvkost)		1000			
Pumpestasjon Reina (selvkost)		450			
2 pumpestasjoner Bjørea camping (selvkost)		700			
Gansmo renseanlegg (selvkost)		2500			
Sum investeringer	17 090	20 200	42 650	44 400	2 050
Finansiering:					
Momskompetasjon investering			8 000	8 000	
Tilskudd	2300				
Salg bolig		550			
Overføring fra drift	505		550	550	550
Låneopptak (selvfinansierende)	2325	8 300	1 100	1 100	1 100
Låneopptak	11960	11 350	33 000	34 750	400
Sum finansiering	17 090	20 200	42 650	44 400	2 050

Driftsregnskapet:

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Budsjettskjema 1A for 2012 er identisk med forslag til årsbudsjett. Det vil ofte knytte seg stor usikkerhet til tallene videre i planperioden så lang tid i forveien. Men en kan helt klar se utviklingstrekkene. Erfaringer tilsier ofte at en ikke klare og forutse alle ekstra utgifter. Overhalla har ved utgangen av 2010 4,3 millioner kr i disposisjonsfond, hvorav ca kr 900.000,- knytter seg til flyktninger. Dette er marginalt som bufferkapital. Det vil derfor være stort behov for styrking av fondet for å kunne møte svingninger i økonomien i kommende år.

Endring fra 2012 til 2013 viser at ordinære driftsutgiftene (fra skjema 1B) reduseres med ca kr 1,9 mill, finansutgiftene øker med kr 900.000. Rammetilskuddet reduseres med kr 1 mill som følge av reduserte barnehagebarn. Eiendomskatten økes med kr 1 mill. Konsekvensjustert økonomiplan viser overskudd på kr 166.000,- som rådmannen i salder økonomiplan vil foreslå blir avsatt til disposisjonsfond.

For 2014 er det forutsatt økte finansutgifter med ytterligere kr 2 mill. Den ordinære driften blir redusert med kr 800.000, herav en innsparing innenfor oppvekst med 2 millioner kr og en økning innenfor helse og familie med 1 millioner kr. Innenfor fagområdet teknisk vil underskuddet innenfor avløp være dekket. I tillegg er det forutsatt en innsparing innenfor kommunal bygningsmasse på kr 500.000,-. Dette som en effekt av energieffektiviseringen som er satt i verk. 2014 viser at økonomiplanen nesten går i balanse med et overskudd på kr 12.000,-. Rådmannen foreslår i salder økonomiplan at overskuddet avsett til disposisjonsfond.

Den ordinære driften vil i 2015 bli uendret og kapitalkostnaden vil øke ytterligere med ca kr 1,5 mill. Samlet gir dette et underskudd på ca kr 1,5 mill som rådmannen foreslår dekket med ytterligere innsparinger innenfor fagområdet oppvekst i saldert økonomiplan.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Budsjettskjema 1A						
Budsjettår	Økonomiplanperioden					
	R-2010	B-2011	2012	2013	2014	2015
Skatt på inntekt og formue	-63 319	-59461	-63207	-63 207	-63 207	-63 207
Ordinært rammetilskudd	-77 839	-107 644	-120 128	-119 016	-120 128	-120 128
Skatt på eiendom	-1 424	-3 526	-5 102	-6 148	-6 148	-6 148
Andre direkte eller indirekte skatter	-359	-350	-350	-350	-350	-350
Andre generelle statstilskudd	-10 939	-3 904	-9 090	-9 090	-9 090	-9 090
SUM FRIE DISPONIBLE INNTEKTER	-153 880	-174 885	-197 877	-197 811	-198 923	-198 923
Renteinntekter og utbytte	-2 057	-1 520	-1 374	-1 374	-1 374	-1 374
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	8 418	8 950	8 839	8 447	8 037	7 690
Økterenter i hht konsekvt just investeringer			305	1 278	2 649	3 368
Avdrag på innlån til egne formål	6 357	6 625	7 581	7 581	7 581	7 581
Økte avdrag i hht konsekvt just investeringer				288	1 393	2 495
Netto finansinnt./ utg.	12 718	14 055	15 351	16 220	18 286	19 760
Til dekning av tidligere regnsk.m. Merforbruk	0	0				
Til ubundne avsetninger	10 610	2 691	7 548	7 548	7 548	7 548
Til bundne avsetninger	2 246	153	233	233	233	233
Bruk av tidligere regnsk.m. Mindreforbruk	-493	0				
Bruk av ubundne avsetninger	-9 194	-3 752	-5 457	-5 457	-5 457	-5 457
Bruk av bundne avsetninger	-1 885	-341	-963	-727	-727	-727
Netto avsetninger	1 283	-1 249	1 360	1 596	1 596	1 596
Overføring til investeringsregnskapet	1 235	1 905		550	550	550
Til fordeling drift	-138 643	-160 174	-181 165	-179 444	-178 490	-177 016
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	137 815	160 174	181 165	179 278	178 478	178 478
Mer-/mindreforbruk	-828	0	0	-166	-12	1 462

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Budsjettskjema 1 B

Enheter:	Opprinnelig		Økonomiplanperioden			
	R-2010	B-2011	2012	2013	2014	2015
1 0100 Politisk virksomhet	362	7 427	2 505	2 505	2 505	2 505
herav til formannskapet's disp		600	1 000	1 000	1 000	1 000
herav Avsetning lønnsoppgjør		2 500	3 500	3 500	3 500	3 500
2 0 Politiske styringsområder	362	7 427	2 505	2 505	2 505	2 505
3 1000 Rådmannen	10 569	9 637	9 517	9 517	9 517	9 517
5 1200 IKT	1 964	2 634	1 714	1 714	1 714	1 714
1400 Servicesenteret	2 930	3 258	3 499	3 499	3 499	3 499
7 1 Stabs- og støttefunksjoner	15 463	15 529	14 730	14 730	14 730	14 730
8 2000 OBUS	22 966	21 970	22 287	21 601	21 601	21 601
9 2010 Hunn skole	11 738	10 992	10 934	10 612	10 612	10 612
10 2020 Øysletta skole	4 420	5 062	5 381	5 031	5 031	5 031
11 2200 Ranem sletta barnehage	1 832	8 648	8 758	8 308	8 308	8 308
12 2210 Skage barnehage	2 129	6 813	9 872	8 722	8 722	8 722
Uspesifisert innsparing					-2 000	-2 000
13 2900 Rådgiver oppvekst	6 425	9 482	12 783	12 783	12 783	12 783
2 Fagområde oppvekst	49 510	62 967	70 016	67 058	65 058	65 058
14 3200 Sosialkontor (NAV)	2 365	3 211	350	350	350	350
15 3300 Overhalla sykehjem	21 558	19 373	22 933	22 933	22 933	22 933
16 3400 Hjemmetjenesten	10 678	12 299	13 750	13 750	13 750	13 750
17 3500 Helse og familie	22 369	24 157	23 952	23 952	24 952	24 952
18 3900 Rådgiver helse	3 836	4 302	4 966	4 966	4 966	4 966
3 Fagområde helse/sosial	60 806	63 342	65 951	65 951	66 951	66 951
20 5000 Kultursjefen	4 070	3 029	3 445	3 445	3 445	3 445
5 Fagområde kultur	4 070	3 029	3 445	3 445	3 445	3 445
22 6000 Teknisk sjef	3 053	3 073	3 311	3 311	3 311	3 311
23 6005 Feietjenesten	-64	9	32	0	0	0
24 6010 Vannforsyning	311	-301	-492	0	0	0
25 6020 Avløp	141	-1 047	-1 397	-700	0	0
26 6025 Avfallsbehandling	-409	-100	86	0	0	0
27 6027 Slambehandling	172	0	0	0	0	0
28 6030 Kommunal bygningsmasse	13 139	13 480	15 492	15 492	14 992	14 992
29 6040 Samferdsel	4 115	4 078	5 582	5 582	5 582	5 582
30 6400 Landbruk	1 862	2 100	0	0	0	0
31 6500 Næringsutvikling	529	925	80	80	80	80
6 Fagområde teknisk	22 851	22 217	22 694	23 765	23 965	23 965
33 7000 MNR Landbruk	0	0	0	0	0	0
7 Interkommunalt samarbeid	0	0	0	0	0	0
35 Skatter, rammetilskudd...	-7 504	-6 444	-1 156	-1 156	-1 156	-1 156
36 Motpost avskrivning	-7 743	-7 895	-8 803	-8 803	-8 803	-8 803
8 Skatter, ram.tilsk, renter og av	-15 247	-14 339	-9 959	-9 959	-9 959	-9 959
38 9 MNS			11 783	11 783	11 783	11 783
Sum rammeområder	137 815	160 172	181 165	179 278	178 478	178 478

4 HANDLINGSPROGRAM 2012 – 2015

Kommunestyret vedtok i 2007 kommuneplanen for Overhalla kommune 2007 – 2019. Kommuneplanen skal i følge Plan- og bygningsloven samordne den fysiske, økonomiske, sosiale og kulturelle utvikling innenfor sine områder. Kommuneplanen legger sentrale føringer for den langsiktige (12-årsperspektiv) utviklingen av Overhalla-samfunnet generelt, og Overhalla kommune som tjenesteyter og samfunnsaktør spesielt.

I denne kommuneplanen fokuseres det på 4 områder som er de viktigste områdene for kommunens virksomhet. Det er Lokalsamfunn, Brukere, Medarbeidere og Økonomi. Under disse fokusområdene er det til sammen 8 hovedmål. Under hvert hovedmål er det listet opp delmål. Utformingen av kommuneplanen er basert på at disse hoved- og delmålene skal detaljeres i handlingsprogram/økonomiplan og virksomhetsplaner. Oppnådde resultater skal følges opp kontinuerlig ved utarbeiding og bruk av bl.a. indikatorer i styringskort (del av balansert målstyring) for kommunen og de enkelte enheter.

Styringskortene for den enkelte enhet er vedlagt. Det tas forbehold om at deler av styringskortene fortsatt er under bearbeiding.

	Hovedmål	Delmål
Lokalsamfunn	Overhalla preges av etableringslyst og spennende arbeidsplasser hvor samarbeid og utvikling vektlegges.	Kommunen er en god tilrettelegger og utviklingspartner for bedrifter, etablerere, lag og organisasjoner og enkeltpersoner i lokalmiljøet.
		Overhalla har en infrastruktur og arealer som legger godt til rette for næringsutvikling og bosetting.
	I Overhalla skaper man stadig begeistring, tilhørighet og mangfold.	Det skapes verdifulle opplevelser for både lokalbefolkning og tilreisende.
		Innbyggerne har kunnskap om og er stolte av Overhallas historie.
		Kommunen er en sentral informasjonsformidler og kontaktskaper mellom ulike aktører i Overhalla-samfunnet.
		Overhalla er et romslig og inkluderende samfunn.
	Flotte naturressurser og nærmiljø utnyttes med høy miljøbevissthet.	Innbyggerne har god kunnskap om og glede av naturen gjennom aktiv bruk og god tilgjengelighet.
		Naturressursene gir grunnlag for betydelig sysselsetting og verdiskaping.
		Inngrepsfrie områder og naturens produksjonsevne og artsrikdom bevares for framtiden.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

		I Overhalla skapes det lite avfall og avfallet utnyttes som ressurs.
		I Overhalla er det lavt energiforbruk og høy grad av fornybare energikilder.
	Overhallingene preges av god folkehelse.	I Overhalla er det stor grad av fysisk aktivitet i alle aldersgrupper.
		Overhallingene har et sunt kosthold og en sunn livsstil.
		Overhallingene har gode sosiale nettverk og møteplasser.
Brukere	Barn og unge er glade for å få utvikle seg i Overhalla.	Barn og unge får gode opplevelser gjennom et bredt kultur- og aktivitetstilbud.
		Barn og unge har lærelyst og utvikler sine evner og talenter i et variert og stimulerende læringsmiljø.
		Barn og unge opplever å få påvirke sin egen lærings situasjon og foretar bevisste verdi- og veivalg.
		Alle barn og unge føler seg betydningsfulle i en trygg, inkluderende og mobbefri hverdag.
Medarbeidere	Godt fornøyde brukere av kommunale tjenester.	Brukerne opplever kommunen som en imøtekommende og løsningsfokusert medspiller.
		Innbyggerne er godt informert om tilbud og rettigheter.
		Kommunens tjenestetilbud har god tilgjengelighet, tilpasning og kvalitet i forhold til brukernes behov.
Medarbeidere	Kommunen har kompetente medarbeidere som har arbeidsglede og utviklingslyst.	Ansatte møter hverandre og brukerne med godt humør, respekt og løsningsfokus, og spiller hverandre gode.
		Ansatte får bruke og utvikle sine evner og talenter.
		Ansatte opplever å ha medinnflytelse og medansvar for å utvikle egen arbeidssituasjon og kompetanse.
		Ansatte utviser en høy etisk standard og er gode forbilder for barn og unge.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Økonomi	Overhalla kommune har god økonomistyring, effektiv ressursbruk og omstillingsevne.	Kommunen får mye tjenester ut av tilgjengelige ressurser og har fortløpende kontroll med ressursbruken.
		Kommunen tar høyde for uventede svingninger i økonomien.

4.1 Kommunen som lokalsamfunn

Fokusområdet LOKALSAMFUNN skal sikre oppmerksomheten om kommunen som samfunnsaktør og pådriver for en god og bærekraftig utvikling av lokalsamfunnet.

4.1.1 Etablering og utvikling (hovedmål 1)

Vannforsyning

Rådmannen foreslår i tråd med planene å avsettes et årlig beløp på kr 500.000 til investering innenfor fagområdet. Prioritering av tiltak skjer etter en samlet vurdering og politisk behandling i kommunestyret.

Vannforsyningen er en tjeneste som leverer til selvkost. Investeringene vil sådan ikke påvirke kommunens driftsresultat

Avløpsbehandling

Rådmannen foreslår i 2012 følgende tiltak:

- a) Rehabilitering Skydalen – OBUS.(kr.1 000 000.)
- b) Pumpestasjon Reina bru(kr.450 000)
- c) Pumpestasjoner Bjøra camping(kr.700 000)
- d) Gansmo renseanlegg(kr.2 500 000)

Avløpsbehandling er en tjeneste som leverer til selvkost. Investeringene vil sådan ikke påvirke kommunens driftsresultat.

Kommunal bygningsmasse

OBUS – Byggetrinn 2 som omfatter ny barneskole. Forstudie vedtatt i 2010 med en kostnadsramme på kr.80 millioner som fordeles likt på årene 2013 og 2014. Planlegging startes i 2012, budsjettet med kr. 500 000. Revidert kostnadsramme fastsettes etter at det er utarbeidet kravspesifikasjon for anbud.

Kommunale veger og plasser.

Kommunestyret vedtok den 20.06.05 vegplan for perioden 2006 – 2009. Det ble vedtatt at dagens vegstruktur beholdes og prioritert hvilke investeringstiltak som skal vurderes i planperioden. Det avsettes kr.1 000 000 til investeringer på vegnettet i 2012. Prioritering av tiltak gjøres gjennom en samlet vegplan som legges fram tidlig i 2012.

Gløyen brua:

Behov for sandblåsing og vedlikehold av Gløyen brua. Antatt kostnad er satt til kr 1,3 mill.

Elveforbygging

Helhetlig plan for utbedring av tiltak på eksisterende farsinering behandlet i kommunestyret 19.11.07 og angir vedlikeholdsbehov. I tillegg kommer nyanlegg. Anslått kostnad over en fem års periode er 2 mill kr, det vil si kr 400 000 årlig.

Boligfelt

Det er foreslått utbygging av 2 boligfelt i 2012. Utvidelse av boligfeltet i Skageåsen (kr.5 000 000) og nytt felt i Svalia (kr.1 500 000).

Nykonstruksjon av kart.

Jfr. krav i plan og bygningsloven skal kommunen sørge for at det foreligger et oppdatert offentlig kartgrunnlag for de formål som omhandles i loven. For å tilfredsstillere lovverket er det behov for nykonstruksjon og ajourføring. Kostnader for kommunen beregnet i geodataplan kr. 250 000.

KomTek.

Investeringer knyttet til Komtek budsjettet med kr. 150 000.

Salg av bolig Øysletta.

Kommunal bolig beliggende på Øysletta er tidligere vedtatt solgt.

Planarbeid Skage sentrum.

Rådmannen vil forslå å utarbeide en ny arealplan for Skageområdet og det budsjetteres med kr. 200 000 til gjennomføring av arbeidet.

Boliger/leiligheter.

Rådmannen tilrår avsatt kr. 3 000 000 til kjøp.

HMS avvik.

Avsettes kr. 400 000 til utbedring av fysiske HMS tiltak på kommunal bygningsmasse. Prioritering av tiltak i egen sak.

Vegadressering.

Jfr. geodataplan er det en målsetting at samtlige kommuner i Nord – Trøndelag skal ha startet med vegadressering i 2012. Overhalla har lagt en ambisjon om at prosjektet gjennomføres i 2012/2013 og det er budsjettet med kostnader til kjøp av skilt.

4.1.2 Begeistring, tilhørighet og mangfold (hovedmål 2)

(tekst tas inn ved neste revidering av økonomiplanen)

4.1.3 Høy miljøbevissthet (hovedmål 3)

Kommune vedtok i februar 2009 klima- og energiplan. Planen blir kontinuerlig revidert.

Miljøsertifisering

Overhalla kommune er siden høsten 2007 miljøsertifisert etter ISO-14001- standarden. Hovedformålet er å sikre at den miljøpolitikken som kommunestyret har vedtatt, blir gjennomført, og med fokus på kontinuerlige forbedringer i kommunens miljøprestasjoner.

I tillegg til overordnet miljøsertifisering etter ISO-14001, vil samtlige av kommunens enheter innen utgangen av 2011 ha oppnådd status som miljøfyrtårn.

Handlingsprogram for miljøarbeidet

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Handlingsprogrammet er bygget opp som en del av kommunens miljøstyringssystem etter ISO 14001 og kommunens ordinære plansystem (inkludert Balansert Målstyring (BMS)). Handlingsprogram for miljøarbeidet består av tiltaksdelen i Klima- og energiplan 2008-2019 samt handlingsprogrammet for "biologisk mangfold". Koplingen til kommuneplanens "fokusområde" og "hovedmål" framgår i klammen nedenfor. Tiltakene er videre gruppert nedover hhv under hvert av kommuneplanens delmål.

Kommuneplan 2007-2019
Fokusområde: "Lokalsamfunn"
Hovedmål: "Flotte naturressurser og nærmiljø utnyttes med høy miljøbevissthet"
Rådmannen forslår gjennom klima- og energiplanen som nytt vesentlig miljøaspekt/hovedsatsingsområde: "Klimagassutslipp" (kommer i tillegg til "Biologisk mangfold", "Avfall" og "Energi").

2.2. Tiltaksplan (Indikator, måling/tid, ambisjon og tiltak, ansvar)

Delmål 3.1: Innbyggerne har god kunnskap om og glede av naturen gjennom aktiv bruk og god tilgjengelighet

Delmål 3.1: Innbyggerne har god kunnskap om og glede av naturen gjennom aktiv bruk og god tilgjengelighet

Indikator	Målemetode /Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ansvar	Status/ Måling
Overordnet indikator: Hvor oppdatert og levende handlingsprogrammet er	Årlig vurdering	Ambisjon: Til enhver tid å ha et levende, oppdatert handlingsprogram Tiltak: *Årlig revisjon i forbindelse med revisjon av økonomiplan *Hovedrevisjon med grundige prosesser etter behov og første gang i 2012.	X	X	X	X	X	X	Rådmannen	
Biologisk mangfold										
3.1.1 Antall besøk registrert i utvalgte turbøker	Opptelling i turbøker/årlig	1 Tiltak: a) Det lages en oversikt over hvem som har flest besøk på den enkelte turbok for hvert kalenderår b) Denne oversikten bekjentgjøres med	X	X	X	X	X	X	Fagsjef helse/leder service-kontor	2007, 2008 og 2009, 2010

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

			oppslag eller lignende ved turboka								
3.1.2 T.o.m. 2009: Antall som tar kjentmannsmerke F.o.m. 2010: Antall som kjøper Trivelig tur (Kjentmannsmerket 2010-2012)	Opptelling årlig	2	Ambisjon og tiltak f.o.m. 2010: <u>Tiltak:</u> Å ha etablert en ordning med kjentmannsmerke - "Trivelig Tur" for perioden 2010-2012" (Trivelig tur har lavere terskel enn foregående kjentmannsmerke (det er lettere å finne, kortere gangavstand, mer egnet for barn) Ambisjon 2011: 110 Ambisjon 2012: 110	X	X	X	X	X	Kultursjefen	2007: 0 2008: 0 2009: 32 (til sammen 97 har kjøpt kortet 2007 – 07.01.10. Indikator fom. 2010: "Antall som kjøper trivelig tur" 2010: 77	

Delmål 3.2: Naturressursene gir grunnlag for betydelig sysselsetting og verdiskaping

Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-10	Ansvar	Status
Avgjøres senere (Se ellers indikator under transport 3.6.1 tiltak 9)									

Delmål 3.3: Inngrepsfrie områder og naturens produksjonsevne og artsrikdom bevares for framtiden

Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-10	Ansvar	Status
Biologisk mangfold									
3.3.1 Avgang prosent av kommunens	Telling av areal/årlig	1							
			X	X	X	X	X	Teknisk sjef og Miljøvern-	2008: 0 2009: 0 2010: 0

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

areal "inngrepsfrie" områder (Villmarkspregede områder >5 km fra tekniske inngrep)										og skogbruks-sjef	
3.3.2 Antall dispensasjoner fra arealplan	Telling antall dispensasjoner/årlig	2	Ambisjon: Maks 5 dispensasjoner	X	X	X	X	X	X	Teknisk sjef	2008: 4 2009: 5 2010: 2
3.3.3 Kulturlandskap, areal som får regionalt miljøtilskudd til innmarksbeite	Telling av areal/årlig	3	For 2009 skal arealet opprettholdes på nivå med 2008. For 2010 skal arealet opprettholdes på nivå med 2009. For 2011 skal arealet opprettholdes på nivå med 2010 (dersom 2010 kommer ut lavere enn 2009 skal arealet opprettholdes på nivå med 2009)	X	X	X	X	X	X	Landbruks-sjef	2007: 1677 dekar (33 søkere) 2008: 1827 dekar (42 søkere) 2009: 1977 (44 søkere) 2010: 2174 (54 søkere)

Delmål : 3.4. I Overhalla skapes det lite avfall og avfallet utnyttes som ressurs.

Avfall											
3.4.1 Tjenesteenheter i org.kartet sertifisert som miljøfyrtårn	Opptelling/årlig		Alle tjenesteenheter skal sertifiseres							Enhetsledere i samarbeid med Grønn Hverdag	Status nov 11: Alle enheter sertifisert: Skage bh Ranemsl bh Sykeheimen Helse&fam Adm.bygg Kultur OBUS Hjemmetjenest

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-15	Ansvar	Status
3.4.2 Mengde klimagassutslipp fra avfallshåndtering.	Statistikk fra SSB/KLF og MNA	Ambisjon 1. Lage gode statusstall for utslipp (se tiltak 1) 2. I påvente av at MNAs modell for klimaregnskap (se nedenfor) redusere avfallsmengde og bedre kildesortering med relevante tiltak. 3. Se ellers egen ambisjon Overhalla storkjøkken	X						Statistikk SSB/KLF
		1 Mer miljøvennlig avfallshåndtering v/MNA MNAs ambisjon: "MNA har som målsetting at innsamling og behandling av avfall fra husholdninger skal være klimanøytral". MNA deltar pr. i dag i prosjektet "Klimaregnskap for avfallshåndtering" som lager en modell for å beregne klimautslipp gjennom livssyklusanalyser av avfallshåndtering a)MNA skal få klargjort modellen til bruk		X				MNA	Modell er klargjort til bruk pr. 31.12.09 Modellen er anvendt pr. oktober 2010: .Klima-regnskap for MNA Tiltaksplan

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

				X	X	X	X		for MNA er utarbeidet og gjennomføring av tiltak er påbegynt.
			b)MNA skal anvende modellen på hele sin virksomhet i Overhalla (og senere på resten av MNAs område)						
			c)MNA skal deretter iverksette effektive tiltak for å redusere klimagassutslipp (herunder lage egnet statistikk til å vise resultater)						
		2	Mer miljøvennlig innkjøp					Rådmannen/ NTFK	
			a)Kompetanseheving innkjøp. (som ivaretar lov om offentlige anskaffelser §6 "... livssyklus kostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser av anskaffelsen".) (Innkjøpsavdelingen bes om å lage en kursrekke der målgruppe er innkjøpere og leverandører.)	X	X	X	X	Innkjøpsavdelingen (etter avtale)	Kurs offentlig innkjøp gjennomført 19.02.10
			b) Overhalla skal fremme miljøforslag overfor NTFK Innkjøpsavdelingen, med økende vekt på: mindre emballasje mindre engangsmateriell økologiske produkter som er klimavennlige bruke digitale muligheter kortreist leveranse	X	X	X	X	Rådmannen	*Overhalla kommune deltar i prosjekt ØKO-løft m/Overhalla storkjøkken, skoler, barnehager m.v. *Nye Ranemsletta barnehage finansiert med

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-19	Ansvar	Status
		miljømerking av varer og tjenester inkl. miljømessig transport (Det foregår en diskusjon om hvorvidt økologisk produksjon er klimavennlig, noe som det er behov for å arbeide videre med.)							"Grønn rente" fra kommunalbanken (som første byggeprosjekt i Norge) *Det er utpekt kontaktpersoner i Overhalla kommune i forhold til NTFK Innkjøpsavdelingen
		3 "Speilvendning av dagens reservasjonsordning mot uadressert reklame". Oppfølging av . Kommunestyrets vedtak ksak 57/08.	X	X	X	X	X	Rådmannen	1.Vedtak i ksak 57/08 er oversendt til Stortinget og Regjeringen. 2.Klistremerke Uadressert reklame – Nei takk er utsendt til husstander juni 2009.
		4 Økt bruk av digital utsending av dokumenter. I løpet av 2012 til rettelegge for at leverandører til kommunale innkjøp bruker elektronisk fakturering f.o.m.	X	X	X	X	X	Rådmannen	1.E-faktura tatt i bruk for kommunale fakturaer i 2009 (som et tilbud) 2.Lønnsliste

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

		2013.							sendes ut elektronisk fra 01.01.10. (Saksdokumentene til de politiske organer sendes ut elektronisk)
		6	<p>Miljøsertifisering av industribedrifter. (Det er innledet dialog med Skogmo industripark om et samarbeidsprosjekt mellom Skogmo Industripark og Overhalla kommune gjennom "VRI Trøndelag" (VRI Trøndelag skal styrke FoU-basert kunnskapsutvikling, innovasjon, verdiskapning og samarbeid mellom næringslivet og FoU-institusjonene)</p> <p>Steg 1: Prosjektfinansierte/gjennomføre et startseminar etter julsferien 2009.</p> <p>Steg 2: Støtte/gjennomføre sertifiseringsprosessen (for de virksomheter som ønsker det).</p>	X	X	X	X	X	<p>Skogmo industripark/ Industribedrifter/ Overhalla kommune</p> <p>Steg 1: Gjennomført (feb 09).</p> <p>Steg 2: Sertifiseringsprosessen pågår .</p> <p>Følgende bedrifter er sertifisert pr. nov 2011: Overhalla industrier NAMAS Vekst</p> <p>Følgende er i gang og planlagt sertifisert innen 1. halvår 2012: OCEM Grannes VVS Miljøutvikling AS Siktedukfabrikken GL-bygg AS</p>

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

										gartneri
		Overhalla storkjøkken skal være DEBIO godkjent (sertifiseringsordning for foredling/omsetning av økologiske produkter)- Ambisjon 2011: 15 % av maten som lages ved kjøkkenet skal være økologisk.	X	X	X	X	X	X	Kjøkkensjef	Overhalla storkjøkken er DEBIO godkjent pr oktober 2009 2010: I realiteten nærmere 10% enn 15%. Korrigerende tiltak er iverksatt: Bl.a. deltar kjøkkensjefen fra 2010 i innkjøpsgruppe på fylket, noe som virker positivt.
3.4.3 Andel av avfall fra husholdninger til deponi	Statistikk fra MNA/årlig	Ambisjon: Under 1 % Tiltak: Samarbeide med MNA	X	X	X	X	X	X	Teknisk sjef. Kommunens repr. i repr. Skapet/rådmannen	2006: 2,1% 2008: 1,8% 2009: 1,7% 2010: 0,5% (gj.nitt MNAs område)

Delmål 3.5: I Overhalla er det lavt energiforbruk og høy grad av fornybare energikilder.

Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-10	Ansvar	Status
Energi									
3.5.1 Energiforbruk	Måleravlesning /	Ambisjon: 2010 jf. Ksak91/09	X					Rådmannen/Teknis	2007 2008

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

pr m2 pr tjenesteenhet i organisasjons kartet	månedlig større bygg/annen hver måned mindre bygg	<p>Ambisjon 2013: Innsparingsmål 20% sammenlignet med 2007</p> <p>Generelt vil innsparingsmål og tiltak bli behandlet konkret gjennom kommunens Vedlikeholds- og HMS-plan som rulleres hvert år. (For 2011 se innsparingsmål i styringskort for teknisk avdeling)</p> <p>Generelt vil ENØK-tiltak omfatte ENØK-analyser / forprosjekt/relevante tiltak i forhold til investering og drift/utløse mulige tilskudd Enova m.v.</p> <p>Overhalla kommune foretar anskaffelse/utskifting til nytt SD-anlegg og Energioppfølgingssystem (EOS) system for energistyring i 2011.</p> <p>Det skal gjennomføres samlet ENØK-analyse og lages en samlet tiltaksplan i 2011.</p>		X	X	X			k sjef	2009 2010 I tillegg til måling på indikator er det nedenfor delvis gjort statusmåling på tiltak. Kommunale bygg er energimerket i 2010.
Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-16		Ansvar	Status
		1 Tiltak for 2009: Oppfølging av Ksak 61/08 "ENØK-tiltak ved kommunal bygningsmasse".							Teknisk sjef	

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

		2	Nybygg: Skal være lavenergi- eller passivhus (jf. miljøverndepartementets handlingsplan for offentlige bygg og NS 3700) (SINTEF Byggforsk har estimert at lavenergiutforming medfører noe økt byggekostnader, men sjelden over 10%. Merkostnaden i investeringen vil kunne forsvares gjennom lavere energibruk og dermed årlige energikostnader)	X	X	X	X	X	Leder plan- og byggekontroll/ rådmann/ teknisk sjef	Status tiltak nov 09: Ny barnehage Ranemsletta oppfyller kravet.
3.5.1.1 Samlet årlig forbruk kommunale lyspunkt	Årlig opptelling	3	Det skal arbeides med ENØK i forhold til utendørs belysning.	X	X	X	X	X	Teknisk sjef	Årsrapport (se delmål 3.5., indikator 3.5.1 pkt 2)
	Registrering	4	Nyanlegg utendørs belysning skal være LED	X	X	X	X	X		
3.5.1.2 Inngått OFU kontrakt	Registrering	5	Overhalla kommune tar sikte på å inngå Offentlig Forsknings- og Utviklingskontrakt (OFU) med bedrifter i Skogmo Industripark for utvikling av klima- og miljøsmarte boliger jf intensjonsavtale k-sak 40/2010.		X				Ordfører/rådmann	Tilsagn til prosjektet fra Innovasjon Norge foreligger pr. november 2011.
3.5.2 Samlet stasjonært energiforbruk i Overhalla utenom kommunale bygg/ anlegg	Årlig opptelling fra område-konsesjonærer (NTE)		Ambisjon: 5 % lavere energiforbruk i 2013 enn i 2008.					X		Årsrapport (se delmål 3.5., indikator 3.5.2)
		1	Skoler og barnehager skal arbeide systematisk	X	X	X	X	X	Rektorer og styreere	Gjennomføres som del av

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

		med energispørsmål/EN ØK som tema.								kunnskapsløftet, miljøfyrtårn /grønt flagg og jf. styringskort
		2	Kommunens hjemmeside skal brukes aktivt	X	X	X	X	X	Rådmannen	Se hjemmesiden
		3	Etablere "Det grønne hjørne" i servicesenter/bibliotek som samarbeid mellom kommune, næringsliv og frivillige lag og organisasjoner		X	X			Leder for servicesenter i samarbeid med Grønn hverdag og andre frivillige lag/organisasjoner	
Indikator	Måling/Tid		Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-15	Ansvar	Status
		4	Det skal være fast rutine å ta opp energispørsmål i plan- og bygnings saker herunder a) prosedyre/rutine (skriftlig) for å ta opp energispørsmål ved "forhåndskonferansen". b) det skal anbefales overfor utbygger i forbindelse med byggesøknader at energikvalitet på bygg og framtidsrettede energiløsninger utredes/vurderes. (herunder skal det utarbeides/utdeles	X	X	X	X	X	Teknisk sjef	Gjøres fortløpende Saksbehandler har gjennomført kurs i ny plan- og bygningslov i 2009

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

		relevant informasjonsstoff.)								
		c) styrking av saksbehandlerkompetansen på teknisk med hensyn til oppfølging av relevant energi-/klimaspørsmål.								
		5 Når kommunen leier ut eller selger eiendom skal det alltid vurderes å sette føringer eller krav med hensyn til energiløsninger	X	X	X	X	X	Rådmann en/teknisk sjef	1. Ordning tilskudd 40.000,- pr. kommunal boligtomt ved oppfylt lavenergikrav vedtatt av kommunestyret i 2009 2. Krav om maks 100 kwt pr m ² ved salg Kirkåkern Skage ps 79/09 (Leilighetsbygg) 3. Krav om passivhustandard ved salg av tomter til leilighetsbygg Ranemsletta i 2011	
		6 Det skal stimuleres til ENØK i jordbruket (tiltak må konkretiseres).	X	X	X	X	X	Miljø- og landbruksforvaltningen i samarbeid med landbruksorg	ENØK-seminar for bønder er gjennomført i Overhalla oktober 2010	

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ansvar	Status
		1 Bidra til etablering av fjernvarmeanlegg på Ranemsletta innen forsvarlige rammer.	X						Ordfører/rådmann	Status pr. juli 2010: Jf. ps 67/09 Ambisjone ne om å satse på fjern- og nærvarme anlegg med vannbåren varme og flisfyring eller lignende tas generelt opp til nærmere vurdering i forbindelse med hovedrevisjon av arbeidsprogrammet i 2012.
		2 (henvisninger nedenfor til plan- og bygningsloven (pbl) gjelder ny pbl i kraft hhv pr. 01.07.09 (plandelen) og pr. 01.01.10(bygningsdelen..) Aktiv bruk av kommunens rolle som forvalter av plan- og bygningsloven m.v.	X	X	X	X	X	X	Teknisk sjef	

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

		<p>a)Nye utbyggingsområder i kommunen skal tilrettelegges for vannbåren varme så fremt forholdene ligger til rette for det (generell bestemmelse til kommuneplanens arealdel jf. pbl§11-9 nr. 3).</p> <p>b)I reguleringsplaner skal det kreves tilrettelegging for forsyning av vannbåren varme til ny bebyggelse når forholdene ligger til rette for det (jf. pbl §§12-7 nr. 8/27-5).</p> <p>c)Det skal vurderes om det skal søkes konsesjon om utbygging av fjernvarme Ranemsletta (jf. energiloven). Ved eventuell konsesjon skal kommunen vedta tilknytningsplikt jf. pbl§27-4.</p>								
		3	Kommunal policy: Energibærer for nær-/og fjernvarmeanlegg i Overhalla bør være biomasse.							
		4	Det skal arbeides videre med prosjektideen "KLIMABO" for å utvikle gode og	X	X	X	X	X	Ordfører/rådmann	

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

		framtidrettede bomiljøer i Overhalla spesielt, og Namdalen generelt (del av MIN-prosjektet)								
	5	Utskifting av oljekjeler til fornybar energi *Kartlegge oljekjeler i Overhalla *Ta initiativ til informasjonsmøte med eiere *Evt bruk av metoden "Kommunen-samleropp-interesserte-og-oppnår-dermed-kvantumsrabatt." *Bidra til å realisere tilskudd fra Enova.	X	X					Rådmannen	Kartlegging av oljekjeler i Overhalla er gjennomført i 2011. Det planlegges mulig Namdalsmesse om fornybar energi m.v. i samarbeid med Skogmo Industripark i 2012.
	6	Kommunen skal jobbe aktivt for å tilrettelegge for småkraftverk	X	X	X	X	X		Ordfører/rådmann	

Delmål 3.6: I Overhalla er det lave klimautslipp og høy grad av CO2-binding (nytt delmål).
(Omfatter ikke deponi som er behandlet under delmål 3.4. (avfall))

Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-16	Ansvar	Status
Transport 3.6.1 Mengde klimagassutslipp fra veitrafikk	Statistikk SFT/årlig (foreløpig er statistikk på kommunenivå og målemetoder for usikre/unøyaktig til å kunne se sammenheng mellom tiltak	Ambisjon transport: Klimautslipp fra transport skal reduseres vesentlig innen 2020 (ambisjon fastsettes nærmere her når det foreligger sikrere målemetoder/stati							1991 2007 Statistikk SSB/KLF

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

	og klimagassutslipp)	stikk). Se ellers egne ambisjoner for pendlerruta og samkjøring nedenfor.								
		<p>1 Utslipp fra kommunal tjenestetransport og fra kommunale arbeidstakere på reise til og fra jobb skal reduseres:</p> <p>a) Lage kommunal reisepolicy (herunder også opplegg for økt andel fjernmøter, reisemåter og å vurdere kurs i økonomisk og miljøvennlig kjøring)</p> <p>b) Kampanje gå/sykle til jobb</p> <p>c) Lavutslippsbiler, hybrid eller elbiler ved kjøp/leie</p>	X	X	X	X	X	X	Rådmannen	<p>Reisepolicy Grønne reiser vedtatt 22.12.09</p> <p>Kommunale sykler innkjøpt 2009</p> <p>Utslippkrav sist leasede biler (09): 140 gCO₂ pr km</p> <p>Videokonferanseutstyr montert på rådhuset i 2009</p> <p>Første El-bil anskaffet i 2011.</p> <p>Det utredes mulig etablering av hurtiglader stasjon i Overhalla.</p>
		<p>2 Overhalla kommune skal fortsatt vektlegge fortettet utbyggingsstrategi i sentrumsnære områder (jf. vedtatt arealplankart og</p>	X	X	X	X	X	X	Rådmannen/teknisk sjef	

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-10	Ansvar	Status	
		foreliggende reguleringsplaner).								
		3 Overhalla kommune skal prioritere utbygging av gang og sykkelveier. Prioritert rekkefølge (riksveinett): 1. Himokorsen - Fugl 2. Barlia-korsen - Øysvoll-korsen 3. Øysvoll-korsen - Skage 4. Skage - Namsos Øvrig veinett: Ranem bru gis høy prioritet.						Teknisk sjef	Steg 1 fullført 2009.	
		4 Framtidige boligområder i Overhalla bør lokaliseres til strekninger der det finnes gang- og sykkelvei på det tilstøtende riksveinettet.	X	X	X	X	X	Teknisk sjef		
		5 Få videreført pendlerbussen Ambisjon pendlerbuss: Steg 1: Å få 5-10 %av pendlerne til å bruke pendlerbuss Steg 2: Å få 10-20% av pendlerne til å bruke pendlerbuss a)Videreføre/-		X	X					
	Statistikk fra Trønderbilene AS/årlig					X	X	X	Nord-Trøndelag Fylkeskommune / Statens Vegvesen /Trønderbilene AS / Ordfører/ Rådmann	Årsrapport (se delmål 3.6. indikator 3.6.1 pkt 3)

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

utvikle samarbeidsforum mellom kommune, NTFK og Trønderbilene AS om pendlerbussen og rutetilbudet generelt.

Diverse tiltak 2009/10/11:
*Videreføring av info- og holdningskampanje - samarbeide med

Trønderbilene AS, NTFK, elevbedriften Media Expert UB (ODVS), og Statens

Vegvesen

*Nye busskur

/opprusting

buskur i

Overhalla

*Montere

infotavler med

info i alle buskur

RV17

*Foreslå for

NTFK/Trønderbilene

"forsøk" med

lavpris Overhalla

– Namsos

*Tilrettelegging

med gratis

parkering for

pendlerne.

* I samarbeid

med

Trønderbilene blir

det gitt

opplysninger om

når skolebussen

til Grong går om

morgenen, slik at

folk som jobber i

den retningen

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

		kan ta buss i skoleåret. Opplysninger om busstilbudet skal stå på kommunens hjemmeside.									
		6 Arbeide for å få etablert "bybuss" som omfatter Namsos og Overhalla, med flere og hyppigere avganger, med faste intervall, morgen og ettermiddag. (Korrespondansen ut av regionen er også en del av tilbudskvaliteten).	X	X	X	X	X			Nord-Trøndelag Fylkeskommune / Trønderbilene AS / Ordfører/Rådmann	
Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014	10		Ansvar	Status
		7 Miljøsertifisering av transportfirma								Aktuelle transportfirma	Flasnes transport er sertifisert etter ISO 14001.
	Kartlegging/årlig	Ambisjon samkjøring: Mer enn 50% av pendlere som bruker privatbil, kjører sammen med andre. Mer enn 75% av pendlere som bruker privatbil, kjører sammen med andre. 8 Stimulere til nettverk for samkjøring/samkjørerlag		X					X		Link til "Haikertorget" på kommunens hjemmeside

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

		9	Økt lokal produksjon og omsetning av varer og tjenester for å redusere transport. a)Utvikling av nettverket NAM NAMDALEN (et nettverk for småskalaproduksjon i Namdalen der Overhalla kommune er aksjonær). b)Ytterligere tiltak for "kortreist" produksjon/ omsetning av varer og tjenester for å redusere transport konkretiseres/ prioriteres gjennom Utviklingskontoret i Midtre Namdal og Miljø- og landbruksforvaltningen i MNR.	X	X	X	X	X	Utviklingskontoret i MNR og Miljø- og landbruksforvaltningen i MNR	
Indikator	Måling/Tid		Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-15	Ansvar	Status
		15	Bidra til å avklare/styrke grunnlaget for Namsosbanen og til eventuell gjenåpning.	X	X	X	X	X	Ordfører/rådmann	
		11	Kampanje/holdningsskapende arbeid i forhold til barn/unge for å gå, sykle eller samkjøre til skole og fritidsaktiviteter.	X	X	X	X	X	Rådmann/Rektorer/idrettslag	

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Landbruk 3.6.2 Mengde klimagassutslipp fra landbruket	Statistikk SFT/årlig (foreliggende statistikk på kommunenivå er for usikker/ unøyaktig til å kunne måle sammenheng mellom tiltak og klima- sgassutslipp)	Ambisjon landbruk: Klimautslipp fra landbruket skal reduseres vesentlig fram til 2020 (ambisjon fastsettes nærmere når det foreligger sikrere målemetode/stati stikk								1991 2007 Statistikk SSB/KLF
		1 Tiltak for utnyttelse av organisk avfall i landbruket (for eksempel unyttede rundballer). Det skal arrangeres temamøte for jordbrukere om dette etterjulsvinteren 2009.	X	X	X	X	X	X	Miljø- og landbruks forvaltningen i MNR i samarbeid med bondelaget.	Temamøte organisk avfall gjennomført vår 2009.
		2 Etablere biogassanlegg i Overhalla/Namdalen, i første omgang pilotprosjekt. Steg 1: Å utrede/styrke grunnlaget for dette.	X	X	X	X	X	X	Ordfører /Rådm. Miljø- og landbruk i samarbeid med landbruks organisasjoner/gårdeiere.	Miljøkonferanse Biogass gjennomført i Overhalla september 2009
		3 Strategisk plan for miljø- og landbruksforvaltningen: Tiltak for forbedret agronomi konkretiseres / behandles i tilknytning til strategisk plan for miljø- og landbruksforvaltningen i MNR som skal revideres i 2009. Foreløpig konkret	X	X	X	X	X	X	Miljø- og landbruks forvaltningen i MNR.	Miljøkonferanse Miljømessig gjødsling gjennomført i Overhalla september 2009

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Indikator	Måling/Tid	Ambisjon og tiltak	2010	2011	2012	2013	2014-15	Ansvar	Status
3.6.3 Aktivitetsnivå når det gjelder skogkultur og tynning	Overslag/telling fra miljø- og landbruks- forvaltningen i MNR/årlig	Ambisjon: Skogens potensial til CO2- binding skal utnyttes optimalt, innenfor forsvarlige rammer knyttet til biologisk mangfold og uberørt natur.							Aktivitetsdata 2000-2009.
Produktivt skogareal med reviderte planer	Årlig oppsummering	1 Skogbruksplaner skal utarbeides eller revideres (for å bidra til bedre ressursoversikt, et planmessig aktivt skogbruk, og bevisstgjøring/ kompetanseutvikli ng til eierne). (NB! Opprette grendegrupper).	X	X	X	X	X	Miljø- og landbruks forvaltnin gen i MNR/g Overhalla skogeierl ag / skogeiere .	2009: 0 2010: 0
Andel av tilskuddsmidl er der klimavirkning er vektlagt	Opptelling	2 Ved landbruks- forvaltningens prioriteringer v/nærings- og miljøtilskudd skal tiltakenes klima- virkninger vektlegges.	X	X	X	X	X	Miljø- og landbruks forvaltnin gen i MNR.	2009: 100% 2010: 100% på skog
Om ordning er etablert og i hvilket omfang	Årlig	3 Etablere en kommunal klimavoteordnin g med støtte kr. 0,50 pr. plante inntil kr 50.000,- pr. år etter først- til-mølla- prinsippet for årene 2010, 2011	X	X	X			Miljø- og landbruks forvaltnin gen i MNR/g Overhalla skogeierl ag.	Vedtatt i K- sak 93/09 jf. Økonomipl an 2010- 2013 Klimavote ordning etablert og det er gitt

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

			og 2012								0,35 i tilskudd pr. plante i tillegg til statlig tilskudd på kr 1,15 pr plante i 2010.
		4	Overhalla kommune deltar i satsingen "Plant tre no" i regi av Nord-Trøndelag Fylkeskommune.	X	X	X	X			Rådmannen/Miljø- og landbruksforvaltningen i MNR	

4.1.4 God folkehelse (hovedmål 4)

Samhandlingsreformen gjennomføres fra 2012-2016. Folkehelsearbeidet blir viktig i denne sammenhengen. Underprosjekt-10, frisklivstilbud, under "helhetlige helsetjenester i MNS" har ansvar for planlegging og gjennomføring av tiltak innen dette området. Det foreligger en prosjektplan som er vedtatt i hovedprosjektet og presenteres for kommunestyret i desember 2011. Prosjektplan har som resultatmål:

Etablere frisklivstilbud i alle kommuner i Midtre Namdal samkommune, Flatanger og Osen.

Innføre felles strategi for barnehager og skoler når det gjelder ernæring, tobakksforebygging og fysisk aktivitet.

Nevner ellers de pågående folkehelseiltak i kommunen:

Folkehelsekoordinator i MNS (som koordinerer folkehelseiltak/frisklivstiltak innen samkommunen)

Forebyggende hjemmebesøk til alle over 80 år er gjennomført hvert år fra 2009.

Folkehelsekoordinator skal evaluere ordningen og skrive rapport over effekten av tiltaket Seniorvokko, et samarbeid mellom kultur, helse og lag og foreninger med tema fallforebygging/sikkerhet, kosthold, kultur, fysisk aktivitet. Kjempefin aktivitet som videreutvikles hvert år. Skaper samarbeid mellom kommunen, frivilligsentralene, lag og foreninger

Fysak i skolen som stadig utvikles/ utvides

Kompetanseprogram vedr. overvekt i samarbeid med St. Olav. 2 ansatte deltar fra kommunen (helsesøster og diabetesykepleier).

Prosjekt " forebyggende rusarbeid ungdom 12-25 år" avsluttes i 2012, etter 3 års prosjektid med delvis ekstern finansiering. Planlegger videreføring i perioden diabetespoliklinikk 1 gang pr mnd på legekantoret. Diabetesykepleier har gruppeoppfølging

informasjon og oppfølging når det gjelder personer med høyt kolesterol

4.2 Tjenestetilbudet

Fokusområdet BRUKERE omfatter kommunen som leverandør av velferdstjenester til barn, unge, pleietrengende etc. Fokusområdet skal sikre prioritering og ressursbruk i forhold til brukerne av kommunens tjenester. Kommuneplanen har definert to hovedmål under dette fokusområdet.

4.2.1 Barn og unge (hovedmål 5)

(Grunnskole, kulturskole og voksenopplæring)

Kvalitetsutvikling

En utfordring i tiden framover blir å styrke det spesialpedagogiske arbeidet i kommunen. Dette gjøres gjennom økt fokus på en kvalitativ tilnærming til utfordringene, ansettelse av spesialpedagogisk veileder, tettere samarbeid med PPT og videreutdanning av fire lærere innen spesialpedagogikk. I 2014 innføres strengere krav til undervisningskompetanse i basisfagene. Dette kan på sikt medføre en vanskeligere ansettelsesprosess når ledige stillinger skal besettes. Andre sentrale utfordringer i tiden framover er å jobbe mer systematisk med tilpasset opplæring og forebygging av atferdsvansker.

ZERO

Overhalla kommune ble i 2008 ferdig med å gjennomføre anti-mobbeprogrammet ZERO. Oppfølging av dette programmet blir en prioritert oppgave i økonomiplanperioden. Skolene har høsten 2011 oppfrisket programmet.

Læremidler

Behovet for sterk satsing på IKT er spesielt understreket flere år – og tidligere behandlet spesielt gjennom ny IKT-plan i 2011. Det er viktig å fortsette investeringene i utstyr, men fokus må i sterkere grad handle om hvordan utstyret skal brukes.

Situasjonen på barnetrinnet er også noe bedret som en konsekvens av at alle lærere fikk sin egen bærbare PC i 2008. Utskifting av disse pcene er nå i gang. De beste at stasjonære PC som lærerne disponerte er flyttet over til elevene. Etter at vi tok i bruk bærbare PC for 10. trinn, rapporterer elever og lærere om en forbedret situasjon mht bruk av IKT i undervisningen. Samtidig som vi øker maskintettheten, ser vi en klar utfordring i det faktum at vi har lite personalressurser til:

- å gi nødvendig opplæring i pedagogisk bruk av IKT

- å utvikle digital kompetanse generelt, den 5. basisferdighet elevene skal beherske

De fleste undervisningsrom er utstyrt med prosjektorer, men skolene disponerer få digitale tavler, et produkt som gir mange fordeler framfor prosjektorene.

Det er iverksatt et forsøk med nettbrett for å styrke leseopplæringen på OBUS. Dette er et tiltak i forbindelse med SKUP.

Bygningsmassen

Behov for vedlikehold/ endringer blir nå samordnet gjennom en felles vedlikeholdsplan for kommunen. Den største utfordringen har vært OBUS. Gjennomført ombygging av OBUS har i stor grad bedre forholdene på ungdomstrinnet noe, men det er fortsatt store behov som må utsettes til fase 2.

Kulturskolen

Fra høsten 2008 er det tilsatt en inspektør som i tillegg til kultursjefen har ansvaret for driften av kulturskolen. Det er viktig at kulturskolen fortsatt har gode rammevilkår slik at barn og unge får muligheten til god opplæring og gode opplevelser. Etter mange år uten dansetilbud, er det viktig at kulturskolen igjen får til dette. Overhalla har store muligheter innenfor kultur og idrett, og dette er noe vi bør prioritere i årene som kommer (jfr "Overhalla kulturhage")

Flyktninger

Kommunestyrets vedtak om å bosette 15 flyktninger i 2010 og ti flyktninger i 2011, herav fem enslige mindreårige hvert år, vil føre til et økt behov for opplæring av minoritetsspråklige. Opplæringen har i 2010-11 foregått delvis på OBUS og delvis på Opplæringsssenteret i Namsos. Fra høsten 2011 og framover vil opplæringen foregå på Opplæringsssenteret i Namsos, fram til de enslige mindreårige er klar for videregående skole, og de voksne er ferdig med introduksjonen.

Tverrfaglig kontaktutvalg

Kommunen har startet opp det tverrfaglige kontaktutvalget igjen i løpet av 2009. Dette er et forum hvor involverte etater møtes for å drøfte og sette inn best mulig tiltak for barn og unge som er i kontakt med flere etater. Kontaktutvalget kalles inn ved behov, men minimum en gang i halvåret.

Barnehager

Behov for barnehageplasser og bemanning:

Alle som søkte om barnehageplass fra høsten 2011 fikk plass. På grunn av økte fødselstall og større etterspørsel etter 100 % plass ville kommunen hatt problemer med å oppfylle retten til barnehageplass i årene som kommer dersom man ikke hadde økt kapasiteten. Dette er midlertidig løst gjennom å ta i bruk arealer i Barlia. Her har kommunen en leieavtale fram til sommeren 2013. Innen den tid bør man ha tatt stilling til hvordan dette skal løses permanent. Fødselstallene for 2011 tilsier noe nedgang i etterspørselen i 2012.

Behov for kompetanseheving

Barnehagene har de siste årene fått mange utfordringer knyttet til tilbud for barn med spesielle behov. Dette krever økt kompetanse hos personalet for å kunne gi de barna det gjelder et godt nok tilbud, og for å klare å få barnegruppene totalt til å fungere. Ny rammeplan for barnehagene ble vedtatt i 2006, og det kreves en god del for å finne gode modeller for den pedagogiske virksomheten i barnehagene. Økt fokus på lese- og skriveopplæring og matematikkforståelse krever god kompetanse hos de ansatte. Større variasjoner i sammensetningen av barnegruppene er også en pedagogisk utfordring i kjølevannet av full barnehagedekning. IKT i barnehagene er ett av sju satsningsområder i den statlige utviklingen av barnehagene. På dette området trengs det betydelig opplæring, og mer tilgjengelig plass og utstyr.

I årene som kommer er det nødvendig at det settes av mer penger til kompetanseheving enn tilfellet har vært de siste årene. For 2010 og 2011 er det satt i gang en større kompetanseheving av pedagogiske ledere. For 2012 ønskes det en videreføring av dette, samt økt fokus på kompetanseheving for assistentene. To av kommunens styрere deltar på lederutdanning.

Tilskudd til privat barnehage

Likeverdig behandling av private og offentlige barnehager ble innført fra 1. mai 2004 og ytterligere forsterket 1.1.2011. Dette betyr i praksis at Gammelstua barnehage skal ha tilskudd fra kommunen som sikrer samme kvalitet på tilbudet som de kommunale barnehagene har.

4.2.2 Fornøyde brukere (hovedmål 6)

Tiltak og utfordringer i planperioden

- Forbedre ledelse og organisasjon
- Følge med og evaluere tjenestene
- Styrke utøveren
- Styrke brukeren

Forbedre ledelse og organisasjon

Målet er en funksjonell og ressursbesparende organisasjon med en tjeneste som er tilgjengelig og rettferdig fordelt.

God ledelse er en forutsetning for å oppnå kvalitet i tjenestetilbudet. Helse og omsorg er organisert i 3 enheter fra 2007 og alle tjenestene er samlokalisert på Helsesenteret, noe som gir en samlet og effektiv organisasjon.

Følge med og evaluere tjenestene

Helse og omsorg skal gi tjenester av god kvalitet som:

Er trygge og virkningsfulle

Er samordnet og preget av kontinuitet
Er tilgjengelig og rettferdig fordelt
Utnytter ressursene på en god måte
Involvere brukere og gir dem innflytelse

Styrke utøveren

Strategisk kompetanseplan og kommunal handlingsplan ferdig 2012 (underprosjekt-6 i "helhetlig helsetjeneste" i MNS)

Nytt kvalitets- og internkontrollsystem (underprosjekt-7 i "helhetlige helsetjenester MNS")

Introduksjonsprogram som brukes i forbindelse med oppfølging av nyansatte

Medarbeidersamtaler

Fagutviklingssykepleier med ansvar for studenter, fagutvikling og fagprogrammene for alle enhetene

Forflytningsprosjekt er svært vellykket med gode resultater og videreføres i perioden

Årsplan og årsturnus brukes videre i perioden med tanke på god planlegging av drift,

inkludert fagutvikling og redusering av ufrivillig deltid. Har nettopp mottatt 1.3 mill. i

prosjektmidler for å jobbe videre med deltidsproblemet innen pleie og omsorg.

Prosjektmidlene er for 3 år.

Styrke brukeren

brukerundersøkelse annethvert år, kommunen bruker "bedrekommune.no". Ny brukerundersøkelse planlegges høsten 2012.

Involvere brukerne i planarbeid

Opprette et felles brukerutvalg i MNS i perioden

Spesielle forhold i planperioden

Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen gjennomføres fra januar 2012 og som er en retningsreform som gjennomføres fra 2012 til 2016.

Med reformen har det kommet nytt lovverk, ny kommunal helse- og omsorgslov og ny folkehelselov, i tillegg har vi fra 2011 fått ny nasjonal helse og omsorgsplan og nye forskrifter. Samhandlingsreformen fører i tillegg til en endring i 42 lover og opphevelse av 3 lover.

Samhandlingsreformen gir kommunene et "sørge for ansvar" og en plikt til å etablere tilbud med øyeblikkelig hjelp og døgntilbud for pasienter som har behov for behandling og observasjon. Denne plikten skal fases inn i perioden 2012-2016. Det heter seg at denne plikten skal fullfinansieres, Helseforetaket skal finansiere 50% og staten siste 50% etter prosjektsøknad fra kommunene de første årene.

I tillegg til dette skal kommunene bli bedre på å forebygge og samhandle med lag og organisasjoner.

Den generelle finansieringen av samhandlingsreformen til kommunene beløper seg på ca kr 1000 pr innbygger. I tillegg til denne rammefinansieringen må kommunene sørge for en medfinansiering tilsvarende 20% av medisinske sykehusinnleggelses og all somatisk poliklinikk (ikke gyn-føde poliklinikk), fra 2012. Det er umulig pr i dag å si hvor mye dette vil utgjøre i kostnad for kommunen.

I tillegg til denne medfinansieringen av medisinske pasienter er det bestemt at kommunen skal ta over utskrivningsklare pasienter fra dag en, og klarer en ikke det må kommunen betale kr 4000 pr døgn til helseforetaket.

Samhandlingsreformen vil lovfeste plikt til å ha dagtilbud for demente i kommunen. Etter endt oppbyggingsperiode skal tilskuddet til dette innlemmes i inntektssystemet som frie inntekter. Dette lover bra for prosjektet "inn på tunet" Overhalla. Kommunen har fått skjønnsmidler til medfinansiering av drift av dette dagtilbudet og søker også for 2011. Hvis vi får statlige midler gjennom samhandlingsreformen fra 2012, er det svært positivt for evalueringen og dertil vurderingen om kommunen kan fortsette med dette positive tiltaket i årene framover.

Prosjekt "helhetlige helsetjenester i MNS" (2010-2012)

Kommunene i midtre Namdal forbereder seg på utrulling av samhandlingsreformen med et felles prosjekt "helhetlige helsetjenester i MNS".

Hovedprosjektet er delt inn i 4 fokusområder. Det er organisert egne underprosjekter/tiltak innenfor hvert av disse områdene:

- Utvikling av nye samkommunale tjenester

- Tverrfaglig ambulerende team demens (UP-2)

- Tverrfaglig ambulerende team riktigere legemiddelbruk (UP-4)

- Frisklivssentraler (UP-10)

- Pre- og posthospitale tjenester

- Offentlige legetjenester (UP-1)

- Pasientkoordinator (UP-3)

- Akuttseger sykeheim (UP-8, dette utprøves på Overhalla helsesenter/sykeheim)

- Lokalmedisinske tjenester

- Utviklingsområder

- Kompetanseheving (UP-6)

- Kvalitetssikring og internkontroll (UP-7)

- eHelse (UP-9)

- Forskning, dokumentasjon og formidling

Det planlegges følgeforskning til hovedprosjektet og 2 av underprosjektene UP-3 og UP-8. Det er god framdrift i alle underprosjektene.

Pasientforløpsprosjekt

I tillegg til dette prosjektet gjennomfører også psykiatrien et samhandlingsprosjekt. Det er et pasientforløpsprosjekt mellom kommunene i Namdalen og Helseforetaket.

Helseforetaket har også flere pasientforløpsprosjekter der kommunene er involvert, nevner spesielt et prosjekt som heter "rett pasient til rett sted og rett tid". Det er et forløpsprosjekt av pasienter som opereres protese i hofte/knær. Dette nye forløpet har store konsekvenser for bruk av rehabiliteringsplasser i framtiden. Det medfører at vi kan tenke andre pasientgrupper på Namdal Rehabilitering. Denne type tenkning og jobbing blir det mye av i årene framover. Det er viktig å samhandle om gode og helhetlige pasientforløp mellom kommune og spesialisthelsetjeneste.

Bygningsmasse

Sykeheimen / Laksvoll /omsorgsboliger/ trygdeleiligheter

Sykeheimen 39 plasser derav 4 akutt plasser

Laksvoll 12 omsorgsleiligheter

Andre omsorgsboliger 19 (Ranem 5 og Skage 14)

Trygdeboliger 12 (Ranem 8, Skage 4)
Ranemstunet 10 leiligheter for funksjonshemmet

Boligplaner for perioden (jfr boligsosial plan)

6 trygdeleiligheter ved Helsesenteret bør oppgraderes til omsorgsboliger

Rullering av boligsosial plan

Inkl. planlegging av nye boliger til spesielt ressurskrevende tjenester innen tjenester for funksjonshemmede (TFH), og vurdering av flere omsorgsboliger på tomte til gamle

Ranemsletta barnehage

4.3 Godt arbeidsmiljø (hovedmål 7)

Det sees på muligheten for å redusere ufrivillig deltid i Overhalla kommune.

4.4 Økonomi

God økonomistyring og optimal utnyttelse av ressurser er en forutsetning i presset økonomisk virkelighet. Fokusområdet ØKONOMI skal sikre handlefrihet til å utvikle kommunen og sikre prioriterte tjenesteområder

5 TILTAK/ENDRINGER I PERIODEN 2012– 2015

Utfordringen i forhold til den langsiktige økonomiplanleggingen er alltid å forsøke å spå de framtidige inntektsrammene for kommunen - rammer en kan ha tro på vil være realistiske. Signaler om kommunenes rammebetingelser fra staten har kort tidshorisont, og med til dels store svingninger også i det enkelte budsjettår.

Kommunestyret har lagt en klar strategi for å kunne slutføre skoleutbyggingen ved OBUS, hvor siste byggetrinn med barneskolen planlegges å stå ferdig i 2014. Det er over flere år gjennomført flere omfattende innsparingstiltak og inntektsøkende tiltak for å tilpasse aktivitetsnivået til kommunens budsjettammer. I tillegg er det forutsatt en kostnadsreduksjon på oppvekst fra 2014 på kr 2 millioner i det konsekvensjusterte budsjettet.

Beregninger av disposisjonsfondet viser at vi pr 31.12.11 vil ha en total beholdning på ca kr 3,3 millioner, noe som er lite å møte eventuelle utfordringer i fremtiden med. En vil derfor være avhengig av å tilpasse tjenestetilbudet til de ressursene en har til rådighet. Dette fører til at en må realisere endringer raskt, og med fordel ligge i forkant. Dette vil ofte føre til upopulære avgjørelser som en ofte kan få en del motstand mot.

Økte inntekter: En har i dag marginale muligheter for økt brukerbetaling som vil kunne medføre noen vesentlig økning av inntekten. Den eneste realistiske kilden til vesentlig økte inntekter vil i hovedsak være eiendomsskatt. I 2012 vil det bli krevd inn totalt ca kr 5 mill i eiendomsskatt, hvorav kr 1,4 mill på verker og bruk. For boliger og fritidseiendommer er det i vedtatt økonomiplan forutsatt en opptrapping av eiendomsskatten til 4 % i 2013. Kommunen har mulighet til å kreve inn maksimalt 7 %, som kan gi en potensiell samlet eiendomsskatt på kr 9,2 mill. Rådmannen foreslår ikke å øke eiendomsskattesatsen utover den opptrappingen kommunestyret har vedtatt.

Ytterligere innsparinger: I budsjettet for 2012 er det forutsatt en ny tildelingsmodell for pedagog tetthet ved barnehagene. I hht bestemmelser for barnehager stilles det krav til hvor mange pedagoger det skal være på en barnehage. Dette med utgangspunkt i antall barn og aldersfordelingen. Denne tildelingen har tidligere blitt gjort avdelingsvis, men vil fra og med 2012 bli foretatt samlet for hele barnehagene. Dette utløser en lavere resurstildeling og beregninger viser at en vil kunne spare 2 årsverk fra høsten 2012. Dette vil gi en besparelse på kr 350.000,-. Helårseffekt på kr 1 mill. Videre er det forutsatt en ytterligere innsparing fra 2014 på oppvekstområdet som tidligere nevnt. Det foreligger ikke noe konkret forslag til hva denne innsparingen skal gå på. Men flere alternativ som skolestruktur, reduserte ressurser til grunnskole og endringer i forhold til barnehager kan være aktuelt å utrede. Ut fra konsekvensjustert økonomiplan kan en se at en vil få et underskudd i 2015 på ca kr 1,5 mill. Rådmannen foreslår at underskuddet dekkes ved at innsparingsmålet på oppvekst økes til kr 3,5 mill i 2015.

5.1 Nye tiltak/investeringer

Egenkapitalinnskudd KLP

Siden vi er medlemmer av pensjonsordningen til KLP må medlemmene fra tid til annen betale inn egenkapital. KLP har varslet at Overhalla kommune må betale ca kr 550 000 årlig for at KLP skal møte fremtidig vekst og generere avkastning. En har ikke anledning til og lånefinansiere slike innskudd. En må derfor enten overfører midler fra den ordinære

driften eller bruke av ubundne investeringsfond. For 2012 foreslår Rådmannen at tilskuddet blir dekket med hussalg.

Tankbil til brannvesenet

Kommunens tankbil begynner nærmer seg 30 år, og noe slitt. Det vil etter hvert kunne bli et problem å få tak i deler. Antatt kostnad for anskaffelse av ny bil med forbedret pumpeløsning er kr 600.000,-. Innkjøpet vurderes prioritert i 2014.

Stedsutvikling

Det er de siste 2 årene utarbeidet stedsutviklingsplaner både på Skage og på Ranemsletta. Dette arbeidet har resultert i at det pågår et konkret prosjekt på Skage med bygging av møteplass og tiltak langs fylkesveg. På Ranemsletta er kommunestyret forelagt sak med sikte på å få gjennomført tiltak i 2011/12. Videre framover tilrås avsatt et årlig beløp til gjennomføring av tiltak i tråd med stedsutviklingsplaner.

For 2014 avsettes kr. 750 000 med sikte på gjennomføring av tiltak mellom kirkegården og Ranem bru. (Asfaltering av parkeringsplass, overvannsanlegg og opprusting av rasteplass.)

Vann og avløp

Kommunestyret vedtok investeringsplan for vann og avløp i sak 12/09. Tiltaksplanen viser prioriteringer. Investeringer på vann/avløp dekkes gjennom selvkost og får sådan ingen virkning på driftsbudsjettet.

Vannforsyning.

Det avsettes et årlig beløp på kr. 500 000 til investeringer innenfor fagområdet. Forslag til tiltak fremmes som egne saker til kommunestyret etter en samlet vurdering og revidering av tiltaksplan for vann og avløp.

Avløpsbehandling.

Det avsettes et årlig beløp på kr. 600 000 til investeringer innenfor fagområdet i perioden 2013-2015. Forslag til tiltak fremmes for kommunestyret som egne saker. For 2012 vil totalt få en samlet kostnad på kr 4,6 mill. Dette fordeler seg på nytt ledningsnett mellom Skydalen og OBUS. Nye pumpestasjoner ved Reina og Bjøra camping. I tillegg må det iverksettes tiltak på Gansmo renseanlegg hvor en tar sikte på en rørledning som føres frem til Skage renseanlegg.

KomTek.

En har pr d.d dårlige datasystem for utfakturering av kommunale avgifter. En har derfor sett behovet for å ta i bruk nytt datasystem for å bedre kvaliteten og effektiviteten av faktureringen. Rådmannen vil med utgangspunkt i dette foreslå at det bevilges kr 150.000,- til formålet.

Elveforebygging

Kommunen har erfart at det kontinuerlig kommer tiltak som gir behov for sikring av vassdrag. Samlet plan for Namsen, vedtatt av kommunestyret 19.11.07, viser vedlikeholdsbehov av eksisterende farsinering. Totalt vedlikeholdsbehov er kostnadsberegnet til kr. 10 580 000 fordelt på 6 forskjellige anlegg. Til dekning av distriktsandel avsettes et årlig beløp på kr. 400 000,- hvor forslag til tiltak fremmes for kommunestyret som egen sak.

Kommunalt vei.

Det utarbeides en vei plan i 2012 som behandles av kommunestyret. Planen skal utrede hvor en har størst behov for tiltak på kommunale veier. Det er samlet avsatt kr 2 mill i planen perioden som disponeres i hht planens prioriteringer.

Kommunen har en trafikksikkerhetsplan. Konkrete tiltak foreligger ikke pr d.d men vil i løpet av 2012 komme med utredninger som vil få økonomiske konsekvenser. En har med utgangspunkt i det lagt inn en mindre post på kr 500.000,-.

Boligfeltutbygging.

Videre tilrettelegging av attraktive boligfelt er drøftet flere ganger med formannskapet våren 2011, og det er gitt tydelige signaler til administrasjonen om at det bør foretas utbygginger.

Dette med bakgrunn i økende byggeaktivitet, og at det er få tomter ledige i Skageåsen. I Svarlia har det også vært flere etableringer og videreføring av tomtetilbudet i tråd med reguleringsplan bør gjennomføres.

Neste byggetrinn Skageåsen: Det foreslås å gjennomføre tilrettelegging for 20 nye tomter. Det skisseres en utbyggingskostnad på ca kr. 5 000 000.

Neste byggetrinn Svalia: Gjeldende reguleringsplan hjemler 6 nye tomter i forlengelsen av ny vegtrase bygd i 2010. Det skisseres en utbyggingskostnad på kr. 1 500 000.

Skogmo industriområde:

Det er kun mindre tomter igjen, og en ser derfor behov for å legge til rette for ytterligere bygging i tilknytning til område. Det avsettes kr 2 mill til formålet hvor en vil komme tilbake med en plan når saken er utredet.

Kommunal bygningsmasse.

HMS avvik som innarbeides i vedlikeholds og investeringsplan:

Alle enheter skal ha en periodisk gjennomgang av HMS 2 ganger pr. år, jfr.

handlingsprogrammet for helse, miljø og sikkerhet. Det gjennomføres vernerunder på de enkelte enheter og erfaringsvis blir det årlig behov for lukking av avvik.

Det settes derfor inn kr. 400 000 i 2012 til lukking av kritiske avvik som prioriteres ved revidering av vedlikeholds og investeringsplan.

OBUS byggetrinn 2:

Byggetrinn 1 på til sammen kr. 23 730 00 er ferdigstilt våren 2010.

For å avklare videre utvikling av bygningsmassen er det satt i gang en forstudie som har ser på alternative løsningsmuligheter. For videre prosjektering avsettes det kr 500.000,- i 2012.

Ut fra foreløpige opplysninger fra gruppens arbeid er det av konsulentene lagt fram et forslag som har en kostnadsramme på 80 millioner kr. Rådmannen har i forslag til økonomiplan forutsatt bygging i 2013- 2014, hvor momskompensasjonen brukes som en del av finansieringen. Lånebehovet vil da bli 64 millioner kr.

Utbygging av kommunale leiligheter.

Kommunestyret har tidligere vedtatt en intensjonsavtale mellom kommunen, Overhalla industrier, OCEM og Grannes rør med den hensikt å utvikle passivhusløsninger tilpasset

---

bedriftenes produksjons muligheter. Egen sak med nærmere føringer for prosessen fram mot en potensiell kontrakt mellom partene, fremmes til politisk behandling i 1. kvartal 2012. Sluttproduktet er tenkt å munne ut i kommunale klima- og miljøsmarte utleieleiligheter med passivhusstandard.

Leilighetene skal være selvfinansierende og vi har med utgangspunkt i det ikke lagt inn renter og avdragsbelastning i kommuneregnskapet. Rådmannen foreslår at det settes av kr 3 mill til formålet.

Vegadressering.

Gjennomføres som et eget prosjekt og kommunen har tidligere signalisert til Statens kartverk en ambisjon om gjennomføring i 2012/2013. Det vil bli framlagt sak til kommunestyret med den hensikt å forankre prosjektet, nedsetting av navnekomite og vedtak på endelig budsjett. Det skisseres kostnader til skilting på kr. 200 000 som budsjettmessig kan fordeles likt på 2 år.

Flyfoto:

Kommunen bruker en god del kartdata i dagligdrift og saksbehandling. En er avhengig av at en oppdaterer dette, og at en er med på utviklingen. I den forbindelse vil det nå bli gjennomført en oppgradering av flyfoto i kommunene som er stipulert til en kostnad på kr 250.000,-.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

HOVEDOVERSIKT INVESTERINGSBUDSJETT (alle tall i 1000 kr, inkl mva)	Økonomiplanperioden				
	B 2011	2012	2013	2014	2015
Fagområde administrasjon					
Egenkapitalinnskudd KLP	505	550	550	550	550
Fagområde oppvekst					
Fagsystem oppvekst					
OBUS - trinn II			40 000	40 000	
Prosjektering OBUS - trinn II		500			
Fagområde teknisk					
Kommunal veg		1000		1 000	
Flyfoto		250			
KomTek (dataprogram) (selvkost)		150			
Boligfelt Skageåsen		5000			
Boligfelt Svarlia		1500			
Kommunale leiligheter					
Elve-/rasforebygging	600	400	400	400	400
Industriområde Skogmo		2000			
HMS avvik		400			
Stedsutvikling				750	
Trafikksikkerhetstiltak			500		
Arealplan Skage sentrum		200			
Kjøp av kommunale utleieboliger (selvkost)		3000			
Vegadresser		100	100		
Tankbil				600	
Teknisk avgiftsområde, vann					
Glømmen brua	1300				
Gang og sykkelveg Svarlia	4100				
Overhalla sykeheim - dementavdeling	4000				
SD - anlegg og EOS	2600				
Universiell utforming	400				
Enøk kommunal bygningsmasse	160				
Stedsutvikling Skage sentrum	400				
Stedsutvikling Ranemsletta	700				
Teknisk avgiftsområde, avløp					
Tiltak på anlegg og ledningsnett (selvkost)	375	500	500	500	500
Teknisk avgiftsområde, avløp					
Tiltak på anlegg og ledningsnett (selvkost)	1950		600	600	600
Skydalen - Obus ledningsnett (selvkost)		1000			
Pumpestasjon Reina (selvkost)		450			
2 pumpestasjoner Bjørea camping (selvkost)		700			
Gansmo renseanlegg (selvkost)		2500			
Sum investeringer	17 090	20 200	42 650	44 400	2 050
Finansiering:					
Momskompetasjon investering			8 000	8 000	
Tilskudd	2300				
Salg bolig		550			
Overføring fra drift	505		550	550	550
Låneopptak (selvfinansierende)	2325	8 300	1 100	1 100	1 100
Låneopptak	11960	11 350	33 000	34 750	400
Sum finansiering	17 090	20 200	42 650	44 400	2 050

5.2 Endringer i driften

For økonomiplanen 2012-2015 er forutsetningen som ble lagt inn i økonomiplanen for 2011-2014 videreført. For mer detaljert beskrivelse henvises det til kapittel 3 i planen.

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Mye av årsaken til handlingsrommet som er skapt er knyttet til innføring av eiendomsskatt. Eiendomskatten holdes på det nivå som kommunestyret i gjeldende økonomiplan har lagt opp til. Av den grunn må en gjennomføre tilpassinger av driftsnivået slik at det er i henhold til inntektene.

5.3 Konsekvenser av nye tiltak/saldering
(Rådmannens forslag til økonomiplan)

Rådmannen vil påpeke at usikkerheten omkring prognosene i økonomiplanen er stor, og at det erfaringsvis gjerne er nye utfordringer som vil medføre strammere økonomi enn det en har kjennskap til. Det er viktig å ha tilstrekkelig bufferkapital til å dekke slike utfordringer.

Rådmannen foreslår derfor at overskudd i 2013 og 2014 avsettes til disposisjonsfondet. Underskuddet i 2015 dekkes med økt innsparingstiltak innenfor oppvekst.

Budsjettskjema 1A						
Budsjettår	Økonomiplanperioden					
	R-2010	B-2011	2012	2013	2014	2015
Skatt på inntekt og formue	-63 319	-59461	-63207	-63 207	-63 207	-63 207
Ordinært rammetilskudd	-77 839	-107 644	-120 128	-119 016	-120 128	-120 128
Skatt på eiendom	-1 424	-3 526	-5 102	-6 148	-6 148	-6 148
Andre direkte eller indirekte skatter	-359	-350	-350	-350	-350	-350
Andre generelle statstilskudd	-10 939	-3 904	-9 090	-9 090	-9 090	-9 090
SUM FRIE DISPONIBLE INNTEKTER	-153 880	-174 885	-197 877	-197 811	-198 923	-198 923
Renteinntekter og utbytte	-2 057	-1 520	-1 374	-1 374	-1 374	-1 374
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	8 418	8 950	9 144	8 447	8 037	7 690
Økterenter i hht konsekvs just investeringer				1 278	2 649	3 368
Avdrag på innlån til egne formål	6 357	6 625	7 581	7 581	7 581	7 581
Økte avdrag i hht konsekvs just investeringer				288	1 393	2 495
Netto finansinnt./ utg.	12 718	14 055	15 351	16 220	18 286	19 760
Til dekning av tidligere regnsk.m. Merforbruk	0	0				
Til ubundne avsetninger	10 610	2 691	7 708	8 164	8 010	8 036
Til bundne avsetninger	2 246	153	234	233	233	233
Bruk av tidligere regnsk.m. Mindreforbruk	-493	0				
Bruk av ubundne avsetninger	-9 194	-3 752	-5 592	-5 542	-5 542	-5 542
Bruk av bundne avsetninger	-1 885	-341	-963	-727	-727	-727
Netto avsetninger	1 283	-1 249	1 386	2 127	1 973	1 999
Overføring til investeringsregnskapet	1 235	1 905		550	550	550
Til fordeling drift	-138 643	-160 174	-181 140	-178 913	-178 113	-176 613
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	137 815	160 174	181 140	178 913	178 113	176 613
Mer-/mindreforbruk	-828	0	0	0	0	0

Økonomiplan 2012 – 2015 for Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt -

Budsjettskjema 1B							
	Enheter:	Opprinnelig		Økonomiplanperioden			
		R-2010	B-2011	2012	2013	2014	2015
1	0100 Politisk virksomhet	362	7 427	2 370	2 370	2 370	2 370
	herav til formannskapets disp		600	1 000	1 000	1 000	1 000
	herav Avsetning lønnsoppgjør		2 500	3 500	3 500	3 500	3 500
2	0 Politiske styringsområder	362	7 427	2 370	2 370	2 370	2 370
3	1000 Rådmannen	10 569	9 637	9 517	9 517	9 517	9 517
5	1200 IKT	1 964	2 634	1 714	1 714	1 714	1 714
	1400 Servicesenteret	2 930	3 258	3 499	3 499	3 499	3 499
7	1 Stabs- og støttefunksjoner	15 463	15 529	14 730	14 730	14 730	14 730
8	2000 OBUS	22 966	21 970	22 287	21 601	21 601	21 601
9	2010 Hunn skole	11 738	10 992	10 774	10 162	10 162	10 162
10	2020 Øysletta skole	4 420	5 062	5 381	5 031	5 031	5 031
11	2200 Ranemsletta barnehage	1 832	8 648	8 758	8 308	8 308	8 308
12	2210 Skage barnehage	2 129	6 813	9 872	8 722	8 722	8 722
	Uspesifisert innsparing					-2 000	-3 500
13	2900 Rådgiver oppvekst	6 425	9 482	12 868	12 868	12 868	12 868
	2 Fagområde oppvekst	49 510	62 967	69 941	66 693	64 693	63 193
14	3200 Sosialkontor (NAV)	2 365	3 211	350	350	350	350
15	3300 Overhalla sykeheim	21 558	19 373	22 933	22 933	22 933	22 933
16	3400 Hjemmetjenesten	10 678	12 299	13 750	13 750	13 750	13 750
17	3500 Helse og familie	22 369	24 157	23 952	23 952	24 952	24 952
18	3900 Rådgiver helse	3 836	4 302	5 051	5 051	5 051	5 051
19	3 Fagområde helse/sosial	60 806	63 342	66 035	66 035	67 035	67 035
20	5000 Kultursjefen	4 070	3 029	3 445	3 445	3 445	3 445
21	5 Fagområde kultur	4 070	3 029	3 445	3 445	3 445	3 445
22	6000 Teknisk sjef	3 053	3 073	3 361	3 361	3 361	3 361
23	6005 Feietjenesten	-64	9	32	0	0	0
24	6010 Vannforsyning	311	-301	-492	0	0	0
25	6020 Avløp	141	-1 047	-1 397	-700	0	0
26	6025 Avfallsbehandling	-409	-100	86	0	0	0
27	6027 Slambehandling	172	0	0	0	0	0
28	6030 Kommunal bygningsmasse	13 139	13 480	15 542	15 492	14 992	14 992
29	6040 Samferdsel	4 115	4 078	5 582	5 582	5 582	5 582
30	6400 Landbruk	1 862	2 100	0	0	0	0
31	6500 Næringsutvikling	529	925	80	80	80	80
32	6 Fagområde teknisk	22 851	22 217	22 795	23 816	24 016	24 016
33	7000 MNR Landbruk	0	0	0	0	0	0
34	7 Interkommunalt samarbeid	0	0	0	0	0	0
35	Skatter, rammetilskudd...	-7 504	-6 444	-1 156	-1 156	-1 156	-1 156
36	Motpost avskrivning	-7 743	-7 895	-8 803	-8 803	-8 803	-8 803
37	8 Skatter, ram.tilsk, renter og av	-15 247	-14 339	-9 959	-9 959	-9 959	-9 959
38	9 MNS			11 783	11 783	11 783	11 783
	Sum rammeområder	137 815	160 172	181 140	178 913	178 113	176 613

5.3 Behandling og vedtak

Overhalla kommune Sentraladministrasjonen

Saksmappe: 2011/4723-1

Saksbehandler:

Roger Hasselvold

Saksframlegg

Økonomiplan 2012-2015

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Overhalla formannskap	67/11	06.06.2011
Overhalla kommunestyre	45/11	20.06.2011

Rådmannens innstilling

Rådmannens forslag til revidert økonomiplan for 2012-2015 vedtas.

Hjemmel for vedtaket er:

Behandling i Overhalla formannskap - 06.06.2011

Behandlet.

Innstilling i Overhalla formannskap - 06.06.2011, enst.:

Rådmannens forslag til vedtak vedtas.

Behandling i Overhalla kommunestyre - 20.06.2011

Behandlet.

Vedtak i Overhalla kommunestyre - 20.06.2011, enst.:

Formannskapetets forslag til vedtak vedtas.

Dokumenter i saken

Type	Dato	Tittel	Adressat
S	30.05.2011	Økonomiplan 2012-2015	

Saksopplysninger

Rådmannen legger med dette fram forslag til revidert økonomiplan for perioden 2012-2015. Forslaget er en fremskriving av rådmannens forslag til budsjett for 2011 hvor en har korrigert for endringer i planperioden.

Innstillingen fra Formannskapet, med de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn i 14 dager før behandling i kommunestyret.

Vurdering

Arbeidet med økonomiplanen for 2012-2015 har vist at en fortsatt har en stram økonomi. Innføring av generell eiendomsskatt og forslag om vesentlige kostnadsreduksjoner innenfor grunnskole gir imidlertid en stabilisering og balansering av kommunens økonomi, og et grunnlag for fortsatt utvikling av kommunens tjenester. I tillegg mener rådmannen det i perioden skal være mulig innenfor de økonomiske rammene å gjennomføre planene om en betydelig utbygging ved OBUS i tråd med tidligere behandlet forstudie av byggetrinn 2. For å løse dette foreslås noe opptrapping av eiendomsskatten (fra 2 til mellom 3,5 og 4 promille), samt at en fra 2014 har forutsatt en ytterligere kostnadsreduksjon på oppvekstsektoren på 2 mill kr.

Det er forutsatt en samlet skolebygging på brutto 80 mill kr (netto låneramme 64 mill kr) fordelt over 2013 og 2014.

For mer detaljerte kommentarer vises det til vedlagte økonomiplandokument.

Miljømessig vurdering

Viser til handlingsprogrammet for klima og energi som er innarbeidet i plandokumentet. Kommunen har i planperioden et betydelig fokus på miljø- og klimaforbedringer, i tråd med at kommunen er miljøsertifisert etter ISO-14001 og hvor alle enhetene i tillegg i løpet av året vil være sertifisert som egne miljøfyrtårn.